

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ»**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

**Αξιολόγηση Συστήματος Προμηθειών
σε Δημόσιο Οργανισμό.
Η περίπτωση της
Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας**

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΝΤΑΝΟΥ

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΦΩΛΙΝΑΣ**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Διοίκηση, Τεχνολογία και Ποιότητα

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Αξιολόγηση Συστήματος Προμηθειών
σε Δημόσιο Οργανισμό.
Η περίπτωση της
Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Χρυσάνθη Ντάνου

Επιβλέπων Καθηγητής
Δημήτριος Φωλίνας

Δεκέμβριος, 2018

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
Διοίκηση, Τεχνολογία και Ποιότητα

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Αξιολόγηση Συστήματος Προμηθειών
σε Δημόσιο Οργανισμό.
Η περίπτωση της
Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Χρυσάνθη Ντάνου

Επιβλέπων Καθηγητής
Δημήτριος Φωλίνας

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Διοίκηση, Τεχνολογία και Ποιότητα από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Δεκέμβριος, 2018

ΛΕΥΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

Περίληψη

Στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον των επιχειρήσεων, η συνεχής παρακολούθηση των εξελίξεων που πραγματοποιούνται λόγω της παγκοσμιοποίησης, της έκρηξης της ψηφιακής τεχνολογίας και του διαδικτύου, αποτελούν προτεραιότητα κάθε επιχείρησης που θέλει να είναι ανταγωνιστική και να επιτυγχάνει το σκοπό της λειτουργίας της.

Οι έννοιες του προμηθευτικού κύκλου και της ανταγωνιστικής στρατηγικής με έμφαση στη σημασία της διαπραγματευτικής δύναμης των προμηθευτών, καθώς και ο ρόλος των προμηθειών στην Αλυσίδα Αξίας ενός οργανισμού, για τις οποίες γίνεται αναφορά στην βιβλιογραφική έρευνα του δεύτερου κεφαλαίου, είναι κρίσιμες για τη βιωσιμότητα και την επιτυχία οποιουδήποτε οργανισμού είτε ανήκει στον ιδιωτικό, είτε στο δημόσιο τομέα. Στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζονται ο ρόλος των προμηθειών στο δημόσιο τομέα, η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την ευρωπαϊκή και η προσπάθεια προσαρμογής της στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και επιπλέον αναφέρονται κάποιες βασικές διαγωνιστικές διαδικασίες δημόσιων προμηθειών, καθώς και η έννοια της δημόσιας σύμβασης. Τέλος, παρουσιάζονται τα πληροφορικά συστήματα που υποστηρίζουν το έργο της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και ο ρόλος που καλούνται να επιτελέσουν.

Ο εντοπισμός των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας του συστήματος προμηθειών ενός δημόσιου οργανισμού, καθώς και των κύριων παραμέτρων της διοίκησης του κύκλου προμηθειών του, παρουσιάζονται στο τρίτο κεφάλαιο, όπου αναπτύσσεται η μεθοδολογία της έρευνας για την επίτευξη της αξιολόγησης του συστήματος προμηθειών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας διατριβής.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της έρευνας, τόσο της δευτερογενούς με την καταγραφή των βασικότερων διαδικασιών προμηθειών και των συντελεστών που εμπλέκονται στη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όσο και της πρωτογενούς που προέκυψαν με τη διενέργεια συνεντεύξεων εργαζομένων στα Τμήματα Προμηθειών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που προκύπτουν από ολόκληρη την έρευνα, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης.

Summary

In contemporary business environment, the systematic observation of developments that take place due to globalization, the rapid growth of digital technology and the Internet, is considered to be the priority of every corporation that pursues to be competitive and to fulfill the goals of its function.

The concepts of supply cycle and competitive strategy that emphasize the importance of suppliers' bargaining power, as well as the role of the supplies in the Value Chain of an organization, for which there are references in the bibliographical research of the second chapter, are crucial for the sustainability and the success of every organization either it belongs to the private or the public sector. In the same chapter, the role of the supplies in the public sector, the harmonization of the Greek legislation with the European and the efforts for adaptation to the society's modern needs are presented. Several fundamental public supply tendering procedures and the concept of public contract are mentioned as well. Finally, the information systems that assist the function of Public Administration and the role they are called to perform are also mentioned.

The detection of the crucial factors for the success of an organization's supply system as well as the major parameters of the supply cycle's administration are presented in the third chapter, in which the methodology for the research regarding the accomplishment of the Region of Central Macedonia's supply system evaluation is developed, and which simultaneously is the topic of the current dissertation.

The fourth chapter includes the results of the research, not only that of the secondary research which were gathered through the recording of the most fundamental supply procedures and the coefficients involved in the assignment of public contract, but also that of the primary research that gathered through the conduct of interviews of the Region of Central Macedonia's Supply Department's employees.

In the end, the conclusions and the suggestions that derive from the entire survey and which can be applied for the improvement of the existed situation are highlighted.

Ευχαριστίες

Στον σύζυγό μου Άγγελο Γανίτη και στα παιδιά μας Ιωάννα, Κώστα και Θοδωρή για την αμέριστη στήριξη και κατανόηση τους κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, ώστε να μπορέσω να κάνω το όνειρο μου πραγματικότητα.

Ευχαριστώ θερμά τον καθηγητή μου κύριο Δημήτριο Φωλίνα, για την άψογη συνεργασία μας, τις πολύτιμες συμβουλές και γνώσεις του, που είχαν ως αποτέλεσμα την παρούσα διατριβή.

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, που μου έδωσε την ευκαιρία να διευρύνω τις γνώσεις μου και μου παρείχε τους καλύτερους πόρους, κατά τη διάρκεια της φοίτησης μου.

Τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας κύριο Κωνσταντίνο Παπαγεωργίου, για τη συναίνεση του να υλοποιήσω την παρούσα έρευνα, τους εκλεκτούς συναδέλφους Κωνσταντίνο Αγγελίδη και Δημήτριο Κυριαζή από το Τμήμα Προμηθειών Π.Ε. Σερρών για τον πολύτιμο χρόνο, την υπομονή και τις πολύτιμες γνώσεις τους, καθώς και τους εξαιρετικούς συναδέλφους από τα Τμήματα Προμηθειών όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων, που παρά τον φόρτο εργασίας τους έλαβαν με ευχαρίστηση μέρος στην έρευνα μου.

Τέλος, δεν θα μπορούσα να ξεχάσω τους πολύτιμους πρώτα απ' όλα φίλους μου και συναδέλφους, Γιώργο Καραγιαννίδη και Νατάσα Παρασχά, που ήταν δίπλα μου καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, για τη στήριξη, την ενθάρρυνση και τις χρήσιμες συμβουλές τους.

«.....στα ομαδικά σπορ ή στις επιχειρήσεις, μια ομάδα που συνεργάζεται μπορεί πάντα να κερδίσει ένα σύνολο ατόμων ακόμα κι αν τα άτομα αυτά, από μόνα τους, είναι καλύτερα από την ομάδα αυτή»

John Chambers, διευθύνων σύμβουλος επιχείρησης

Χρυσάνθη Ντάνου

Δεκέμβριος 2018

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	1
2	Βιβλιογραφική Έρευνα	4
2.1	Προμήθειες	4
2.1.1	Η Έννοια της Προμήθειας	5
2.1.2	Προμηθευτικός Κύκλος	6
2.1.3	Προμήθειες Γενικά	7
2.1.4	Αλυσίδα Αξίας	9
2.1.5	Ο Ρόλος του Τμήματος Προμηθειών στις Σύγχρονες Επιχειρήσεις	11
2.1.6	Προμήθειες στο Δημόσιο Τομέα	13
2.1.7	Διαδικασίες Δημόσιων Προμηθειών	14
2.1.7.1	Κλειστές Διαδικασίες	17
2.1.7.2	Απευθείας Αναθέσεις	17
2.1.7.3	Ανοικτές Διαδικασίες	17
2.1.7.4	Συνοπτικοί Διαγωνισμοί	18
2.1.7.5	Ηλεκτρονικοί Διαγωνισμοί μέσω του ΕΣΗΔΗΣ	18
2.1.7.6	Προσφυγή στη Διαδικασία με Διαπραγμάτευση χωρίς Προηγούμενη Δημοσίευση	20
2.1.8	Έννοια της Δημόσιας Σύμβασης	21
2.2	Πληροφοριακά Συστήματα Προμηθειών Δημοσίου	24
2.2.1	Πρόγραμμα Δι@ύγεια	24
2.2.2	Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)	26
2.2.3	Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)	28
3	Μεθοδολογία Έρευνας	31
3.1	Προτεινόμενη Μεθοδολογία	31
3.2	Δείγμα	32
3.3	Εργαλεία Έρευνας	32
3.4	Ρόλος Ερευνητή	33
4	Αποτελέσματα Έρευνας	34
4.1	Δευτερογενής Έρευνα: Η Διαδικασία Προμηθειών στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	34
4.1.1	Συλλογικά Όργανα που Συμμετέχουν στην Διαδικασία Προμηθειών	35
4.1.1.1	Το Περιφερειακό Συμβούλιο	35

4.1.1.2	Η Οικονομική Επιτροπή	35
4.1.1.3	Επιτροπές Αξιολόγησης Προσφορών	36
4.1.1.4	Επιτροπές Αξιολόγησης Ενστάσεων και Προσφυγών	39
4.1.1.5	Επιτροπές Παρακολούθησης και Παραλαβής	39
4.1.2	Περιγραφή Κυριότερων Διαγωνιστικών Διαδικασιών	40
4.1.2.1	Απευθείας Ανάθεση	40
4.1.2.2	Συνοπτικός Διαγωνισμός	42
4.1.2.3	Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός μέσω του ΕΣΗΔΗΣ	44
4.1.2.4	Προσφυγή στη Διαδικασία με Διαπραγμάτευση χωρίς Προηγούμενη Δημοσίευση	47
4.1.2.5	Απολογιστική Διαδικασία για την Κάλυψη Εκτάκτων Αναγκών Πολιτικής Προστασίας	47
4.1.3	Τήρηση και Παρακολούθηση Αποθήκης σύμφωνα με το Διπλογραφικό Σύστημα	50
4.1.4	Έλεγχος Δικαιολογητικών και Πληρωμή Αναδόχων	51
4.2	Πρωτογενής Έρευνα: Αποτελέσματα Συνεντεύξεων	52
5	Συμπεράσματα - Προτάσεις	62
Παραρτήματα		
A	Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	67
A.1	Οργανόγραμμα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας	67
A.2	Αρμοδιότητες Τμήματος Προμηθειών της Έδρας & Τμημάτων Προμηθειών Περιφερειακών Ενοτήτων	72
B	Κατάλογος Συντμήσεων	73
Γ	Κατάλογοι	74
Γ.1	Κατάλογος Σχημάτων	74
Γ.2	Κατάλογος Πινάκων	75
Γ.3	Κατάλογος Διαγραμμάτων	75
Δ	Γλωσσάρι Βασικών Εννοιών του Ν.4412/2016 (Άρθρου 2)	76
Ε	Συγκεκριμένα Άρθρα του Ν.4412/2016	81
ΣΤ	Νομοθεσία & Άλλες Διοικητικές Πράξεις	103
Z	Ερωτηματολόγιο Έρευνας	106
	Βιβλιογραφία	110

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Οι σύγχρονοι Δημόσιοι Οργανισμοί στα πλαίσια εφαρμογής των αρμοδιοτήτων τους, καλούνται σήμερα να λειτουργήσουν με ολοένα και λιγότερους οικονομικούς πόρους, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και των μνημονιακών δεσμεύσεων της κυβέρνησης για μείωση των δημοσίων δαπανών, καθώς και την εφαρμογή χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του δημόσιου χρήματος και επιπρόσθετα, αντιμετωπίζουν προκλήσεις που αφορούν:

- α) τη μείωση της γραφειοκρατίας,
- β) την απλοποίηση των διαδικασιών,
- γ) την αύξηση της διαφάνειας,
- δ) τη μείωση του διοικητικού κόστους,
- ε) την πάταξη της διαφθοράς.

Οι Οργανισμοί αυτοί θα πρέπει να διαχειρίζονται το σύστημα προμηθειών τους με γνώμονα την αντιμετώπιση σύγχρονων προκλήσεων, όπως είναι η έλλειψη προσωπικού και οι νέες τεχνολογίες, ώστε να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική τους λειτουργία και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Στην παρούσα διπλωματική διατριβή γίνεται προσπάθεια καταγραφής και αξιολόγησης του υφιστάμενου συστήματος προμηθειών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ), που αφορά συγκεκριμένα την προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών, με τις συνθήκες όπως έχουν διαμορφωθεί μετά τις πρόσφατες αλλαγές στην κείμενη νομοθεσία των προμηθειών, τη μεταφορά της αρμοδιότητας ελέγχου και εκκαθάρισης δαπανών, την εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος στις Περιφέρειες, σε συνδυασμό με τη σχετικά πρόσφατη εισαγωγή των Πληροφοριακών Συστημάτων (ΠΣ²) Δι@ύγεια και Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στη στήριξη του έργου της Δημόσιας Διοίκησης (ΔΔ), καθώς και τη διεξαγωγή ηλεκτρονικών

διαγωνισμών μέσω της διαδικτυακής πύλης του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ).

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καθώς και το γεγονός ότι δεν έχει προηγηθεί κατά το παρελθόν παρόμοια έρευνα στην ΠΚΜ, πραγματοποιήθηκε δευτερογενής έρευνα για την καταγραφή του προμηθευτικού κύκλου της ΠΚΜ και του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, καθώς και πρωτογενής ποιοτική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίων/συνεντεύξεων από τους εργαζόμενους της ΠΚΜ που απασχολούνται αποκλειστικά με τις προμήθειες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας ενδιαφέρουν πρωταρχικά τη διοίκηση της ΠΚΜ, προκειμένου μέσω της καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης να αναδυθούν οι κρίσιμοι παράγοντες που είναι σημαντικοί για την επιτυχία του συστήματος προμηθειών της και με τη λήψη των κατάλληλων ενεργειών, να συμβάλει στη βελτίωση του. Κατά δεύτερο λόγο, τους φορείς της κεντρικής εξουσίας προκειμένου να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα από την πρόσφατη αλλαγή της κείμενης νομοθεσίας και τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Τρίτον, οποιονδήποτε δημόσιο φορέα, για σύγκριση των διαδικασιών, καθώς και προβληματισμό σχετικά με τα θέματα που έχουν αναδυθεί από το πρωτογενές υλικό της. Τέταρτον, τους οικονομικούς φορείς (ΟΦ) που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες του δημοσίου και την ενημέρωσή τους σχετικά με τα πραγματικά προβλήματα που κρύβονται πίσω από την συμμετοχή τους σε διαγωνιστικές διαδικασίες ενός Δημόσιου Οργανισμού. Τέλος, την ακαδημαϊκή κοινότητα, λόγω έλλειψης εκτενούς βιβλιογραφίας στη μελέτη πραγματικών περιπτώσεων Δημόσιων Οργανισμών και του συστήματος προμηθειών τους.

Η διατριβή αποτελείται συνολικά από πέντε κεφάλαια. Στο παρόν πρώτο κεφάλαιο, γίνεται η γενική παρουσίαση και σκοπιμότητα της διατριβής και η δομή της. Στο δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνεται η βιβλιογραφική έρευνα, με σκοπό τη σύνδεση βασικών εννοιών της θεωρίας του μάνατζμεντ και της εφοδιαστικής που αφορούν τις προμήθειες και τον προμηθευτικό κύκλο, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην έρευνα. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, αρχικά της δευτερογενούς με την καταγραφή της διαδικασίας με την οποία εκτελείται ο

προμηθευτικός κύκλος στην ΠΚΜ για τις βασικότερες διαγωνιστικές διαδικασίες και στη συνέχεια, τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας από τη διενέργεια συνεντεύξεων μέσω ερωτηματολογίου ανοικτού τύπου σε εργαζομένους που ασχολούνται αποκλειστικά με τις προμήθειες, στο σύνολο των επτά Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΕ) της ΠΚΜ. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο διατυπώνονται τα κυριότερα συμπεράσματα και οι προτάσεις που προέκυψαν από την έρευνα και αναφέρονται οι κατευθύνσεις για παρόμοια μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφική Έρευνα

Η βιβλιογραφική έρευνα και αναφορά που πραγματοποιείται στο κεφάλαιο αυτό, έχει ως σκοπό να συνδέσει μεταξύ τους βασικές έννοιες της θεωρίας του μανάτζμεντ και της εφοδιαστικής που αφορούν τις προμήθειες και τον προμηθευτικό κύκλο, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα. Με έμφαση στο δημόσιο τομέα, που αποτελεί και αντικείμενο της παρούσας διατριβής, γίνεται αναφορά στη σημασία των κρατικών προμηθειών, σε βασικές διαγωνιστικές διαδικασίες όπως προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και στην έννοια της δημόσιας σύμβασης. Επίσης, παρουσιάζονται τα κρατικά ΠΣ² και η συμβολή τους σε διάφορα στάδια της διαδικασίας του προμηθευτικού κύκλου των φορέων του δημόσιου τομέα, ο ρόλος, οι στόχοι και η εφαρμογή τους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2.1 Προμήθειες

Η παγκοσμιοποίηση και η έκρηξη της ψηφιακής τεχνολογίας και του διαδικτύου έχουν εκμηδενίσει τις αποστάσεις και έχουν δημιουργήσει πρόσφορο έδαφος, προκειμένου οι σύγχρονες επιχειρήσεις να αναζητούν νέες αγορές για τη διάθεση των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους. Από την άλλη, παρέχουν στους υποψήφιους πελάτες, πρόσβαση στην πληροφορία για την ενημέρωσή τους για τα επίπεδα των τιμών και του υφιστάμενου ανταγωνισμού, σχετικά με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που επιθυμούν να αποκτήσουν.

Ο ρόλος των προμηθειών στις σύγχρονες επιχειρήσεις και τους οργανισμούς, είναι πολυσήμαντος, καθώς αρμοδιότητα τους αποτελεί η τροφοδότηση της παραγωγικής διαδικασίας και των άλλων λειτουργικών μονάδων, με καλών προδιαγραφών πρώτες ύλες, αγαθά και υπηρεσίες, στις καλύτερες δυνατές τιμές, την κατάλληλη χρονική στιγμή και τη σύναψη αξιόπιστων και πιθανώς μακροχρόνιων σχέσεων με τους

προμηθευτές, με στόχο τη διατήρηση του κόστους λειτουργίας της επιχείρησης ή του οργανισμού, σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα. Η επίτευξη του παραπάνω συνδυασμού, μπορεί να προσδώσει στις επιχειρήσεις ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών τους, να ωθήσει τη μακρόχρονη πορεία τους στον κλάδο που δραστηριοποιούνται και φυσικά να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή τους κερδοφορία. Η εφαρμογή του ανωτέρω συνδυαστικού τρόπου για τους φορείς της δημόσιας διοίκησης, προκειμένου να προμηθευτούν τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που χρειάζονται για την αποτελεσματική τους λειτουργία, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη και οικονομικότερη παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες.

2.1.1 Η Έννοια της Προμήθειας

Προμήθεια είναι η με συστηματικό τρόπο διαδικασία λήψης απόφασης για τον προσδιορισμό της ποιότητας, της ποσότητας, της τιμής, του χρόνου και της πηγής προμήθειας για ένα αγαθό ή μια υπηρεσία που θέλουμε να αγοράσουμε, καθώς και ο τρόπος διασφάλισης ότι το παραδοθέν αγαθό ή υπηρεσία, θα πληροί τις παραπάνω απαιτήσεις και προδιαγραφές (Μπίζα 2006:12).

Η διαφοροποίηση που υπάρχει στη διαδικασία των προμηθειών μεταξύ των επιχειρήσεων και οργανισμών του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, για την απόκτηση των απαραίτητων για την αποτελεσματική τους λειτουργία αγαθών ή υπηρεσιών, έγκειται στο γεγονός ότι στον ιδιωτικό τομέα υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία και ταχύτητα, σε αντίθεση με το δημόσιο τομέα, που το νομοθετικό πλαίσιο και η γραφειοκρατία προκαλούν μεγάλες καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των διαδικασιών (Μάρδας 1999:5). Και στους δύο τομείς όμως, υπάρχει ένας κοινός παρονομαστής και αυτός είναι η επίτευξη του σκοπού λειτουργίας της κάθε επιχείρησης ή οργανισμού, η οποία έχει διαφορετική διάσταση σε κάθε τομέα. Για τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, ο σκοπός λειτουργίας τους μπορεί να σημαίνει να είναι κερδοφόρες, ανταγωνιστικές ή να έχουν μακρόχρονη πορεία και δράση, ανάλογα με τους στόχους και τις προτεραιότητες των ιδιοκτητών ή των μετόχων τους και από την άλλη για τους φορείς της δημόσιας διοίκησης, ο σκοπός λειτουργίας τους είναι η προαγωγή του δημόσιου συμφέροντος (Κόντης 1988:373).

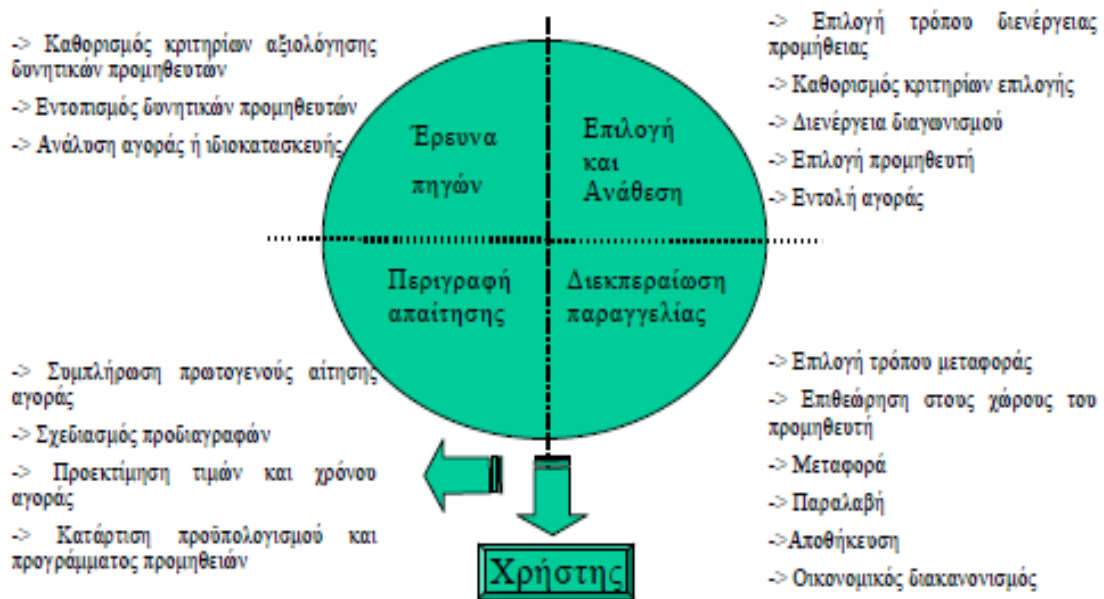
Η σημασία του ρόλου της δραστηριότητας των προμηθειών στην αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων και οργανισμών, βρίσκεται πίσω από την ερμηνεία του όρου *αποτελεσματικότητα*, που σημαίνει να κάνει κανείς τα σωστά πράγματα. Όταν αυτό πραγματοποιείται και με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, που είναι ο ορισμός της *αποδοτικότητας*, τότε δημιουργείται μεγαλύτερη αξία για το παραγόμενο αποτέλεσμα (Jacobs & Chase 2011:51), που είναι επιθυμητό για κάθε επιχείρηση ή οργανισμό, ανεξαρτήτως του τομέα στον οποίο ανήκει.

2.1.2 Προμηθευτικός Κύκλος

Ο *Προμηθευτικός Κύκλος* αποτελείται από 4 βασικά στάδια, που περιλαμβάνουν τις διαδικασίες και ενέργειες που πρέπει να υλοποιηθούν για την απόκτηση ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας, από τη στιγμή που αναγνωρίζεται μία ανάγκη, μέχρι την απόκτηση και πληρωμή της. Συγκεκριμένα, τα στάδια του προμηθευτικού κύκλου είναι τα εξής:

- 1^ο στάδιο: *Περιγραφή της απαίτησης* – Αφορά την αναγνώριση, τον καθορισμό και την περιγραφή της αγοραστικής ανάγκης που χρήζει να καλυφθεί.
- 2^ο στάδιο: *Έρευνα πηγών* – Περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν την έρευνα και αξιολόγηση των δυνητικών προμηθευτών.
- 3^ο στάδιο: *Επιλογή και ανάθεση* – Αποφασίζεται ο τρόπος ανάθεσης, τίθενται τα κριτήρια επιλογής, διενεργείται η επιλεχθείσα διαγωνιστική διαδικασία και προκύπτει ο προμηθευτής, στον οποίο ανατίθεται η προμήθεια.
- 4^ο στάδιο: *Διεκπεραίωση παραγγελίας* - Περιλαμβάνει τις ενέργειες σχετικά με την παρακολούθηση της σύμβασης, μεταφορά, παραλαβή, αποθήκευση και πληρωμή των προμηθευόμενων πρώτων υλών ή αγαθών ή των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ο *Προμηθευτικός Κύκλος* είναι ένα νοητικό πλαίσιο στο οποίο περιλαμβάνονται τα ανωτέρω στάδια, με όλες οι απαιτούμενες ενέργειες που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία προμηθειών, οι οποίες προσαρμόζονται με τις απαιτήσεις και ανάγκες κάθε επιχείρησης ή οργανισμού (Μπίζα 2006:12). Ενδεικτικά οι ενέργειες που περιλαμβάνονται σε καθένα από τα στάδια του προμηθευτικού κύκλου, απεικονίζονται στο σχήμα 1 που ακολουθεί.

Σχήμα 1: Ο Προμηθευτικός Κύκλος (Πηγή: Μπίζα 2006:12)

2.1.3 Προμήθειες Γενικά

Λαμβάνοντας υπόψη τον ορισμό της προμήθειας, όπως δόθηκε παραπάνω, μπορούμε να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα των αποφάσεων που πρέπει να λάβουν οι εργαζόμενοι και τα στελέχη που ασχολούνται με τις προμήθειες σε μια επιχείρηση ή έναν οργανισμό, εξαιτίας των συνθηκών και παραμέτρων που πρέπει να ικανοποιούνται κάθε φορά και αφορούν την ποιότητα, την ποσότητα, την τιμή, το χρόνο και την πηγή της προμήθειας, καθώς και τους όρους για την εξασφάλιση πλήρωσης των καθορισμένων τεχνικών απαιτήσεων και προδιαγραφών.

Ανάλογα με την ανταγωνιστική στρατηγική του Porter που ακολουθεί κάθε επιχείρηση, *Ηγεσία Κόστους*, *Διαφοροποίηση* ή τις αντίστοιχες *niche* στρατηγικές (Σχήμα 2), παρόμοια εντολή της διοίκησης δίνεται προς το τμήμα προμηθειών για τις καθ' ύλη αρμόδιες ενέργειες του, που θα εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες πρώτες ύλες, αγαθά ή υπηρεσίες, με τις ανάλογες της επιλεγείσας ανταγωνιστικής στρατηγικής, προδιαγραφές κόστους.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ Αρχέτυπες Ανταγωνιστικές Στρατηγικές κατά Porter

Σχήμα 2: Αρχέτυπες Ανταγωνιστικές Στρατηγικές κατά Porter (Πηγή: Κυρούση Α., 2018))

Με τον τρόπο αυτό η επιχείρηση που ακολουθεί *στρατηγική ηγεσίας κόστους*, μεριμνά για την απόκτηση όσο το δυνατόν φθηνότερων πρώτων υλών, αγαθών ή υπηρεσιών, προκειμένου να μειώσει το κόστος λειτουργίας της και να προσφέρει στους πελάτες της, όσο το δυνατόν φθηνότερα από τους ανταγωνιστές της προϊόντα. Ομοίως, η επιχείρηση που ακολουθεί *στρατηγική διαφοροποίησης*, προσπαθεί να προμηθευτεί όσο το δυνατόν ποιοτικότερες πρώτες ύλες, αγαθά ή υπηρεσίες για να παράγει και να προσφέρει στους πελάτες της, όσο το δυνατόν ποιοτικότερα σε σχέση με τους ανταγωνιστές της προϊόντα. Ανάλογες με τις ανωτέρω στρατηγικές ακολουθούν και οι *niche στρατηγικές*. Παρόλο που κάθε επιχείρηση, σύμφωνα με την ανταγωνιστική της στρατηγική, επιδιώκει την προμήθεια ανάλογων ποιοτικών χαρακτηριστικών πρώτες ύλες, αγαθά ή υπηρεσίες, ο στόχος παραμένει κοινός για κάθε επιχείρηση και είναι η επίτευξη της προμήθειάς τους με τη χαμηλότερη δυνατή τιμή, για εξοικονόμηση κόστους.

Στον αντίποδα η *διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών* αποτελεί μία από τις 5 ανταγωνιστικές δυνάμεις του Porter (σχήμα 3), που διαμορφώνουν τα επίπεδα ανταγωνισμού και τις τιμές σε κάθε κλάδο δραστηριοτήτων. Η *διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών*, αναφέρεται στο γεγονός ότι οι προμηθευτές έχουν τη δυνατότητα να αυξάνουν τις τιμές τους ή να μειώνουν την ποιότητα των προϊόντων τους, με δυσμενή αποτελέσματα στην κερδοφορία μιας επιχείρησης.

Ανταγωνιστικές Πιέσεις-5 Δυνάμεις Porter

Σχήμα 3: Οι 5 ανταγωνιστικές δυνάμεις του Porter (Πηγή: <https://tinyurl.com/yb9s6s9w>)

Οι εργαζόμενοι και τα στελέχη των προμηθειών κάθε επιχείρησης, αντιμετωπίζουν καθημερινά τις δύο αυτές αντικρουόμενες προκλήσεις. Την εξασφάλιση δηλαδή, καλύτερων όρων και τιμών για την προμήθεια των απαιτούμενων για τη λειτουργία της επιχείρησης αγαθών και υπηρεσιών από τη μια και την εξάλειψη, στα πλαίσια του εφικτού, των πιέσεων που ασκούνται στον κλάδο από τους προμηθευτές που διαμορφώνουν τις τιμές σε ανώτερα συνήθως επίπεδα, από την άλλη. Τα ζητήματα αυτά έχουν εξέχουσα σημασία, όχι μόνο στο αντικείμενο της δραστηριότητας τους, αλλά και στην αποτελεσματική κατανομή των πολύτιμων πόρων της επιχείρησης, που θα καθορίσει την ανταγωνιστική της θέση και κερδοφορία. Βασικός σκοπός των επιχειρήσεων άλλωστε, είτε ανήκουν στον ιδιωτικό, είτε στο δημόσιο τομέα, είναι ότι μέσω της στρατηγικής των προμηθειών τους, παράλληλα με την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών που αγοράζουν, πρέπει να αποβλέπουν και στην εξοικονόμηση πόρων (Μάρδας 1999:89).

2.1.4 Αλυσίδα Αξίας

Η έννοια της *Αλυσίδα Αξίας* αναπτύχθηκε από τον καθηγητή *Michael Porter*, σε σχέση με την ανταγωνιστική στρατηγική μιας επιχείρησης και «περιγράφει τις κατηγορίες δραστηριοτήτων που υπάρχουν εντός και γύρω από έναν οργανισμό και οι οποίες δημιουργούν από κοινού ένα προϊόν ή μια υπηρεσία» (Johnson G. et al. 2011:139). Η ουσία της έννοιας, επικεντρώνεται στο αποτέλεσμα που προκύπτει για την επιχείρηση από τη συνεργασία όλων των δραστηριοτήτων, που είναι η δημιουργία αξίας για

κάποιον που είναι στο εξωτερικό της επιχείρησης (π.χ. πελάτες, stakeholders). Σύμφωνα με τον Porter, οι δραστηριότητες χωρίζονται στις εξής κατηγορίες (Σχήμα 4):

- *κύριες δραστηριότητες*, στις οποίες ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης περιλαμβάνονται τα εισερχόμενα Logistics, η παραγωγική διαδικασία, τα εξερχόμενα Logistics, το μάρκετινγκ και πωλήσεις και οι υποστηρικτικές μετά την πώληση υπηρεσίες, που συνεργαζόμενες όλες μαζί παράγουν ή προσφέρουν το κύριο προϊόν ή υπηρεσία της επιχείρησης προς τους πελάτες,
- *υποστηρικτικές δραστηριότητες*, στις οποίες περιλαμβάνονται οι προμήθειες, η τεχνολογική υποδομή, η διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, ο στρατηγικός σχεδιασμός και άλλες κατά περίπτωση, που όχι μόνο πλαισιώνουν τις κύριες δραστηριότητες, αλλά και συμβάλουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας τους.

Σχήμα 4: Η Αλυσίδα Αξίας του Porter (Πηγή: Αντωνιάδης Ι. <https://tinyurl.com/y7pnn274>)

Ο ρόλος κάθε δραστηριότητας στην *Αλυσίδα Αξίας* είναι σημαντικός, καθώς το αποτέλεσμα που θα προκύψει θα είναι ενιαίο για την επιχείρηση. Η ικανότητα μιας επιχείρησης να προγραμματίζει, να εκτελεί και να ελέγχει όλες τις λειτουργίες της *Αλυσίδας Αξίας*, κύριες και υποστηρικτικές, καθώς και την αρμονική τους λειτουργία, καθορίζει το επίπεδο ανταγωνιστικότητας και συνεπώς την ικανότητά της για επιβίωση.

Οι Προμήθειες ανήκουν στις υποστηρικτικές δραστηριότητες και ο ρόλος τους στη δημιουργία αξίας είναι σημαντικός, αφού είναι η κατεξοχήν αρμόδια δραστηριότητα για την τροφοδοσία όλου του οργανισμού, με τα απαραίτητα αγαθά και υπηρεσίες, είτε πρόκειται για την παραγωγική διαδικασία, είτε για την εκτέλεση των βασικών του

λειτουργιών. Συνεπώς, αν κάποια δραστηριότητα της Αλυσίδας Αξίας δεν λειτουργεί σωστά, δεν είναι εφικτή η εξαγωγή του επιθυμητού ενιαίου για την επιχείρηση αποτελέσματος. Αντίστροφα, η συνεισφορά κάθε δραστηριότητας οδηγεί στην επίτευξη υψηλής συνολικής αξίας για την επιχείρηση, αποδέκτης της οποίας είναι ο τελικός πελάτης.

2.1.5 Ο Ρόλος του Τμήματος Προμηθειών στις Σύγχρονες Επιχειρήσεις

Η λειτουργία του εφοδιασμού ή αλλιώς των προμηθειών ή των αγορών, τα τελευταία χρόνια αναγνωρίζεται για τη σημαντικότητα του ρόλου της σε κάθε επιχείρηση και ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, μπορεί να λειτουργεί ως ξεχωριστή διεύθυνση ή να ανήκει στη διεύθυνση παραγωγής. Οι απασχολούμενοι στη λειτουργία των προμηθειών είναι πολύ συνδεδεμένοι με την ιδιαιτερότητα του κλάδου της επιχείρησης, σε αντίθεση με τους εργαζόμενους που απασχολούνται σε άλλες λειτουργίες της επιχείρησης, όπως τη λογιστική, τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, ακόμα και του μάρκετινγκ, τα καθήκοντα των οποίων σε μεγάλο ποσοστό είναι τα ίδια στους διάφορους επιχειρησιακούς κλάδους, με κάποιες σχετικές προσαρμογές (Σαρμανιώτης 2011:53).

Ο ρόλος του Τμήματος Προμηθειών είναι καθοριστικός στην Αλυσίδα Αξίας του Porter και στη δημιουργία αξίας όχι μόνο για τον πελάτη, αλλά και για ολόκληρη την επιχείρηση. Οι ενέργειες που περιλαμβάνονται σε όλα τα στάδια του προμηθευτικού κύκλου, πρέπει να παρακολουθούνται με αυστηρούς όρους και χρονοδιαγράμματα από το Τμήμα Προμηθειών, ώστε να επιτυγχάνονται τα «επτά σωστά». Δηλαδή, το Τμήμα Προμηθειών πρέπει να προβαίνει στην αγορά:

1. των σωστών προϊόντων,
2. στη σωστή τιμή,
3. στη σωστή ποσότητα,
4. στη σωστή ποιότητα,
5. στο σωστό χρόνο,
6. παραδοτέων στο σωστό μέρος,
7. με τους σωστούς όρους (Σαρμανιώτης 2011:54).

Αν και σε κάθε κλάδο υπάρχουν σημαντικές ιδιαιτερότητες στον τρόπο που ασκείται η λειτουργία του εφοδιασμού, παρ' όλα αυτά υπάρχουν κοινές δραστηριότητες και κατευθύνσεις που πρέπει να ακολουθούνται. Συγκεκριμένα:

- απαιτείται ευρεία γνώση από τους αγοραστές, των αγορών που θα προμηθευτούν τα αγαθά που επιθυμούν, είτε πρόκειται για πρώτες ύλες, ενδιάμεσα ή έτοιμα προϊόντα,
- σε πολλούς κλάδους απαιτείται στενή συνεργασία του τμήματος προμηθειών με το τμήμα παραγωγής, για τη γνώση των κατάλληλων προδιαγραφών των προμηθειών που απαιτούνται στην παραγωγή,
- απαιτείται να γίνεται ο σωστός έλεγχος των αποθεμάτων πρώτων υλών και υλικών, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής παραγωγή των προϊόντων και επομένως και οι πωλήσεις τους,
- το τμήμα αγορών στις περισσότερες επιχειρήσεις είναι υπεύθυνο για τη διαπραγμάτευση των τιμών των πρώτων υλών, υλικών και όρων αγοράς τους, καθώς και για την υλοποίηση των παραπάνω ενεργειών,
- η διασφάλιση της τήρησης των δεσμεύσεων από τους προμηθευτές, σχετικά με την ποιότητα και τους χρόνους παράδοσης, είναι δραστηριότητα του εφοδιασμού,
- επιπλέον, απαιτείται συνεχής έρευνα της αγοράς για ανεύρεση καλύτερων προϊόντων, τιμών, όρων πληρωμής και χρόνων παράδοσης, όπως επίσης και εύρεση εναλλακτικών πηγών προμήθειας σε περίπτωση ύπαρξης προβλημάτων με τους υπάρχοντες προμηθευτές της επιχείρησης (Σαρμανιώτης 2011:54).

Η λειτουργία του εφοδιασμού που σε πολλές επιχειρήσεις σήμερα γίνεται με αυτοματοποιημένο τρόπο, καλύπτεται από τον κλάδο των *logistics* (ή «εφοδιαστικής»), σε σχέση με τη φυσική διανομή των προϊόντων. Σύμφωνα με τον ορισμό που έχει δώσει το Council of Logistics Management των Η.Π.Α., *Διοίκηση «Εφοδιαστικής» (logistics management)* είναι η διαδικασία σχεδιασμού, εφαρμογής και ελέγχου της αποτελεσματικής και οικονομικής ροής και αποθήκευσης των πρώτων υλών, των ενδιάμεσων και των τελικών προϊόντων και των σχετικών πληροφοριών, από το αρχικό σημείο μέχρι το σημείο της κατανάλωσης, με σκοπό τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις του πελάτη. Οι καθημερινές εργασίες του μάνατζμεντ των *logistics* είναι οι προμήθειες, οι

μεταφορές προς την επιχείρηση, η αποθήκευση, η διοίκηση, ο έλεγχος των αποθεμάτων και η διανομή των προϊόντων από την εταιρεία προς τους πελάτες (Σαρμανιώτης 2011:54).

2.1.6 Προμήθειες στο Δημόσιο Τομέα

Προμήθειες του δημοσίου είναι οι αγορές που πραγματοποιεί το δημόσιο με σκοπό την ικανοποίηση συγκεκριμένων του αναγκών, οι οποίες καλύπτονται από την παραγωγή ιδιωτών ή επιχειρήσεων (Μάρδας 1999:3).

Σε αντίθεση με την ευελιξία που υπάρχει στις κινήσεις των ανθρώπων που ασχολούνται με τις προμήθειες στον ιδιωτικό τομέα και την ταχύτητα με την οποία διεκπεραιώνουν τα στάδια του κύκλου προμηθειών, οι εργαζόμενοι με τις προμήθειες στο δημόσιο τομέα έχουν να αντιμετωπίσουν πιο περίπλοκες διαδικασίες και περιορισμούς (Μάρδας 1999:5). Δεν χρησιμοποιούν τις πρακτικές του ιδιωτικού τομέα για να αναζητήσουν στην αγορά την οικονομικότερη προσφορά, αλλά καλούν τους προμηθευτές, με τη μορφή διαγωνισμού, να υποβάλουν τις προσφορές τους. Τα όρια του προϋπολογισμού, η πολυπλοκότητα της νομοθεσίας για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών, τα μεγάλα χρονικά διαστήματα που απαιτούνται για την ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών και η γραφειοκρατία, είναι ενδεικτικά κάποια από τα βασικότερα σημεία που χρήζουν προσοχής και καθυστερούν τη διεκπεραίωση των αιτημάτων προμηθειών των υπηρεσιών του δημοσίου.

Οι προμήθειες του δημοσίου θεωρούνται η «ατμομηχανή» της οικονομίας, καθώς απορροφούν κάθε χρόνο το 15%-20% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) (Μάρδας 1999:4). Παρόμοιο ποσοστό δαπανών υπάρχει και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α'), οι δημόσιες αρχές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δαπανούν κάθε χρόνο ποσοστό 18% του ΑΕΠ για την αγορά αγαθών, υπηρεσιών και την εκτέλεση έργων.

Η δημοσιονομική πολιτική μέσω των δαπανών για προμήθειες του δημοσίου, δεσμεύει κάποιους οικονομικούς πόρους (τμήμα των εσόδων του προϋπολογισμού). Οι προμήθειες που διενεργούνται μέσω διαδικασιών που οδηγούν στην αποδοχή της

προσφοράς με τη χαμηλότερη τιμή, περιορίζουν τις δαπάνες, ελαφρύνοντας με τον τρόπο αυτό το σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού. Συνεπώς οι δαπάνες για προμήθειες που εξοικονομούν κρατικούς πόρους, βελτιώνουν το διαθέσιμο εισόδημα του πολίτη και κατ' επέκταση την ευημερία του (Μάρδας 1999:82).

Η διαχείριση των πόρων του κρατικού προϋπολογισμού από τους δημόσιους φορείς και η αποτελεσματική τους διοίκηση, είναι άμεσα συνυφασμένη με το στρατηγικό μάνατζμεντ των προμηθειών τους. Θεσμοί που εισάγουν μαζί με τη δημοσιοποίηση των προβλεπόμενων προμηθειών τους, την ίση μεταχείριση των υποψήφιων προμηθευτών, τη διαφάνεια στις διαδικασίες επιλογής προμηθευτή και ανάθεσης της σύμβασης, τον περιορισμό των γραφειοκρατικών διαδικασιών σχετικά με τον τρόπο δημοπρασίας μιας προμήθειας ή διαπραγμάτευσης των όρων της, χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό οργάνωσης των υπηρεσιών του δημοσίου. Μια τέτοια δομή μπορεί να καταλήξει στην εξοικονόμηση πόρων κατά την προμήθεια (Μάρδας 1999:83).

Το νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει τους κανόνες για τις προμήθειες του δημοσίου για συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών είναι ο πρόσφατος Ν.4412/2016 (ΦΕΚ147/Α'), οι διατάξεις του οποίου αποτελούν προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014.

Οι βασικές αρχές που διέπουν τις προμήθειες του δημοσίου είναι:

- 1) η αρχή της δημοσιότητας,
- 2) η αρχή της διαφάνειας των διαδικασιών,
- 3) η αρχή της ίσης μεταχείρισης.

2.1.7 Διαδικασίες Δημόσιων Προμηθειών

Για να καλυφθούν οι απαιτούμενες ανάγκες των υπηρεσιών του δημοσίου σε αγαθά και υπηρεσίες, το δημόσιο προσφεύγει στην ανταγωνιστική αγορά. Η αρχή της διαφάνειας των διαδικασιών, όπως είναι για παράδειγμα η υποχρέωση δημοσίευσης των προκηρύξεων, αποτελεί βασική προϋπόθεση για τις διαδικασίες προμηθειών του δημοσίου και αποδεικνύει το γεγονός ότι οι δημόσιοι φορείς δεν μπορούν πλέον να αγνοούν τους κανόνες που επιβάλλονται από την αγορά (Μάρδας 1999:104). Επιπλέον,

για την κάλυψη των αναφερόμενων αναγκών σε προμήθειες, πρέπει να υπάρχει ένα επιθυμητός βαθμός εκδήλωσης ενδιαφέροντος και προσέλευσης προμηθευτών μέσω κατάθεσης προσφορών, ώστε να επιτυγχάνεται ο κατάλληλος βαθμός ανταγωνισμού, που θα επιφέρει χαμηλότερες τιμές. Ο οδηγός για αναθέτουσες αρχές του 2014 της Επιτροπής Ανταγωνισμού, υποστηρίζει ότι η αποτελεσματικότητα των διαγωνιστικών διαδικασιών, προϋποθέτει την ύπαρξη ανταγωνισμού μεταξύ των υποψήφιων προμηθευτών.

Σχήμα 5: Ο ανταγωνισμός και οι κρατικές προμήθειες (Πηγή: Επιτροπή Ανταγωνισμού, 2014))

Επιπλέον, κεντρικό στοιχείο των δημοσίων συμβάσεων είναι η περιστολή της γραφειοκρατίας και η βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις (Λάππα 2018). Το αυξημένο επίπεδο ανταγωνισμού, μπορεί να συμβάλλει μέσω της υποβολής καλύτερων προσφορών για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών από τους υποψήφιους οικονομικούς φορείς (ΟΦ), στην εξοικονόμηση δημόσιου χρήματος, μέσω των διαδικασιών που προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία και περιγράφονται παρακάτω. Οι ανταγωνιστικές διαφανείς αγορές δημοσίων συμβάσεων, βοηθούν τις δημόσιες αρχές να αποκτούν φθηνότερα και καλύτερης ποιότητας αγαθά και υπηρεσίες, σε χαμηλότερο κόστος (Ράικος 2017:150).

Στα πλαίσια ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης, οι συμμετέχοντες υποχρεούνται να εφαρμόζουν απαρέγκλιτα όλους τους σχετικούς κανόνες και αρχές, ενώ ευθύνη της Αναθέτουσας Αρχής (ΑΑ) είναι να προασπίζει και να εγγυάται το αδιάβλητο ολόκληρης της διαδικασίας και την εξέλιξή της, με τρόπο που να διασφαλίζει την ανάπτυξη ανόθευτου και πραγματικού ανταγωνισμού των ενδιαφερόμενων ΟΦ (Ράικος 2017:260).

Η ΑΑ επιλέγει να προσφύγει σε μία από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε) που είναι περιληπτικά οι παρακάτω:

- ✓ στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 αντίστοιχα,
- ✓ στις συμπράξεις καινοτομίας του άρθρου 31,
- ✓ στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή στον ανταγωνιστικό διάλογο, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ή όταν υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές,
- ✓ στη διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό, στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 32.

Επιπλέον τα κατώτερα όρια συμβάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 5 περ.γ) του Ν.4412/16 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές ΑΑ (όπως είναι οι Περιφέρειες), εκτιμώμενης αξίας χωρίς ΦΠΑ ίσης ή μεγαλύτερης από 209.000 ευρώ, αποτελούν κριτήριο για τη διενέργεια διεθνούς ή όχι διαγωνισμού. Τα όρια αυτά αναπροσαρμόζονται με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα ισχύοντα, σύμφωνα με την υπ'αρ.2365/2017 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την συγκεκριμένη περίπτωση κατώτατα όρια για αγαθά είναι 221.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ (πίνακας 1).

	Έργα	Αγαθά	Υπηρεσίες		
			Κοινωνικές και ειδικές υπηρεσίες	Επιδοτούμενες υπηρεσίες	Όλες οι λοιπές υπηρεσίες
Κεντρικές κρατικές αρχές	€ 5 548 000	€ 144 000 ⁷	€ 750 000	€ 221 000	€ 144 000
Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές	€ 5 548 000	€ 221 000	€ 750 000	€ 221 000	

Πηγή: Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2017/2365 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Πίνακας 1: Όρια ΕΕ για δημόσιες συμβάσεις από 01-01-2018 έως 31-12-2019 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)

2.1.7.1 Κλειστές Διαδικασίες

Οι διατάξεις του άρθρου 28 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε) αναφέρουν τα προβλεπόμενα για την κλειστή διαδικασία, στην οποία μπορεί οποιοσδήποτε ΟΦ να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής στα πλαίσια προκήρυξης διαγωνισμού, ενώ προσφορά μπορούν να υποβάλουν μόνο οι ΟΦ που έχουν προσκληθεί από την ΑΑ κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Η κλειστή διαδικασία είναι διαδικασία δύο σταδίων, κατά την οποία μόνο προεπιλεγμένοι προσφέροντες μπορούν να υποβάλλουν προσφορές. Χρησιμοποιείται όπου παρατηρείται υψηλός βαθμός ανταγωνισμού στην αγορά (αρκετοί δυνητικοί προσφέροντες), όπως υπηρεσίες καθαριότητας, εξοπλισμό ή έπιπλα ΤΠ και η ΑΑ επιθυμεί να καταρτίσει κατάλογο επικρατέστερων υποψηφίων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2018:42).

Ως χρόνος έναρξης της κλειστής διαδικασίας, για συμβάσεις κάτω των ορίων, λαμβάνεται η ημερομηνία δημοσιοποίησης της προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, ενώ για συμβάσεις αξίας ίσης ή άνω των ορίων, η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), σύμφωνα με τα άρθρα 63 και 65.

2.1.7.2 Απευθείας Αναθέσεις

Η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης προβλέπεται στο άρθρο 118 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε) για εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, ίση ή κατώτερη από το ποσό των 20.000 ευρώ και διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΑΑ, χωρίς να απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου για το σκοπό αυτόν. Η απόφαση απευθείας ανάθεσης, πρέπει να δημοσιεύεται στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 38, με την επιφύλαξη της παρ.3 του άρθρου 379.

2.1.7.3 Ανοικτές Διαδικασίες

Οι διατάξεις του άρθρου 27 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε) αναφέρουν τα προβλεπόμενα για την ανοικτή διαδικασία, στην οποία μπορεί να υποβάλει προσφορά κάθε ενδιαφερόμενος ΟΦ στα πλαίσια προκήρυξης διαγωνισμού. Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας λαμβάνεται η ημερομηνία δημοσιοποίησης της σχετικής προκήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ και η προκήρυξη

της σύμβασης γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 122, σε τυποποιημένα έντυπα που εκδίδει η Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ). Για συμβάσεις ίσης ή ανώτερης αξίας των ορίων, ως χρόνος έναρξης λαμβάνεται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, ενώ η προκήρυξη της σύμβασης, γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 63 και 65.

Η ανοικτή διαδικασία χρησιμοποιείται περισσότερο όταν ο ανταγωνισμός περιορίζεται σε λίγους υποψηφίους, με σύνθετες προδιαγραφές και πιθανή απαίτηση για εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις. Όλες οι προσφορές πρέπει να εξετάζονται χωρίς διαδικασία προεπιλογής και η επιλογή και αξιολόγηση πραγματοποιούνται μετά την υποβολή των προσφορών. Επιπλέον, η δυνατότητα συμμετοχής στις ανοικτές διαδικασίες θεωρείται βασικός δείκτης του επιπέδου του ανταγωνισμού ενός συστήματος δημόσιων συμβάσεων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2018:42).

2.1.7.4 Συνοπτικοί Διαγωνισμοί

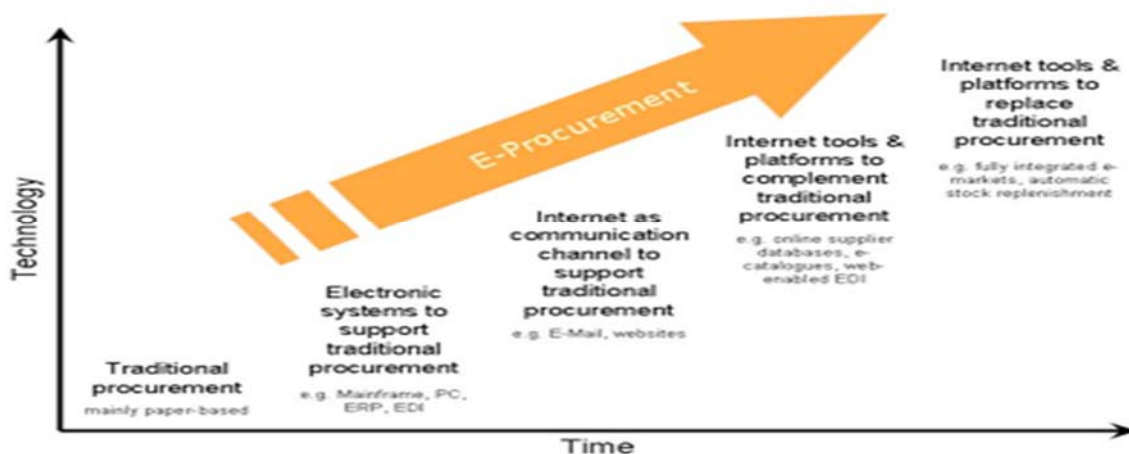
Η προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού, προβλέπεται στο άρθρο 117 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), για εκτιμώμενη αξία σύμβασης ίση ή μικρότερη των 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ. Για τη διαδικασία δεν είναι υποχρεωτική η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 36 παρ. 1) και δεν επιβάλλεται στη σύμβαση κράτηση ύψους 0,02% επί της αξίας υπέρ Δημοσίου (άρθρο 36 παρ. 6). Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαγωνισμού θεωρείται η ημερομηνία καταχώρησης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ. Επιπρόσθετα, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσκαλεί επιπλέον και συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς (3 τουλάχιστον) που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά. Η υποβολή των προσφορών πρέπει να είναι έγγραφη. Η κατάθεση μιας μόνο προσφοράς, δεν αποτελεί κώλυμα για τη συνέχιση της διαδικασίας. Η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών και οικονομικών προσφορών, μπορούν να γίνουν σε μία δημόσια συνεδρίαση, κατά την κρίση της επιτροπής. Τέλος, οι λεπτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

2.1.7.5 Ηλεκτρονικοί Διαγωνισμοί μέσω του ΕΣΗΔΗΣ

Οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί διεξάγονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, που αποτελεί τον κεντρικό ηλεκτρονικό κόμβο - σημείο αναφοράς, για τις δημόσιες συμβάσεις στην Ελλάδα,

σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε). Στην παρ.1 του συγκεκριμένου άρθρου αναφέρεται ότι «Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.». Παρότι η υποχρέωση διενέργειας ηλεκτρονικού διαγωνισμού υφίσταται για τις ΑΑ για ποσά άνω των 60.000 ευρώ, δεν υπάρχει απαγόρευση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ για διενέργεια ηλεκτρονικών διαγωνισμών και κάτω του ποσού αυτού.

Οι νέες διατάξεις καθιστούν υποχρεωτική την προοδευτική χρήση των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων και τον ορισμό ειδικών κανόνων σχετικά με τις τεχνικές και τα μέσα για την ηλεκτρονική και συγκεντρωτική δημόσια σύμβαση, όπως τις συμφωνίες-πλαίσιο, τα δυναμικά συστήματα αγορών, τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, τους ηλεκτρονικούς καταλόγους, τις κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών, τις διασυνοριακές από κοινού δημόσιες συμβάσεις (Λάππα 2018). Σύμφωνα με το Εγχειρίδιο του Συμβούλου του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τους Συμβούλους Προετοιμασίας (UN Procurement Practitioner's Handbook) που έχει εκδώσει ο ΟΗΕ και αφορά τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, οι ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις προκηρύξεων διαγωνισμών και ανάθεσης συμβάσεων, παρέχουν μεγαλύτερη διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις και ως ακολούθως είναι πιθανή η ενίσχυση της υπευθυνότητας και η μείωση των περιπτώσεων διαφθοράς. Η ιστορική εξέλιξη των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων διεθνώς, ακολούθησε τα στάδια που φαίνονται στο παρακάτω σχήμα 6.

Σχήμα 6: Ιστορική πορεία εξέλιξης ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων διεθνώς (Πηγή: <https://www.ungm.org/Areas/Public/pph/ch04s02.html#d0e9679>)

Οι διαδικασίες που γίνονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ για τη σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων από φορείς του ελληνικού δημοσίου, ανήκουν στο ανώτερο στάδιο της πορείας εξέλιξης των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων διεθνώς του σχήματος 6.

Βασικός στόχος των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων, με την εφαρμογή του Ν.4412/2016, είναι ο περιορισμός της γραφειοκρατίας και η βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις δημόσιες συμβάσεις. Οι νέοι κανόνες εισάγουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Συμβάσεων (ΕΕΕΣ) και τη χρήση των υπεύθυνων δηλώσεων. Επίσης, προωθούνται οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις μέσω της προσέγγισης του κόστους κύκλου ζωής και της δυνατότητας αναφοράς σε συγκεκριμένη ετικέτα ή οικολογικό σήμα. Τέλος, οι κοινωνικές πτυχές είναι επίσης σημαντικές, αφού συμπεριλαμβάνονται ειδικές διατάξεις για την κοινωνική ένταξη, τα κοινωνικά κριτήρια και την υπεργολαβία (Λάππα 2018).

2.1.7.6 Προσφυγή στη Διαδικασία με Διαπραγμάτευση χωρίς Προηγούμενη Δημοσίευση

Η προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, που προβλέπεται στο άρθρο 32 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), μπορεί να γίνει για συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών για οποιαδήποτε από τις παρακάτω περιπτώσεις του πίνακα 2. Λόγω του ότι η συγκεκριμένη διαδικασία αποκλίνει σημαντικά από τις βασικές αρχές του ανοικτού χαρακτήρα, της διαφάνειας και του ανταγωνισμού, χρησιμοποιείται σε πολύ εξαιρετικές περιστάσεις που πρέπει να αιτιολογούνται δεόντως, ώστε να λάβουν την απαραίτητη έγκριση της ΕΑΑΔΗΣΥ για να προβούν στην διαδικασία αυτή. Οι ΑΑ διαπραγματεύονται, τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους ΟΦ, χωρίς να προβαίνουν σε δημοσίευση.

Έργα	Υπηρεσίες	Αγαθά
<p>Μια ανοικτή ή κλειστή διαδικασία δεν έχει προσελκύσει καμία προσφορά ή καμία κατάλληλη προσφορά, υπό την προϋπόθεση ότι όλοι όσοι υπέβαλαν προσφορές συμπεριλαμβάνονται στις διαπραγματεύσεις και ότι οι προδιαγραφές της απαίτησης δεν τροποποιούνται ουσιαστικά. Η φράση «καμία κατάλληλη προσφορά» σημαίνει ότι οι προσφορές είναι μη χρησιμοποιήσιμες, δεν σχετίζονται με τη σύμβαση, και είναι προδήλως απρόσφορες για την ικανοποίηση των αναγκών και των απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής, όπως ορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης.</p> <p>Περιπτώσεις εξαιρετικά επειγόντος χαρακτήρα που δικαιολογούνται από απρόβλεπτες περιστάσεις. Πρόκειται για καταστάσεις τις οποίες η ΑΑ δεν θα μπορούσε να έχει προβλέψει από την αρχή της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και οι οποίες δεν αποδίδονται σε ενέργειες της ΑΑ (όπως φυσικές καταστροφές, πλημμύρες, επιθέσεις ασφάλειας). Το ίδιο ισχύει και για καταστάσεις που σχετίζονται με συμπληρωματικά έργα/ υπηρεσίες/αγαθά, για τις οποίες απαιτείται άμεση δράση και οι οποίες προκύπτουν παρότι η ΑΑ έχει προετοιμάσει επιμελώς το έργο ή/και τις τεχνικές προδιαγραφές.</p> <p>Η σύμβαση μπορεί να εκτελεστεί μόνον από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για έναν από τους ακόλουθους λόγους: δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής υπηρεσίας, απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους (υπό τον όρο ότι οι τεχνικές απαιτήσεις δεν έχουν περιοριστεί με τεχνικό τρόπο), προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.</p>		

Έργα	Υπηρεσίες	Αγαθά
<p>Νέα έργα ή υπηρεσίες που αποτελούν επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι συνάδουν με βασικό έργο για το οποίο ανατέθηκε η αρχική σύμβαση. Στο βασικό έργο πρέπει να επισφραγίζεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και η πιθανή χρήση της εν λόγω διαδικασίας ανάθεσης.</p>	<p>Η σύμβαση ανατίθεται, κατόπιν διαγωνισμού μελετών, και με βάση τους κανόνες του εν λόγω διαγωνισμού, στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού.</p>	<p>Αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων.</p> <p>Αγορά αγαθών, υπό ευνοϊκούς όρους, από προμηθευτή που έπαισε οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες, από τους συνδίκους ή τους εκκαθαριστές μιας πτώχευσης, από δικαστικό συμβιβασμό ή από ανάλογη διαδικασία.</p> <p>Τα προϊόντα κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης.</p> <p>Πρόσθετες παραδόσεις με σκοπό είτε τη μερική αντικατάσταση είτε την επέκταση αγαθών/ εγκαταστάσεων που υπάρχουν ήδη, μόνον εάν η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρεώσει την ΑΑ να αποκτήσει αγαθά με ασύμβατα τεχνικά χαρακτηριστικά ή τα οποία θα προκαλέσουν δυσανάλογες τεχνικές δυσκολίες κατά τη λειτουργία και τη συντήρησή τους.</p>

Πίνακας 2: Περιπτώσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθεί η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)

2.1.8 Έννοια της Δημόσιας Σύμβασης

Σύμβαση είναι «*μια προφορική ή γραπτή συμφωνία ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα μέρη, με σκοπό την παραγωγή ενός έννομου αποτελέσματος, δηλαδή τη δημιουργία, τροποποίηση ή ακύρωση μιας νομικής σχέσης των συμβαλλομένων*» (Μάρδας 1999:13). Η σύμβαση οριοθετεί με σαφήνεια το αντικείμενό της, προσδιορίζοντας τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την ολοκλήρωσή της. Παράγει δικαιώματα και υποχρεώσεις και προϋποθέτει την αμοιβαία επιθυμία για τη δημιουργία ενός συμβατικού θεσμού από την πλευρά των συμβαλλομένων, που θεωρείται πως διαθέτουν τη νόμιμη ικανότητα να συνάψουν μια συμφωνία (Μάρδας 1999:13).

Οι συμβάσεις του δημοσίου αποτελούν ένα γνήσιο υποσύνολο της θεωρίας των συμβάσεων (Μάρδας 1999:5). Το δημόσιο και τα άλλα δημόσια νομικά πρόσωπα είναι δυνατό, σύμφωνα με γενικές ή ειδικές διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, να συνάπτουν συμβάσεις, είτε με άλλα δημόσια πρόσωπα, είτε με ιδιώτες (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) για την άμεση ή έμμεση ικανοποίηση συγκεκριμένων σκοπών δημοσίου συμφέροντος (Σπηλιωτόπουλος 2011:195). Για να χαρακτηριστεί μια σύμβαση ως διοικητική, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά, οι εξής τρεις προϋποθέσεις:

- 1) ένας τουλάχιστον από τους συμβαλλόμενους, να είναι δημόσιο νομικό πρόσωπο,
- 2) η κατάρτιση και εκτέλεση της σύμβασης, να διέπονται από διατάξεις διοικητικού δικαίου ή να συνομολογούνται όροι κατά παρέκκλιση αυτού,
- 3) το αντικείμενο της σύμβασης, να έχει σχέση με την άσκηση δημόσιας υπηρεσίας με λειτουργική έννοια ή να εξυπηρετεί δημόσιο σκοπό (Ζορμπαλά 1992:169).

Συμβάσεις έργων	Συμβάσεις αγαθών	Συμβάσεις υπηρεσιών
Δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε τον σχεδιασμό και την εκτέλεση, έργων, για παράδειγμα, οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού όπως ένας δρόμος ή ένας σταθμός καθαρισμού λυμάτων.	Δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση —με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς— προϊόντων, όπως γραφική ύλη, οχήματα ή ηλεκτρονικοί υπολογιστές.	Δημόσιες συμβάσεις εκτός συμβάσεων δημοσίων έργων ή αγαθών που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες κατάρτισης ή καθαρισμού.
Αναλυτικός κατάλογος έργων στο παράρτημα II της οδηγίας		Αναλυτικός κατάλογος υπηρεσιών στο παράρτημα XIV της οδηγίας

Πηγή: Οδηγία 2014/24/ΕΕ

Πίνακας 3: Είδη Δημοσίων Συμβάσεων (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)

Πιο συγκεκριμένη ερμηνεία της έννοιας της σύμβασης, που αφορά τις συμβάσεις προμηθειών, αναφέρει ότι *σύμβαση είναι «το έγγραφο που υπογράφεται από τον επιλεγέντα προμηθευτή και την αναθέτουσα αρχή και περιέχει τους ακριβείς όρους της εκτέλεσης της προμήθειας, όπως αναφέρονται στη διακήρυξη»* (Ζορμπαλά 1992:162). Ο ανωτέρω ορισμός έχει τον αποδεικτικό χαρακτήρα ότι είτε έχει προηγηθεί διαγωνισμός, είτε απευθείας ανάθεση και επιπλέον η σύμβαση θεωρείται καταρτισθείσα από την ανακοίνωσή της στο προμηθευτή (Ζορμπαλά 1992:162).

Οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών αποτελούν μια σημαντική κατηγορία δημοσίων συμβάσεων, όπως διακρίνουμε και από τον ορισμό που δίνεται στην περ.5) του στοιχ.1 του άρθρου 2 του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α'), ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «*συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών*» νοούνται «*οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών*». Από τον παραπάνω ορισμό της δημόσιας σύμβασης, προκύπτει επίσης η προϋπόθεση του έγγραφου τύπου της σύμβασης, για την αναγνώρισή της. Εξάλλου η μη τήρηση του έγγραφου τύπου της σύμβασης, όταν ο εν λόγω τύπος αποτελεί συστατικό (ad solemnitatem) τύπο και όχι αποδεικτικό (ad probationem) τύπο, επιφέρει την ακυρότητά της (Ράικος 2017:131).

Κατά τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, οι ΑΑ μεριμνούν για την τήρηση των αρχών που προβλέπονται στο άρθρο 18 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε). Πρέπει δηλαδή να αντιμετωπίζουν τους ΟΦ, ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και να ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Οι Αρχές της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και αμεροληψίας, αποτελούν το τρίπτυχο που πρέπει να καλύπτει κάθε δημόσια σύμβαση έργου, προμήθειας ή υπηρεσίας, από το προσυμβατικό στάδιο μέχρι την ολοκλήρωση της σύμβασης και την παράδοση του αγαθού ή την παροχή της υπηρεσίας (Ράικος 2017:187).

Τέλος, οι συμβάσεις της διοίκησης διακρίνονται σε *συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου* και σε *συμβάσεις δημοσίου δικαίου ή διοικητικές*. Η διάκριση αυτή έχει πρακτική αξία τόσο από άποψη του εφαρμοστέου δικαίου, όσο και από άποψη δικαιοδοσίας (Ράικος 2017:15). Αρμόδια για την επίλυση διαφορών μεταξύ των συμβαλλομένων για την πρώτη περίπτωση είναι τα πολιτικά δικαστήρια, ενώ για τις διοικητικές συμβάσεις είναι τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (Ράικος 2017:17).

2.2 Πληροφοριακά Συστήματα Προμηθειών Δημοσίου

Στα πλαίσια εφαρμογής πρακτικών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΗΔ) σύμφωνα με το Ν.3979/2011 (ΦΕΚ138/Α') για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα, με γνώμονα τις αρχές της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας, χρησιμοποιήθηκαν στη ΔΔ και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) με στόχο την επίτευξη: α) παροχής καλύτερων υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις μέσω μείωσης του χρόνου και κόστους εξυπηρέτησης, αύξησης της ασφάλειας και ακεραιότητας των δεδομένων, παροχής υπηρεσιών σε βάση 24x7, δυνατότητας εισαγωγής νέων υπηρεσιών, διαφάνειας των ενεργειών της διοίκησης και των εκδοθέντων πράξεων της και β) την αύξηση της παραγωγικότητας της ΔΔ μέσω καλύτερου συντονισμού των Φορέων της, χρήση κοινών προτύπων, αναδιοργάνωση των διαδικασιών, μείωση του κόστους παροχής υπηρεσιών, καθώς και άλλων εξίσου σημαντικών οφελών (Μελίδης et al. 2011).

Τα ΠΣ² που λειτουργούν κεντρικά για την υποστήριξη του έργου της ΔΔ και συνεισφέρουν σε διάφορα στάδια της διαδικασίας του προμηθευτικού κύκλου του δημόσιου τομέα ή αποτελούν το κύριο μέσο επικοινωνίας μεταξύ ΑΑ και ΟΦ για την περίπτωση των ηλεκτρονικών διαγωνισμών είναι:

1. το πρόγραμμα Δι@ύγεια,
2. το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) και
3. το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ).

2.2.1 Πρόγραμμα Δι@ύγεια

Το Πρόγραμμα Δι@ύγεια ψηφίστηκε με το Ν.3861/2010 (ΦΕΚ112/Α') με στόχο την επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και λογοδοσίας των φορέων άσκησης δημόσιας εξουσίας. Σήμερα στο πρόγραμμα Δι@ύγεια είναι ενταγμένοι 4.724 φορείς του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού, ενώ έχουν αναρτηθεί περισσότερες από 30.800.000 πράξεις (diavgeia.gov.gr).

Σχήμα 7: Στοιχεία που αφορούν τους φορείς και τη χρήση του προγράμματος Δι@ύγεια (Πηγή: <https://diavgeia.gov.gr/>,2018)

Η υποχρέωση ανάρτησης των σχετικών πράξεων, για τους φορείς των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού ξεκίνησε από 15-03-2011. Με την ολοκλήρωση της ανάρτησης κάθε πράξη υπογράφεται ψηφιακά από το σύστημα Δι@ύγεια και αποκτά έναν μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης (ΑΔΑ). Ο ΑΔΑ είναι η ταυτότητα κάθε αναρτημένης πράξης, την πιστοποιεί και η επίκληση του αρκεί για την αυτεπάγγελτη αναζήτησή των πράξεων από τους δημόσιους φορείς. Επιπλέον, οι δημόσιες υπηρεσίες μπορούν να διεκπεραιώνουν υποθέσεις τους χωρίς να διακινούν τα αναρτημένα έγγραφα και να επικοινωνούν μεταξύ τους, με την επίκληση και μόνο του ΑΔΑ των πράξεων τους.

Στον επίσημο δικτυακό τόπο της Δι@ύγεια (<https://diavgeia.gov.gr/>) οι τύποι των εγγράφων που πρέπει να αναρτώνται και αφορούν διάφορα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών, σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, είναι οι εξής:

- οι προϋπολογισμοί, απολογισμοί, ισολογισμοί,
- οι πράξεις ανάληψης υποχρέωσης δαπάνης, αποφάσεις έγκρισης δαπάνης και οριστικοποίησης της πληρωμής που περιέχει το ακριβές ποσό που θα πληρωθεί για κάθε επιμέρους δαπάνη,
- πράξεις διορισμού μονομελών οργάνων και συγκρότησης συλλογικών οργάνων διοίκησης [όπως είναι τα αποφαινόμενα όργανα Οικονομική Επιτροπή (ΟΕ), Περιφερειακό Συμβούλιο (ΠΣ¹)],
- πράξεις συγκρότησης αμειβόμενων ή μη επιτροπών, ομάδων εργασίας, ομάδων έργου και συναφών οργάνων γνωμοδοτικής ή άλλης αρμοδιότητας, ανεξαρτήτως αν τα μέλη τους αμείβονται ή όχι (όπως είναι οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών, επιτροπές παραλαβής, επιτροπές ενστάσεων),
- περιλήψεις διακηρύξεων, αποφάσεις και πράξεις κατακύρωσης και ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών.

Με την παρ.5 άρθρ.197 του Ν.4281/2014 (ΦΕΚ160/Α'), έγινε πρόβλεψη να εξαιρούνται από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης στη Δι@ύγεια των έγγραφων και των στοιχείων δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ του άρθρου 11 του Ν.4013/2011 (ΦΕΚ204/Α'), λόγω του ότι τα στοιχεία αυτά θα αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ. Για την ενεργοποίηση της ανωτέρω διαδικασίας όμως, απαιτείται η έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) της παρ.5 άρθρ.139, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.6 άρθρ.201 του ίδιου νόμου, η οποία δεν έχει ακόμη εκδοθεί.

2.2.2 Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Το ΚΗΜΔΗΣ συστάθηκε με το άρθρο 11 του Ν. 4013/2011 (ΦΕΚ204/Α') και αργότερα με το άρθρο 38 του Ν.4412/2016, καθώς και με την ΥΑ 57654/22-05-2017 (ΦΕΚ1781/Β'), ρυθμίστηκαν ειδικότερα θέματα λειτουργίας και διαχείρισής του. Αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ και έχει ως σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων αναφορικά με τις συμβάσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ147/Α'), εκτιμώμενης αξίας ίσης ή ανώτερης του ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), που συνάπτονται με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, σε όλα τα στάδια ανάθεσης και εκτέλεσής τους, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού και διαδικασίας ανάθεσης. Αρμόδιος φορέας λειτουργίας του ΚΗΜΔΗΣ και υποστήριξης των χρηστών του είναι η Διεύθυνση Ανάπτυξης και Τεχνικής Στήριξης ΕΣΗΔΗΣ, της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.

Ο επίσημος διαδικτυακός τόπος ΚΗΜΔΗΣ είναι προσβάσιμος μέσω της Διαδικτυακής Πύλης του ΕΣΗΔΗΣ στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.promitheus.gov.gr και καταχωρίζονται από τις ΑΑ, τους αναθέτοντες φορείς (ΑΦ) και τις κεντρικές αρχές αγορών, όλα τα ηλεκτρονικά στοιχεία και έγγραφα των ακόλουθων σταδίων:

- α) τα πρωτογενή αιτήματα, που είναι τα τεκμηριωμένα αιτήματα των υπηρεσιών των ΑΑ/ΑΦ για την ανάγκη σύναψης δημόσιας σύμβασης έργων, υπηρεσιών και προμηθειών,
- β) τα εγκεκριμένα αιτήματα, δηλαδή οι αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης, ή άλλης ανάλογης διαδικασίας έγκριση δαπάνης των πρωτογενών αιτημάτων,

- γ) οι προκηρύξεις και διακηρύξεις,
- δ) οι αποφάσεις ανάθεσης ή κατακύρωσης και οι τροποποιήσεις τους
- ε) τα συμφωνητικά και οι τροποποιήσεις/επεκτάσεις τους
- στ) η εντολή πληρωμής, δηλαδή το χρηματικό ένταλμα ή άλλο παραστατικό στοιχείο που εκδίδεται για την πληρωμή συγκεκριμένης δαπάνης στο δικαιούχο.

Χρήστης: Άγνωστος

Φορέας: Αποσύνδει

Αιτήματα

Προκηρύξεις-Διακηρύξεις

Κατακυρώσεις - Αναθέσεις

Συμβάσεις

Εντολές Πληρωμών

Κατάλογος Προκηρύξεων-Διακηρύξεων

Μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες για καταχωρήσεις στο ΚΗΜΔΣ συμπληρώνοντας ταυτόχρονα ένα ή και περισσότερα κριτήρια στα πεδία αναζητήσεων.

Κριτήρια Αναζήτησης

Τίτλος

Για να αναζητήσετε με βάση τον τίτλο αρκεί να προσθέσετε τη λέξη που επιθυμείτε να αναζητήσετε.

Περιγραφή με όρους CPVS

Πληκτρολογήστε μέρος του CPV ή μέρος της λέξης για να βρείτε το πλήρες όνομα του CPV που θέλετε να αναζητήσετε.

Μοναδικός Κωδικός - ΑΔΑΜ

Πληκτρολογήστε το ΑΔΑΜ για να αναζητήσετε αυτό που θέλετε.

Φορέας

Πληκτρολογήστε μέρος του τίτλου του Φορέα ώστε να εμφανιστεί ο Φορέας.

Υπογράφων

Πληκτρολογήστε μέρος του επωνύμου ώστε να εμφανιστεί ο υπογράφων.

Ημερομηνία
 Από Έως

Συνολικό Κόστος Χωρίς ΦΠΑ
 Από Έως

Σχήμα 8: Περιβάλλον αναζήτησης του ΚΗΜΔΗΣ (Πηγή: <http://www.eprocurement.gov.gr/>, 2018)

Οι πράξεις που καταχωρίζονται στο ΚΗΜΔΗΣ ισχύουν από την καταχώριση τους και η αναφορά του Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ), αποτελούν στοιχεία κανονικότητας της δαπάνης, με την έννοια ότι η ύπαρξη ΑΔΑΜ εξομοιώνεται με δικαιολογητικό που απαιτείται στην παρ.2 του άρθρου 91 του Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ143/Α') στο στάδιο της διαδικασίας ελέγχου και εκκαθάρισης των δαπανών του Δημοσίου.

Ένα από τα βασικά οφέλη που παρέχει το ΠΣ² του ΚΗΜΔΗΣ, αφορά την απλούστευση των διαδικασιών, καθώς η επίκληση του ΑΔΑΜ είναι αρκετή για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των πράξεων που καταχωρίζονται, τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών, όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ φορέων του Δημοσίου. Επιπλέον, μέσω της χρήσης του ΚΗΜΔΗΣ, προωθούνται:

- Αρχή της νομιμότητας,
- Αρχή της λογοδοσίας,
- Αρχή της χρηστής και αδιάφθορης διοίκησης,
- Αρχή της εξυπηρέτησης και προστασίας του πολίτη,
- Αρχή της εγγύτερης και πλησιέστερης προς τον πολίτη διοίκησης.

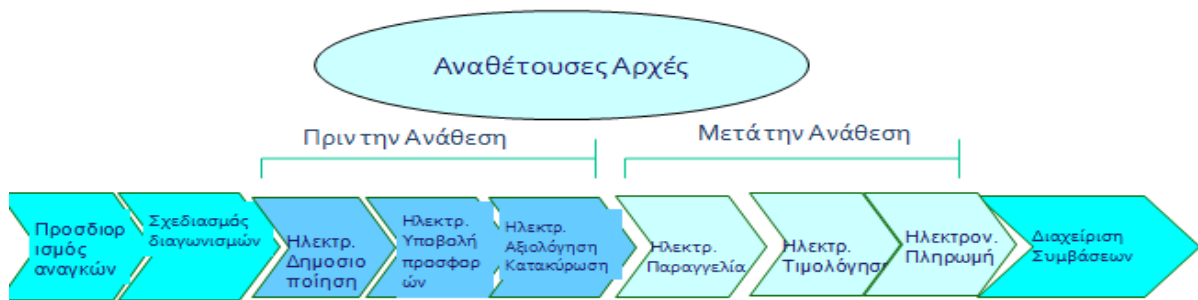
2.2.3 Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)

Το ΕΣΗΔΗΣ συστάθηκε με το Ν.4155/2013 (ΦΕΚ120/Α') και σύμφωνα με τον ορισμό που δίδεται στην παρ.α) του άρθρου 2 του παραπάνω νόμου, είναι *«ένα ολοκληρωμένο ΠΣ² που περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή αιτημάτων, τον προγραμματισμό, την έγκριση, τη διαδικασία προκήρυξης, ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με τη χρήση και εφαρμογή ΤΠΕ»*.

Ο επίσημος διαδικτυακός τόπος του ΕΣΗΔΗΣ έχει την ονομασία «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», είναι προσβάσιμος στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.promitheus.gov.gr και απευθύνεται:

- σε όλους τους φορείς του Δημοσίου Τομέα, ως ΑΑ ή ΑΦ,
- στους ΟΦ που αναλαμβάνουν δημόσιες συμβάσεις,
- σε κάθε πολίτη που επιθυμεί να ενημερωθεί για τον τρόπο και το μέγεθος των εξόδων του δημόσιου τομέα,
- στις Αρχές που ασκούν θεσμικό έλεγχο δαπανών (π.χ. Ελεγκτής Νομιμότητας, Αρχή Προδικαστικών Διαφορών),
- τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, ως υπεύθυνο κεντρικό φορέα για την ανάπτυξη και εφαρμογή του ΕΣΗΔΗΣ.

Οι ΑΑ υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ για τη διενέργεια ηλεκτρονικών διαγωνισμών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων, με εκτιμώμενη αξία 60.000 ευρώ και άνω χωρίς ΦΠΑ, τα οποία απεικονίζονται στο παρακάτω σχήμα 9.

Σχήμα 9: Η ηλεκτρονική διαδικασία μιας δημόσιας σύμβασης όπως υποστηρίζεται από την πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ (Πηγή: www.promitheus.gov.gr)

Μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, οι φορείς του δημόσιου τομέα, πραγματοποιούν με ηλεκτρονικό τρόπο τη διαγωνιστική διαδικασία μιας δημόσιας σύμβασης. Συγκεκριμένα, μέσω του συστήματος αυτή τη στιγμή υποστηρίζονται διαδικασίες, όπως είναι η κατάρτιση και δημοσίευση της διακήρυξης ενός διαγωνισμού, η υποβολή των προσφορών από τους υποψηφίους, η αξιολόγησή τους, η κατάρτιση και σύναψη της σύμβασης του διαγωνισμού. Σε επόμενη φάση αναβάθμισης του ΕΣΗΔΗΣ, προβλέπεται να εισαχθούν και οι διαδικασίες μετά την ανάθεση, που αφορούν την παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων και τις διαδικασίες ηλεκτρονικής παραγγελίας, ηλεκτρονικής τιμολόγησης και ηλεκτρονικής πληρωμής, ώστε να υπάρχει πλήρης ηλεκτρονική διαχείριση και καταγραφή των σταδίων και ενεργειών που αφορούν ολόκληρο τον προμηθευτικό κύκλο.

Στόχος με τη χρήση του ΕΣΗΔΗΣ είναι ο εκσυγχρονισμός και η απλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης, καθώς και η υποστήριξη των ενδιαφερομένων μερών (πολίτες, αναθέτουσες αρχές, προμηθευτές, εποπτικές αρχές). Τα βασικότερα οφέλη από τη λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ, είναι τα εξής:

- Μείωση δαπανών για δημόσιες συμβάσεις,
- Μείωση κόστους και χρόνου διαδικασίας,
- Μείωση κόστους συμμετοχής στους διαγωνισμούς για τις επιχειρήσεις,
- Βελτίωση διαφάνειας στις δημόσιες συμβάσεις,
- Αύξηση ανταγωνιστικότητας,
- Βελτίωση επικοινωνίας εμπλεκομένων,
- Πληρέστερη πληροφόρηση σε πραγματικό χρόνο,
- Ανοικτό σύστημα προσβάσιμο από όλους,

- Εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης κατάστασης,
- Υποστήριξη, εφαρμογή και χρήση νέων μοντέλων και πρακτικών:
  - ❖ Ηλεκτρονικές δημοπρασίες,
  - ❖ Συμφωνίες Πλαίσιο,
  - ❖ Ανταγωνιστικός διάλογος,
  - ❖ Δυναμικά Συστήματα Αγορών,
  - ❖ Διαχείριση Ηλεκτρονικών Καταλόγων Προϊόντων (Λάππα, 2018).

Τέλος, το ΕΣΗΔΗΣ πρόκειται να αποτελέσει το επίσημο εθνικό ΠΣ² eSender για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή προκηρύξεων δημοσίων συμβάσεων στο Tenders Electronic Daily (TED) , όταν εκδοθεί η προβλεπόμενη για το σκοπό αυτό ΥΑ.

Κεφάλαιο 3

Μεθοδολογία Έρευνας

Στο παρόν κεφάλαιο θα αναπτυχθεί η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, προκειμένου να γίνει η αξιολόγηση του συστήματος προμηθειών στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ), ο ρόλος και το οργανόγραμμα της οποίας παρατίθενται στο Παράρτημα Α, με τη διεξαγωγή δευτερογενούς και πρωτογενούς έρευνας.

3.1 Προτεινόμενη Μεθοδολογία (Δευτερογενής & Πρωτογενής)

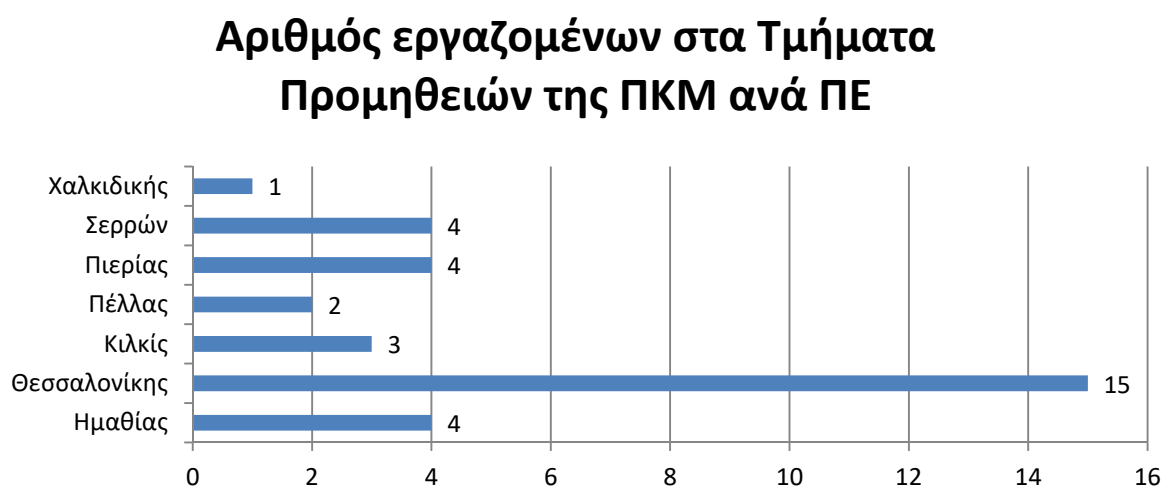
Η δευτερογενής έρευνα συνίσταται στην καταγραφή των βασικότερων διαδικασιών που χρησιμοποιούνται, καθώς και των συντελεστών και συλλογικών οργάνων που συμμετέχουν σε διάφορα στάδια του προμηθευτικού κύκλου της ΠΚΜ, καθώς και η προβλεπόμενη ισχύουσα νομοθεσία, ενώ η πρωτογενής έρευνα που είναι ποιοτική, συνίσταται στη συλλογή πρωτογενούς υλικού με τη χρήση ερωτηματολογίων/συνεντεύξεων από τους εργαζόμενους της ΠΚΜ που απασχολούνται αποκλειστικά με τις προμήθειες.

Ως ποιοτική έρευνα νοείται το σύνολο των ερμηνευτικών και διερευνητικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν, αποκωδικοποιήσουν, μεταφράσουν και αποδώσουν κάποιο νόημα σε ένα φαινόμενο. Επιπλέον, οι ποιοτικές μέθοδοι δεν μετρούν τις συχνότητες και τα ποσοστά εμφάνισης των καταγεγραμμένων φαινομένων, αλλά εξηγούν και αναλύουν τους λόγους εμφάνισης τους (Ζαφειρόπουλος, 2015:281). Οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση των αιτιών των αλλαγών και ακόμη περιγράφουν και ερμηνεύουν ένα φαινόμενο μέσω της καταγραφής της εμπειρίας των ερωτώμενων (Ζαφειρόπουλος, 2015:285). Για τον σκοπό της ποιοτικής έρευνας στην ΠΚΜ, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις σε εμπλεκόμενα με τις προμήθειες στελέχη της ΠΚΜ.

3.2 Δείγμα

Στα 7 συνολικά Τμήματα Προμηθειών της ΠΚΜ που υπάρχουν ένα σε κάθε ΠΕ, οι αρμοδιότητες των οποίων περιγράφονται στο Παράρτημα Α2, απασχολούνται συνολικά 33 εργαζόμενοι, εκ τω οποίων οι 7 είναι προϊστάμενοι των τμημάτων, που κλήθηκαν συνολικά να συμμετάσχουν στην έρευνα. Η στελέχωση των Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα 1:

Διάγραμμα 1: Στελέχωση Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ ανά ΠΕ (Πηγή: Ιδία επεξεργασία, 2018)

3.3 Εργαλεία Έρευνας

Ως προς την δευτερογενή έρευνα διενεργήθηκε έρευνα της ισχύουσας νομοθεσίας, διαδικτυακή έρευνα των εκδοθέντων διοικητικών πράξεων κυρίως μέσω της Δι@ύγεια, σε συνεργασία με τους εργαζομένους των προμηθειών της ΠΚΜ, για την καταγραφή των διαδικασιών του προμηθευτικού κύκλου της ΠΚΜ που χρησιμοποιούνται περισσότερο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών ιδιαίτερα από τα Τμήματα Προμηθειών της ΠΚΜ, με τα επιμέρους στάδια, τα συλλογικά όργανα που συμμετέχουν και έχουν ενεργό ρόλο στις διαδικασίες, καθώς και την ισχύουσα σε κάθε περίπτωση νομοθεσία.

Ως προς την πρωτογενή έρευνα σχεδιάστηκε ερωτηματολόγιο συνέντευξης, με 24 συνολικά ερωτήματα ανοικτού τύπου, όπως παρατίθεται στο Παράρτημα Ζ, που

απευθύνθηκε αποκλειστικά σε εργαζόμενους των Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ. Τα πρώτα 6 ερωτήματα αφορούσαν το προφίλ του ερωτώμενου, τα επόμενα 8 την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και τα 10 τελευταία, θέματα σχετικά με κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας.

Η διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε χρονικά στο 2^ο δεκαήμερο Νοεμβρίου 2018, με τον εξής τρόπο:

- έγινε ηλεκτρονική αποστολή του ερωτηματολογίου σε όλους τους εργαζομένους των Τμημάτων Προμηθειών και των 7 ΠΕ της ΠΚΜ, στα υπηρεσιακά τους email, μετά την εξασφάλιση της έγκρισης του Διευθυντή της αρμόδιας υπηρεσίας,
- συγκεντρώθηκαν συνολικά 16 απαντημένα ερωτηματολόγια, τα 7 με δια ζώσης συνεντεύξεις, 1 με τηλεφωνική και τα υπόλοιπα 8 λόγω φόρτου εργασίας, οι εργαζόμενοι τα συμπλήρωσαν και τα απέστειλαν ηλεκτρονικά.

Από την παραπάνω διαδικασία υπήρξε απόκριση από τους εργαζομένους σε ποσοστό 48,48%, από το σύνολο και των 7 ΠΕ της ΠΚΜ.

3.4 Ρόλος Έρευνητή

Ο βασικός ερευνητικός προβληματισμός έγκειται στον εντοπισμό μέσω της δευτερογενούς έρευνας τυχόν αδυναμιών της ισχύουσας διαδικασίας με την οποία εγκρίνονται, συνάπτονται και εκτελούνται οι προμήθειες στην ΠΚΜ και επιπλέον μέσω της πρωτογενούς έρευνας στον εντοπισμό των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας του συστήματος προμηθειών και των κύριων παραμέτρων της Διοίκησης του κύκλου προμηθειών της.

Στόχος της έρευνας είναι μετά από την καταγραφή, επεξεργασία και αξιολόγησή των ανωτέρω αποτελεσμάτων, να προκύψουν συμπεράσματα και προτάσεις που θα μπορέσουν να βοηθήσουν τη διοίκηση, με τη λήψη των κατάλληλων ενεργειών, στη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης και κατ' επέκταση του κύκλου προμηθειών της ΠΚΜ.

Κεφάλαιο 4

Αποτελέσματα Έρευνας

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της δευτερογενούς και της πρωτογενούς έρευνας που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της αξιολόγησης του συστήματος προμηθειών της ΠΚΜ.

4.1 Δευτερογενής Έρευνα: Η Διαδικασία Προμηθειών στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Η ΠΚΜ που προέκυψε μετά την ψήφιση του Καλλικράτη (Ν.3852/2010-ΦΕΚ87/Α'), η δομή και το οργανόγραμμα της οποίας παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα Α, αποτελείται από τις ΠΕ Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών και Χαλκιδικής. Κατά τη διάρκεια λειτουργίας της η ΠΚΜ έπρεπε να προσαρμοστεί με τις αλλαγές της ισχύουσας νομοθεσίας, οι οποίες επέφεραν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της αναφορικά με τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σε διάφορα στάδια του προμηθευτικού κύκλου και συγκεκριμένα:

- με το Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α') αλλαγές στις διαδικασίες για τις προμήθειες,
- με το Ν.4270/2014 (ΦΕΚ143/Α') όπως τροποποιήθηκε με το Ν.4337/2015 (ΦΕΚ129/Α'), μεταφορά της αρμοδιότητας ελέγχου και εκκαθάρισης των δαπανών από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) της κάθε ΠΕ, στην Οικονομική Υπηρεσία της ΠΚΜ η οποία δημιουργήθηκε για τον σκοπό αυτό με τροποποίηση του Οργανισμού της ΠΚΜ (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Α), με ημερομηνία έναρξης την 01-01-2017,
- με το άρθρο 40 του Ν.4483/2017 (ΦΕΚ 107/Α'), προσθήκη της αρμοδιότητας υποχρέωσης τήρησης του διπλογραφικού συστήματος στις Περιφέρειες, με την υποχρεωτική τήρηση και καταγραφή ηλεκτρονικής αποθήκης από τα Τμήματα Προμηθειών, από 31-07-2017.

Στα πλαίσια της δευτερογενούς έρευνας, πραγματοποιήθηκε όσο το δυνατόν πιο αναλυτική καταγραφή των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών που διενεργούνται από τις υπηρεσίες της ΠΚΜ και τα Τμήματα Προμηθειών σε κάθε ΠΕ, σε όλα τα στάδια του προμηθευτικού κύκλου, για την έγκριση των αιτημάτων ή τη διενέργεια ενός διαγωνισμού στα πλαίσια της χωρικής τους αρμοδιότητας, το ρόλο των συλλογικών οργάνων που συμμετέχουν στις διαδικασίες με τις προβλεπόμενες αρμοδιότητες τους και τις υπηρεσίες που εμπλέκονται στη διαδικασία ολοκλήρωσης του κύκλου προμηθειών.

4.1.1 Συλλογικά Όργανα που Συμμετέχουν στην Διαδικασία Προμηθειών

Σημαντικό ρόλο στη διαδικασία προμηθειών της ΠΚΜ, όπως και σε κάθε δημόσιο φορέα, παίζουν τα συλλογικά όργανα (γνωμοδοτικά, αποφαινόμενα ή ελεγκτικά), που ανάλογα με τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία αρμοδιότητες, συμμετέχουν στα διάφορα στάδια του κύκλου προμηθειών και προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες, για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

4.1.1.1 Το Περιφερειακό Συμβούλιο

Οι αρμοδιότητες του ΠΣ¹ προβλέπονται στο άρθρο 163 του Καλλικράτη (Ν.3852/2010-ΦΕΚ87/Α'). Είναι το αρμόδιο συλλογικό όργανο για την έγκριση του προγράμματος των εκτελεστέων έργων και προμηθειών της ΠΚΜ σύμφωνα με παρ.ια) του άρθρου 163 του Καλλικράτη. Επιπλέον, το ΠΣ¹ εξουσιοδότησε την Οικονομική Επιτροπή (ΟΕ) της ΠΚΜ με την υπ'αρ.156/2017 Απόφαση του (ΦΕΚ2142/Β') για την έγκριση των απευθείας αναθέσεων.

4.1.1.2 Η Οικονομική Επιτροπή

Η σύνθεση της ΟΕ και οι αρμοδιότητές της, προβλέπονται στα άρθρα 175 και 176 του Καλλικράτη (Ν.3852/2010-ΦΕΚ87/Α'). Είναι αποφαινόμενο όργανο που εγκρίνει διάφορες ενέργειες του προμηθευτικού κύκλου, όπως συγκεκριμένα αναφέρει η παρ.1γ) του άρθρου 176 του Καλλικράτη: «γ) Την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και

αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους της περιφέρειας ή δημόσιους υπαλλήλους». Οι αποφάσεις της αναρτώνται στη Δι@ύγεια ή και στο ΚΗΜΔΗΣ ανάλογα με την περίπτωση. Ο ρόλος της ΟΕ στη διενέργεια σύναψης δημοσίων συμβάσεων είναι εξέχουσας σημασίας, καθώς ως αποφαινόμενο όργανο της ΠΚΜ, ελέγχει τις προϋποθέσεις και εγκρίνει τα απαιτούμενα προς λήψη αποφάσεων στάδια των διαγωνιστικών και λοιπών διαδικασιών.

Οι τακτικές συνεδριάσεις της ΟΕ της ΠΚΜ πραγματοποιούνται συνήθως μία φορά την εβδομάδα και τα στάδια του προμηθευτικού κύκλου που εγκρίνει, είναι τα εξής:

- την προσφυγή σε συγκεκριμένη διαγωνιστική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 26 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), την έγκριση των όρων της διακήρυξης ενός διαγωνισμού, καθώς και το ύψος του απαιτούμενου προϋπολογισμού, προκειμένου να εκδοθεί η ανάληψη υποχρέωσης της απαιτούμενης πίστωσης, καθώς και την προσφυγή στα άρθρα 117 και 118 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε),
- τη σύσταση των επιτροπών αξιολόγησης προσφορών, των επιτροπών ενστάσεων και προσφυγών, των επιτροπών παρακολούθησης ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής, καθώς και οποιουδήποτε άλλου ειδικού σκοπού επιτροπών,
- τα πρακτικά των αρμόδιων γνωμοδοτικών οργάνων.

4.1.1.3 Επιτροπές Αξιολόγησης Προσφορών

Οι επιτροπές αξιολόγησης προσφορών είναι γνωμοδοτικά όργανα και αρμόδια για την αποσφράγιση και αξιολόγηση των προσφορών των ΟΦ μετά από πρόσκληση του αρμόδιου Τμήματος Προμηθειών, για να αναδείξουν τους προσωρινούς και οριστικούς αναδόχους που πληρούν τις προϋποθέσεις (σχήμα 10), ανάλογα με το είδος και το στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

Σχήμα 10: Κριτήρια επιλογής αναδόχου δημοσίων συμβάσεων (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)

Η συγκρότησή τους προβλέπεται στο άρθρο 221 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), για ετήσια θητεία και δεν υπάρχει ομοιογένεια στην ΠΚΜ ως προς τον αριθμό των επιτροπών που συγκροτούνται σε κάθε ΠΕ, λόγω της διαφορετικής φύσης των αναγκών που υπάρχουν. Συγκεκριμένα στην έδρα της ΠΚΜ όπου και διενεργείται ο μεγαλύτερος αριθμός των διαγωνισμών, μερικοί από τους οποίους αφορούν όλη την ΠΚΜ, συγκροτούνται μετά από υπόδειξη των μελών τους από την αρμόδια υπηρεσία, 2 πενταμελείς επιτροπές αξιολόγησης με κύρια και αναπληρωματικά μέλη, που ασχολείται η καθεμιά με τις διαγωνιστικές διαδικασίες συγκεκριμένων Γενικών Διευθύνσεων και την αξιολόγηση τους ανεξαρτήτως ποσού προϋπολογισθείσας δαπάνης. Επιπλέον, συγκροτείται άλλη 1 πενταμελής επιτροπή με όμοιο τρόπο, με αρμοδιότητες διαγωνισμούς που αφορούν Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Στις υπόλοιπες ΠΕ, η συγκρότηση των επιτροπών προκύπτει είτε με ορισμό των μελών τους, είτε με διαδικασία δημόσιας κλήρωσης σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26 του Ν.4024/2011 (ΦΕΚ226/Α') και την ΥΑ ΔΙΣΚΠΟ/Φ.18/οικ.21508/04-11-2011 (ΦΕΚ2540/Β'), για τις ανάγκες της οποίας συγκροτείται επιτροπή αποτελούμενη συνήθως από υπαλλήλους σε θέση ευθύνης της Υποδ/νσης Οικονομικού & Ανθρωπίνων Πόρων της οικείας ΠΕ, με σκοπό τη διενέργεια κλήρωσης για τη σύσταση της κάθε επιτροπής σε επίπεδο ΠΕ. Τα πρακτικά των συγκεκριμένων κληρώσεων ή η εισήγηση με την υπόδειξη των μελών, αναλόγως του τρόπου ανάδειξης, εγκρίνονται από την ΟΕ, οι αποφάσεις της οποίας αποτελούν τις πράξεις συγκρότησης των συλλογικών οργάνων. Επιπλέον, συγκροτούνται σε κάθε ΠΕ και επιτροπές για την αξιολόγηση συγκεκριμένων διαγωνισμών, κατά περίπτωση και όταν απαιτείται, όπως επίσης και από τις Υποδ/νσεις Τεχνικών Έργων για τους διαγωνισμούς που διενεργούν στα πλαίσια των

αρμοδιοτήτων τους. Οι συνήθεις επιτροπές που συγκροτούνται σε κάθε ΠΕ, εκτός της έδρας που αναφέρθηκαν παραπάνω και ο τρόπος συγκρότησής τους, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα 4:

Περιφερειακή Ενότητα	Τρόπος ανάδειξης μελών επιτροπών	Επιτροπή διενέργειας ανοικτών (ηλεκτρονικών) διαγωνισμών (προϋπολογισθείσας δαπάνης άνω των 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ)	Επιτροπή διενέργειας συνοπτικών διαγωνισμών (προϋπολογισθείσας δαπάνης από 20.000 έως 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ)	Επιτροπή αξιολόγησης προσφορών διαδικασιών απευθείας ανάθεσης κατόπιν διαπραγμάτευσης (προϋπολογισθείσας δαπάνης έως 20.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ)
Ημαθία	Ορισμός μελών	✓	✓	—
Κιλκίς	Δημόσια κλήρωση	✓	✓	—
Περία	Ορισμός μελών	✓	✓	—
Πέλλα	Δημόσια κλήρωση	Μία επιτροπή για όλους τους διαγωνισμούς ανεξαρτήτως ποσού		—
Σέρρες	Δημόσια κλήρωση	✓	✓	✓
Χαλκιδική	Ορισμός μελών	✓	✓	—

Πίνακας 4: Συνήθεις επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών και τρόπος ανάδειξης των μελών τους στις ΠΕ της ΠΚΜ εκτός της έδρας (Πηγή: Ιδία επεξεργασία, 2018)

Επιπλέον, τα καθήκοντα της κάθε επιτροπής είναι η αποσφράγιση και αξιολόγηση των δικαιολογητικών του κάθε σταδίου ανάλογα με το είδος του διαγωνισμού και η σύνταξη/υπογραφή πρακτικού, το οποίο διαβιβάζεται μέσω του Τμήματος Προμηθειών στο αποφαινόμενο όργανο που είναι η ΟΕ για την έγκριση του. Μια συνήθης σύνθεση και κάποιες από τις αρμοδιότητες μιας επιτροπής, απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πρόεδρος	Γραμματέας	Αξιολογητές
 <p>Καθοδηγεί, συντονίζει, παρέχει οδηγίες και ελέγχει την αξιολόγηση των προσφορών.</p> <p>Διασφαλίζει τη διενέργεια της αξιολόγησης σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις και τις αρχές της Συνθήκης.</p> <p>Υπογράφει δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας.</p>	 <p>Υποστηρίζει τον πρόεδρο και εκτελεί τα διοικητικά καθήκοντα που σχετίζονται με την αξιολόγηση.</p> <p>Συντάσσει και καταγράφει τα πρακτικά των συνεδριάσεων και τις εκθέσεις αξιολόγησης.</p> <p>Δεν έχει υποχρεωτικά δικαίωμα ψήφου.</p> <p>Υπογράφει δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας.</p>	 <p>Αξιολογούν τις προσφορές (ανεξάρτητα ή από κοινού) με βάση τα κριτήρια ανάθεσης, σύμφωνα με τη μέθοδο αξιολόγησης που αναφέρεται στα τεύχη δημοπράτησης.</p> <p>Υπογράφουν δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας.</p>

Πίνακας 5: Παράδειγμα δομής επιτροπής αξιολόγησης (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)

4.1.1.4 Επιτροπές Αξιολόγησης Ενστάσεων και Προσφυγών

Οι επιτροπές είναι τριμελείς και συγκροτούνται σύμφωνα με την παρ.11 περ.α) του άρθρου 221 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), με τον τρόπο όπως στον πίνακα 4, μία σε κάθε ΠΕ. Είναι γνωμοδοτικό όργανο, ετήσιας θητείας και οι αρμοδιότητες της περιλαμβάνουν την εξέταση και αξιολόγηση των ενστάσεων και προσφυγών των υποψήφιων ΟΦ έναντι των αποφάσεων της ΟΕ, σε διαγωνιστική διαδικασία για ποσά προϋπολογισθείσας δαπάνης έως 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 127 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε). Αρμόδια για την εξέταση ενστάσεων και προσφυγών για ποσά προϋπολογισθείσας δαπάνης άνω των 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, είναι η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 347 έως 371 του Ν.4412/2016. Μετά το πέρας της συνεδρίασης η επιτροπή συντάσσει πρακτικό με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, που υποβάλλει προς έγκριση στην ΟΕ μέσω του αρμόδιου Τμήματος Προμηθειών.

4.1.1.5 Επιτροπές Παρακολούθησης και Παραλαβής

Για την παραλαβή των αγαθών και υπηρεσιών, συγκροτούνται σε κάθε οργανική μονάδα της ΠΚΜ, τουλάχιστον 2 τριμελείς επιτροπές με κύρια και αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με την παρ.11 του άρθρου 221 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), η μία για την ποιοτική και ποσοτική παραλαβή προμηθειών και η άλλη για ποιοτική και ποσοτική παραλαβή υπηρεσιών, συνήθως με τη διαδικασία της κλήρωσης που περιγράφηκε παραπάνω και έχουν ετήσια θητεία. Σε περιπτώσεις που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις, συγκροτούνται και επιτροπές για την παραλαβή πιο εξειδικευμένων υπηρεσιών που απαιτούν τεχνικές γνώσεις και συμμετοχή μελών αντίστοιχων ειδικοτήτων, όπως για παράδειγμα υπηρεσίες συντήρησης ανελκυστήρων ή προμήθειας ανταλλακτικών και ελαστικών αυτοκινήτων. Έργο των επιτροπών είναι η παρακολούθηση εκτέλεσης της σύμβασης και η ποιοτική και ποσοτική παραλαβή των αγαθών ή υπηρεσιών, στα πλαίσια των διαδικασιών απευθείας ανάθεσης, καθώς και η σύνταξη/υπογραφή των απαιτούμενων πρωτοκόλλων παραλαβής που συνοδεύουν τα σχετικά τιμολόγια για την εκκαθάρισή τους. Για την παραλαβή αγαθών ή υπηρεσιών μετά από διαγωνιστικές διαδικασίες, συγκροτούνται ειδικές για το σκοπό αυτό τριμελείς επιτροπές ετήσιας επίσης θητείας, με παρόμοια καθήκοντα. Επιπλέον, τα πρακτικά των επιτροπών που αφορούν παροχή υπηρεσιών, εισάγονται στην ΟΕ για την

έγκρισή τους όπως προβλέπεται στο άρθρο 219 παρ.5 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε).

4.1.2 Περιγραφή Κυριότερων Διαγωνιστικών Διαδικασιών

Οι διαγωνιστικές διαδικασίες που περιγράφονται παρακάτω, είναι οι πιο σημαντικές και αυτές που χρησιμοποιούνται για το μεγαλύτερο μέρος των δημοσίων συμβάσεων που συνάπτονται στην ΠΚΜ για προμήθεια αγαθών ή παροχή υπηρεσιών από τις αρμόδιες ΠΕ ή την υπηρεσία έδρας της ΠΚΜ και προϋποθέτουν την έγκριση του προϋπολογισμού, καθώς και την έγκριση του προγράμματος εκτελεστέων προμηθειών κάθε έτους από το ΠΣ¹ της ΠΚΜ. Τα κυριότερα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και οι ενέργειες που πραγματοποιούνται από την εκάστοτε ΑΑ (ΠΕ) προσαρμοσμένες στην ανάλογη διαδικασία, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

1. Προετοιμασία και σχεδιασμός	2. Δημοσίευση και διαφάνεια	3. Υποβολή προσφορών, αποσφράγιση και επιλογή	4. Αξιολόγηση και ανάθεση	5. Εκτέλεση της σύμβασης
<ul style="list-style-type: none"> > Εντοπισμός μελλοντικών αναγκών > Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών > Ανάλυση της αγοράς > Ορισμός του αντικειμένου > Επιλογή της διαδικασίας 	<ul style="list-style-type: none"> > Εκπόνηση προδιαγραφών, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων > Κατάρτιση των εγγράφων προμηθειών > Δημοσίευση της σύμβασης > Παροχή διευκρινήσεων 	<ul style="list-style-type: none"> > Παραλαβή και αποσφράγιση > Εφαρμογή λόγων αποκλεισμού > Επιλογή των κατάλληλων προσφερόντων 	<ul style="list-style-type: none"> > Αξιολόγηση των προσφορών > Ανάθεση και υπογραφή της σύμβασης > Κοινοποίηση των προσφορών και δημοσίευση της ανάθεσης 	<ul style="list-style-type: none"> > Διαχείριση και παρακολούθηση της εκτέλεσης > Έκδοση πληρωμών > Εάν χρειαστεί, διαχείριση της τροποποίησης ή καταγγελίας της σύμβασης > Λύση της σύμβασης

Πίνακας 6: Κύρια στάδια διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)

4.1.2.1 Απευθείας Ανάθεση

Για την προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 118 του Ν4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), για προμήθεια των απαιτούμενων αγαθών ή παροχή υπηρεσιών, οι ενέργειες των υπηρεσιών της ΠΚΜ, μετά από οδηγίες της ΟΕ με το υπ'αρ.Οικ.Επ.οικ. 299563/1914/18-07-2017 έγγραφο της, καθώς και την υπ'αρ.1975/2018 Απόφαση ΟΕ (ΑΔΑ:6Ξ0Ψ7ΛΛ-5ΗΘ), απαιτούν τη λήψη δύο τύπου εγκρίσεων: α) έγκριση διάθεσης πίστωσης και τρόπου εκτέλεσης της προμήθειας ή της

υπηρεσίας και β) έγκριση του αναδόχου. Αναλυτικά τα βήματα που ακολουθούνται για την έγκριση των ανωτέρω, είναι τα παρακάτω:

- ✓ πρωτογενές αίτημα προς το Τμήμα Προμηθειών της υπηρεσίας που αιτείται τη δαπάνη,
- ✓ εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας ΠΕ στην ΟΕ για έγκριση διάθεσης πίστωσης και έγκριση του τρόπου εκτέλεσης της προμήθειας ή υπηρεσίας δηλ. την απευθείας ανάθεση,
- ✓ ανάληψη υποχρέωσης, εγκεκριμένη και αναρτημένη όπου απαιτείται (Δι@ύγεια και ΚΗΜΔΗΣ),
- ✓ έγγραφη πρόσκληση σε φορείς προκειμένου να καταθέσουν τις προσφορές τους για ποσά έως 1.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ (χωρίς υποχρέωση ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ) ή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για ποσά από 1.000 έως 20.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ,
- ✓ κατάθεση και πρωτοκόλληση των οικονομικών προσφορών,
- ✓ αξιολόγηση των προσφορών από την υπηρεσία που αιτείται τη δαπάνη για ποσά έως 1.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ. Για ποσά από 1.000 έως 20.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, η αξιολόγηση διενεργείται από υπαλλήλους του Τμήματος Προμηθειών ή της επιτροπής αξιολόγησης προσφορών διαδικασιών απευθείας ανάθεσης κατόπιν διαπραγμάτευσης, ανάλογα με την τακτική που ακολουθείται κατά περίπτωση από το οικείο Τμήμα Προμηθειών κάθε ΠΕ (πίνακας 4),
- ✓ εισήγηση στην ΟΕ μέσω του αρμόδιου Τμήματος Προμηθειών, για έγκριση του αναδόχου για ποσά έως 1.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, συνοδευόμενη από όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά, καθώς και τον κάτωθι πίνακα.

ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ:
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΠΕ .....
ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ:
.....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:
.....

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΑΝΑΘΕΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ (€)	ΕΠΩΝΥΜΙΑ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΣΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ					ΑΝΑΛΗΨΗ			ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
			ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΑΦΜ	Δ.Ο.Υ.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΚΑΕ Π/Υ	Α/Α	ΑΔΑ	

Πίνακας 7: Πίνακας για έγκριση του αναδόχου απευθείας ανάθεσης από ΟΕ της ΠΚΜ για ποσά έως 1.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ (Πηγή: ΠΚΜ, 2017)

- ✓ εισήγηση του Τμήματος Προμηθειών στην ΟΕ για ποσά από 1.000 έως 20.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, με αποτυπωμένες όλες τις προηγηθείσες ενέργειες και επιπλέον τα εξής στοιχεία:
  - ο Στοιχεία Αναδόχου: ΑΦΜ, Ονοματεπώνυμο, Γεωγραφική περιοχή αναδόχου, χώρα καταγωγής/εγκατάστασης οικ. φορέα.
  - ο Στοιχεία Αντικειμένου: ποσότητα, μονάδα μέτρησης, συνολικό κόστος χωρίς ΦΠΑ, (ποσοστό & ποσό), περιληπτική περιγραφή και οπωσδήποτε περιγραφή με όρους CPV
- ✓ παράδοση των αγαθών ή παροχή των υπηρεσιών και παραλαβή τους από την αρμόδια ανάλογα με την περίπτωση επιτροπή παραλαβής, με τα συνοδευόμενα τιμολόγια
- ✓ εισαγωγή των υλικών στην αποθήκη (ηλεκτρονική και φυσική),
- ✓ διαβίβαση των εγγράφων όλης της προηγηθείσας περιγραφόμενης διαδικασίας, στο αρμόδιο Τμήμα Ελέγχου και Εκκαθάρισης Δαπανών της οικείας ΠΕ, για τον απαραίτητο έλεγχο και την έγκριση πληρωμής των αναδόχων.

4.1.2.2 Συνοπτικός Διαγωνισμός

Στα πλαίσια προσφυγής στη διαδικασία συνοπτικού διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 117 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), για προϋπολογισθείσα δαπάνη έως 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, ακολουθούνται οι κάτωθι ενέργειες, αναρτημένες όπου προβλέπεται στη Δι@ύγεια ή/και στο ΚΗΜΔΗΣ:

- εισήγηση του Τμήματος Προμηθειών στην ΟΕ για έγκριση διενέργειας συνοπτικού διαγωνισμού και των όρων της διακήρυξης και διάθεσης πίστωσης σύμφωνα με το ύψος της προϋπολογισθείσας δαπάνης,
- έγκριση και έκδοση της σχετικής απόφασης της ΟΕ και υπογραφή της διακήρυξης από τα μέλη της ΟΕ,
- έκδοση και έγκριση της απαιτούμενης ανάληψης υποχρέωσης,
- δημοσίευση της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, τη Δι@ύγεια, στην ιστοσελίδα της οικείας ΠΕ της ΠΚΜ, για να λάβουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι ΟΦ,
- κατάθεση εγγράφων προσφορών από τους ΟΦ εντός των προθεσμιών της διακήρυξης, με πρωτοκόλληση του φακέλου για το εμπρόθεσμο της υποβολής,

- συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής αξιολόγησης μετά από πρόσκληση, αποσφράγιση και αξιολόγηση των προσφορών (τεχνικής και οικονομικής προσφοράς) σε μία ή δύο συνεδριάσεις, ανάλογα με την κρίση της επιτροπής,
- σύνταξη/υπογραφή πρακτικού με τον προσωρινό ανάδοχο, προς έγκριση από την ΟΕ διαμέσου του Τμήματος Προμηθειών και έκδοση της απόφασης ΟΕ μετά από συνεδρίαση της,
- κοινοποίηση της απόφασης ΟΕ στους ΟΦ για τυχόν άσκηση ενστάσεων ή προσφυγών,
- έγγραφη πρόσκληση προσωρινού αναδόχου για κατάθεση δικαιολογητικών κατακύρωσης,
- συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής αξιολόγησης μετά από πρόσκληση και αξιολόγηση των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου,
- σύνταξη/υπογραφή πρακτικού με τον οριστικό ανάδοχο, προς έγκριση από την ΟΕ διαμέσου του Τμήματος Προμηθειών και έκδοση της απόφασης ΟΕ ανάθεσης έγκρισης του οριστικού αναδόχου,
- κατάθεση εγγυητικής καλής εκτέλεσης της σύμβασης από τον οριστικό ανάδοχο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα της διακήρυξης και υπογραφή της σύμβασης μεταξύ του οριστικού αναδόχου και του αρμόδιου χωρικού Αντιπεριφερειάρχη,
- παράδοση των αγαθών ή παροχή των υπηρεσιών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη διακήρυξη και παραλαβή τους από την αρμόδια επιτροπή ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής με τα συνοδευόμενα τιμολόγια και σύνταξη/υπογραφή πρωτοκόλλου παραλαβής,
- εισαγωγή των υλικών στην αποθήκη, (ηλεκτρονική και φυσική),
- υποβολή όλων των δικαιολογητικών του διαγωνισμού για έλεγχο και εκκαθάριση της δαπάνης, στο αρμόδιο Τμήμα Ελέγχου και Εκκαθάρισης Δαπανών της οικείας ΠΕ και αποστολή τους για προληπτικό έλεγχο δαπανών στο αρμόδιο Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 31 Ν.4270/2014 (ΦΕΚ143/Α') για ποσά άνω των 15.000 ευρώ,
- έκδοση εντάλματος πληρωμής εγκεκριμένο από την Οικονομική Υπηρεσία της ΠΚΜ και πληρωμή του αναδόχου.

Ενστάσεις από τους ΟΦ μπορούν να γίνουν σε δύο φάσεις του διαγωνισμού στην αρμόδια επιτροπή ενστάσεων και προσφυγών της οικείας ΑΑ: α) κατά των όρων της

διακήρυξης και β) κατά των αποφάσεων της ΟΕ, εντός του προβλεπόμενου στην διακήρυξη χρονικού διαστήματος

4.1.2.3 Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός μέσω του ΕΣΗΔΗΣ

Ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του Ν.4412/2016, υποχρεωτικά για ποσά άνω των 60.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ και τα στάδια τους αφορούν τις κάτωθι ενέργειες, αναρτημένες όπου προβλέπεται στη Δι@υγεια ή/και στο ΚΗΜΔΗΣ:

- ❖ εισήγηση του αρμόδιου Τμήματος Προμηθειών στην ΟΕ για έγκριση διενέργειας ηλεκτρονικού διαγωνισμού εντός ή άνω των ορίων, καθώς και των όρων της διακήρυξης και διάθεσης πίστωσης σύμφωνα με το ύψος της προϋπολογισθείσας δαπάνης,
- ❖ έγκριση και έκδοση της σχετικής απόφασης ΟΕ και υπογραφή της διακήρυξης από τα μέλη της ΟΕ,
- ❖ αποστολή της απόφασης ΟΕ για τον προβλεπόμενο στις διατάξεις του άρθρου 116 του Ν.4555/2018 (ΦΕΚ133/Α'), έλεγχο νομιμότητας για ποσά άνω των 60.000 ευρώ, στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης,
- ❖ έκδοση και έγκριση της απαιτούμενης ανάληψης υποχρέωσης,
- ❖ ηλεκτρονική καταχώρηση του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ και λήψη α/α συστήματος για να συμπεριληφθεί στην σχετική διακήρυξη και συμπλήρωση ηλεκτρονικού φακέλου στο ΕΣΗΔΗΣ, με το ΕΕΕΣ ή το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), ανάλογα αν ο διαγωνισμός είναι άνω ή κάτω των ορίων αντίστοιχα και οτιδήποτε άλλο αφορά τον διαγωνισμό για την ενημέρωση των ΟΦ,
- ❖ δημοσίευση περίληψής της διακήρυξης πρώτα στη βάση δεδομένων TED που είναι η ηλεκτρονική έκδοση του «Συμπληρώματος της Επίσημης Εφημερίδας της ΕΕ για τις ευρωπαϊκές δημόσιες συμβάσεις», αν πρόκειται για διεθνή διαγωνισμό και αμέσως μετά σε 3 τουλάχιστον εφημερίδες Νομαρχιακής κυκλοφορίας (2 ημερήσιες και 1 εβδομαδιαία), στο ΚΗΜΔΗΣ, στη Δι@ύγεια και στην ιστοσελίδα της οικείας ΠΕ της ΠΚΜ, για την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων ΟΦ,
- ❖ ηλεκτρονική υποβολή προσφορών από τους ΟΦ εντός των προθεσμιών υποβολής της διακήρυξης και αποστολή με φυσικό φάκελο των εγγράφων όπου

- απαιτείται (π.χ. εγγυητικές συμμετοχής) εντός 3 εργάσιμων ημερών και πρωτοκόλληση του φακέλου για το εμπρόθεσμο της υποβολής,
- ❖ ορισμός ημερομηνίας αποσφράγισης δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προδιαγραφών των προσφορών των υποψήφιων ΟΦ, συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής αξιολόγησης μετά από πρόσκληση για την ηλεκτρονική αποσφράγιση και αξιολόγηση τους,
  - ❖ σύνταξη/υπογραφή πρακτικού από την επιτροπή με τις αποδεκτές προσφορές, καθώς και τις προσφορές που απορρίπτονται με τους λόγους απόρριψης,
  - ❖ ορισμός ημερομηνίας αποσφράγισης οικονομικών προσφορών, συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής αξιολόγησης μετά από πρόσκληση, για την ηλεκτρονική αποσφράγιση και αξιολόγηση τους,
  - ❖ σύνταξη/υπογραφή πρακτικού από την επιτροπή που περιλαμβάνει προσωρινούς αναδόχους, προς έγκριση από την ΟΕ διαμέσου του Τμήματος Προμηθειών, μαζί με το πρακτικό της προηγούμενης φάσης του διαγωνισμού,
  - ❖ συνεδρίαση της ΟΕ και έγκριση των ανωτέρω πρακτικών και έκδοση της σχετικής απόφασης με τους προσωρινούς αναδόχους,
  - ❖ αποστολή της απόφασης ΟΕ για τον προβλεπόμενο έλεγχο νομιμότητας στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης,
  - ❖ ηλεκτρονική ανάρτηση της απόφασης ΟΕ στο ΕΣΗΔΗΣ και κοινοποίηση της στους ΟΦ για την ενημέρωσή τους, προκειμένου να γίνουν τυχόν ενστάσεις ή προσφυγές,
  - ❖ έγγραφη πρόσκληση προσωρινού αναδόχου για ηλεκτρονική κατάθεση των απαιτούμενων από την διακήρυξη δικαιολογητικών κατακύρωσης και φυσική αποστολή όσων κατά περίπτωση απαιτούνται,
  - ❖ ορισμός ημερομηνίας αποσφράγισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου και συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής αξιολόγησης μετά από πρόσκληση για την αξιολόγηση τους,
  - ❖ σύνταξη/υπογραφή πρακτικού με τον οριστικό ανάδοχο, προς έγκριση από την ΟΕ διαμέσου του Τμήματος Προμηθειών,
  - ❖ συνεδρίαση της ΟΕ και έγκριση του πρακτικού με έκδοση της σχετικής απόφασης με τον οριστικό ανάδοχο,
  - ❖ αποστολή της απόφασης ΟΕ για τον προβλεπόμενο έλεγχο νομιμότητας στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης,

- ❖ ηλεκτρονική ανάρτηση της απόφασης ΟΕ στο ΕΣΗΔΗΣ και κοινοποίηση της στους οικονομικούς φορείς πλην του οριστικού αναδόχου, προκειμένου να γίνουν τυχόν ενστάσεις ή προσφυγές,
- ❖ αποστολή όλων των εγγράφων του διαγωνισμού και των δικαιολογητικών στο αρμόδιο Ελεγκτικό Συνέδριο, για τον προβλεπόμενο με τις διατάξεις του άρθρου 36 του Ν.4129/2013 (ΦΕΚ52/Α') προσυμβατικό έλεγχο, αν πρόκειται για διαγωνισμό άνω των 200.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ,
- ❖ κατάθεση εγγυητικής καλής εκτέλεσης από τον οριστικό ανάδοχο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα της διακήρυξης και υπογραφή της σύμβασης μεταξύ του οριστικού αναδόχου και του αρμόδιου χωρικού Αντιπεριφερειάρχη,
- ❖ παράδοση των αγαθών ή παροχή των υπηρεσιών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα της διακήρυξης και παραλαβή τους από την αρμόδια επιτροπή ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής, με τα συνοδευόμενα τιμολόγια και σύνταξη/υπογραφή πρωτοκόλλου παραλαβής,
- ❖ εισαγωγή των υλικών στην αποθήκη (ηλεκτρονική και φυσική),
- ❖ υποβολή όλων των δικαιολογητικών του διαγωνισμού για έλεγχο και εκκαθάριση της δαπάνης, στο αρμόδιο Τμήμα Ελέγχου και Εκκαθάρισης Δαπανών της οικείας ΠΕ και αποστολή τους στο αρμόδιο Ελεγκτικό Συνέδριο για τον προβλεπόμενο για ποσά άνω των 15.000 ευρώ προληπτικό έλεγχο δαπανών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 Ν.4270/2014 (ΦΕΚ143/Α'),
- ❖ έκδοση εντάλματος πληρωμής εγκεκριμένο από την Οικονομική Υπηρεσία της ΠΚΜ και πληρωμή του αναδόχου.

Ενστάσεις από τους ΟΦ μπορούν να γίνουν σε δύο φάσεις του διαγωνισμού στην ΑΕΠΠ: α) κατά των όρων της διακήρυξης και β) κατά των αποφάσεων της ΟΕ, εντός του προβλεπόμενου στην διακήρυξη χρονικού διαστήματος. Επιπλέον, το κόστος δημοσίευσης στις αναφερόμενες εφημερίδες επιβαρύνει τον ανάδοχο. Τέλος, η εγγύηση συμμετοχής για τους ΟΦ ανέρχεται στο 2% της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ και η εγγύηση καλής εκτέλεσης για τον οριστικό ανάδοχο στο 5% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ.

4.1.2.4 Προσφυγή στη Διαδικασία με Διαπραγμάτευση χωρίς Προηγούμενη Δημοσίευση

Η προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, που προβλέπεται στο άρθρο 32 του Ν.4412/2016 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), πραγματοποιείται στην ΠΚΜ συνήθως για τους λόγους που περιγράφονται στην παρ.2α), δηλαδή όταν οι διαγωνισμοί καταλήγουν χωρίς να υπάρχει κατάθεση προσφοράς από κανέναν ΟΦ ή όταν καμία από τις προσφορές δεν είναι κατάλληλη. Γίνεται ξανά δημοσιοποίηση της προκήρυξης χωρίς αλλαγή των όρων που περιέχει, με όλους τους τρόπους δημοσιότητας (ΚΗΜΔΗΣ, Δι@ύγεια, ιστοσελίδα, εφημερίδες) εκτός από το TED αν πρόκειται για διεθνή διαγωνισμό. Επιπλέον, όταν ο διαγωνισμός είναι διεθνής, δηλαδή άνω των ορίων του άρθρου 5 (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε), για την προσφυγή στη διαδικασία απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ. Κατά τα λοιπά ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες, με τις ίδιες προθεσμίες και ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού αξιολογούνται οι προσφορές από την αντίστοιχη επιτροπή αξιολόγησης, σύμφωνα με τις διαδικασίες που περιγράφηκαν παραπάνω.

4.1.2.5 Απολογιστική Διαδικασία για την Κάλυψη Εκτάκτων Αναγκών Πολιτικής Προστασίας

Παρόλο που το άρθρο 32 του Ν.4412/2016 και συγκεκριμένα η παρ.2γ) αναφέρει την κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτα γεγονότα για την ΑΑ (βλ. αναλυτικά Παράρτημα Ε) ως λόγο προσφυγής στις διατάξεις αυτού, η υποχρέωση τήρησης των προθεσμιών για ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, δεν είναι εφικτή για όλων των ειδών τις κατεπείγουσες ανάγκες, όπως το άρθρο απαιτεί. Συγκεκριμένα για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών πολιτικής προστασίας, που προκύπτουν εξαιτίας φυσικών, τεχνολογικών ή λοιπών καταστροφών, για τις οποίες δεν μπορεί να υπάρξει καμία πρόβλεψη από την πλευρά της ΑΑ, αλλά ούτε και για την κάλυψη τους είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στις διαδικασίες της παρ.2γ) του άρθρου 32, δεν υπάρχει ιδιαίτερη αναφορά στο Ν.4412/2016 για τον τρόπο χειρισμού των αναγκών αυτών, καθώς οι βασικές διαδικασίες που περιγράφει ο νόμος αφορούν τις τακτικές δαπάνες μέσω διαγωνιστικών διαδικασιών για την προμήθεια έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Στις εγκυκλίους που εκδίδει η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ) [όπως π.χ. ο

σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων, χιονοπτώσεων και παγετού, δασικών πυρκαγιών κ.ά. (<https://www.civilprotection.gr/el>)], περιγράφεται εκτός των άλλων και η πληρωμή δαπανών στο πλαίσιο δράσεων πολιτικής προστασίας, μέσω των οδηγιών που δίδονται από εγκυκλίους του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) και συγκεκριμένα από την υπ' αρ.2/52145/0026/01-07-2014 διευκρινιστική εγκύκλιο του ΓΛΚ (ΑΔΑ:7ΡΝΩΗ-Ψ02), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ μετά την ψήφιση του Ν.4412/2016, με την υπ' αρ.2/86104/0026/11-09-2017 εγκύκλιο του ΓΛΚ. Η πληρωμή των δαπανών πολιτικής προστασίας, στηρίζεται στις διατάξεις του άρθρου 9 παρ.4 του ΠΔ80/2016 (ΦΕΚ145/Α'), όπου εμπεριέχονται οι δαπάνες για τις οποίες από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 4 του ΠΔ 80/2016.

Για να δικαιολογηθεί η προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης και για την πληρωμή των εκτάκτων δαπανών πολιτικής προστασίας που προκύπτουν από την αναγκαιότητα χρήσης υπηρεσιών ή/και προμήθειας υλικών, απαιτείται όπως συγκεκριμένα η υπ' αρ.2/52145/0026/01-07-2014 εγκύκλιος του ΓΛΚ αναφέρει: «.....συνδρομή τριών (3) σωρευτικών προϋποθέσεων και ειδικότερα από την : αα) ύπαρξη απρόβλεπτου γεγονότος, ββ) επιτακτικά επείγουσα ανάγκη που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν οι άλλες διαδικασίες και γγ) ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ απρόβλεπτου γεγονότος και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει...» και «....Στην περίπτωση που δεν πληρούνται μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, ενώ εξάλλου, οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση του επείγοντος δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη.»

Επιπλέον και σύμφωνα με την ανωτέρω σχετική εγκύκλιο, μετά τη συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων, θα πρέπει να τηρηθούν οι παρακάτω διαδικασίες και συγκεκριμένα να εκδοθούν: «.....(αα) απόφαση του Περιφερειάρχη για τη λήψη μέτρων για τη διάθεση πόρων και μέσων προς αντιμετώπιση και αποκατάσταση της συγκεκριμένης καταστροφής, (ββ) εγκριτική απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής (Ο.Ε.), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2, του άρθρου 159, του ν. 3852/2010 και (γγ) απόφαση της Ο.Ε. για την έγκριση (απολογιστικά) και τη διάθεση των σχετικών πιστώσεων.»

Ακόμα για τη στήριξη της ανωτέρω διαδικασίας, η σχετική εγκύκλιος αναφέρει πως θα πρέπει: «1. Οι Περιφέρειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους καταρτίζουν μνημόνια συνεργασίας με ιδιωτικούς φορείς. Τα εν λόγω μνημόνια έχουν το χαρακτήρα της εκ μέρους της Περιφέρειας πρότασης-πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.....» και «....η δε σύναψη της σχετικής σύμβασης συντελείται ως εξαρτώμενη εκ γεγονότος μέλλοντος και αβέβαιου (αναβλητική αίρεση) ευθύς αμέσως όταν συμβεί το γεγονός (πλήρωση της αιρέσεως).....».

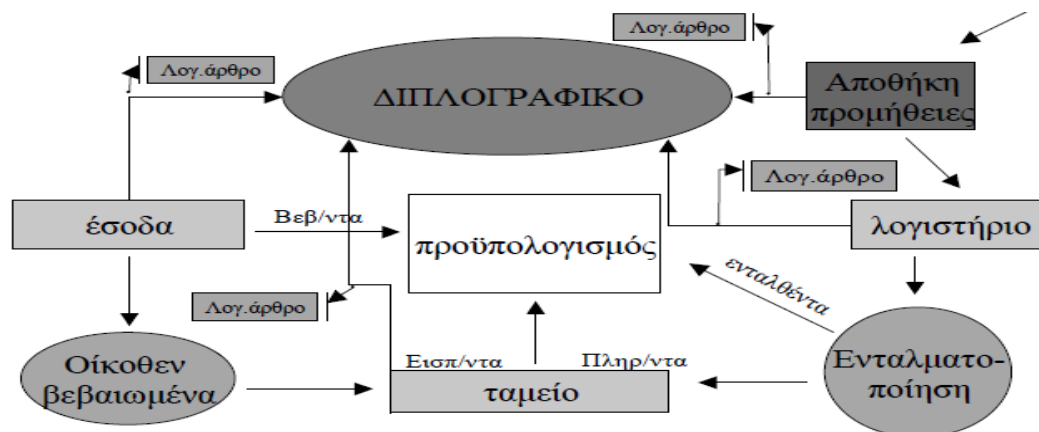
Σε συνέχεια των παραπάνω, η ΠΚΜ και συγκεκριμένα η Αυτοτελής Δ/νση Πολιτικής Προστασίας (ΑΔΠΠ), για την άμεση αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών πολιτικής προστασίας και τη διαχείριση των συνεπειών αυτών, έχει καταρτίσει μνημόνιο συνεργασίας με όσους ιδιώτες ιδιοκτήτες μηχανημάτων εκδήλωσαν ενδιαφέρον στα πλαίσια δημόσιας πρόκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, το οποίο έχει εγκριθεί από την ΟΕ της ΠΚΜ και επικαιροποιείται κατά διαστήματα, με σκοπό τη διαθεσιμότητα ΟΦ και για την προσφυγή στη συνδρομή τους σε περιπτώσεις που οι έκτακτες συνθήκες το απαιτήσουν και εφόσον τα μέσα που διαθέτει η ΠΚΜ δεν επαρκούν. Το μνημόνιο συνεργασίας που ισχύει αυτή τη χρονική περίοδο είναι αυτό που εγκρίθηκε με την υπ'αρ.426/2018 Απόφαση ΟΕ «Έγκριση 4ου Επικαιροποιημένου Πίνακα Μητρώου Εργοληπτών Φυσικών Προσώπων – Εταιρειών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και Μηχανημάτων αυτών» (ΑΔΑ:ΩΤ007ΛΛ-ΨΜΞ). Επίσης, η ΟΕ έχει εγκρίνει με την υπ'αρ.59/2017 Απόφαση (ΑΔΑ:ΩΗ6Ψ7ΛΛ-506) τον καθορισμό του ύψους της αποζημίωσης για την παροχή υπηρεσιών χρήσης μηχανημάτων σε έκτακτες ανάγκες.

Το συλλογικό όργανο γνωμοδότησης που συμμετέχει στη διαδικασία είναι η τριμελής «Επιτροπή διαπίστωσης και αποκατάστασης ζημιών λόγω απρόβλεπτων συμβάντων πολιτικής προστασίας», που συγκροτείται από τα Τμήματα Πολιτικής Προστασίας (ΤΠΠ) της κάθε ΠΕ, με ετήσια χρονική διάρκεια θητείας, σύμφωνα με το άρθρο 221 του Ν.4412/2016, έργο της οποίας είναι κυρίως η διαπίστωση ύπαρξης ζημιών, η σύνταξη πρωτοκόλλου διαπίστωσης ζημιών, η διαπίστωση της έντεχνης εκτέλεσης και ολοκλήρωσης των εργασιών/υπηρεσιών/προμηθειών και άρση του κινδύνου, καθώς και η σύνταξη πρωτοκόλλου παραλαβής. Η διαδικασία που ακολουθείται περιλαμβάνει την έκδοση των απαιτούμενων (αα), (ββ) και (γγ) αποφάσεων που η υπ' αρ.2/52145/0026/01-07-2014 διευκρινιστική εγκύκλιος αναφέρει και περιγράφηκαν

παραπάνω. Η ακριβής δαπάνη που προκύπτει απολογιστικά, εγκρίνεται από την ΟΕ [(γγ) δικαιολογητικό] και δεσμεύεται η πίστωση για την εκκαθάριση της.

4.1.3 Τήρηση και Παρακολούθηση Αποθήκης σύμφωνα με το Διπλογραφικό Σύστημα

Η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος που ξεκίνησε με τις διατάξεις του ΠΔ315/1999 (ΦΕΚ 302/Α') στους Δήμους από το 2000, εφαρμόστηκε στις Περιφέρειες από 31-07-2017, σύμφωνα με το άρθρο 40 του Ν.4483/2017 (ΦΕΚ107/Α'). Μία από τις βασικές αλλαγές που επέφερε σε ότι αφορά τις προμήθειες στην ΠΚΜ, είναι η ηλεκτρονική τήρηση αποθήκης υλικών και η εισαγωγή και εξαγωγή τους από αυτή. Οι βασικές εργασίες που πραγματοποιούνται από τις οικονομικές υπηρεσίες των φορέων που εφαρμόζουν το διπλογραφικό σύστημα, φαίνονται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 11: Διάγραμμα ροής εργασιών οικονομικών υπηρεσιών που εφαρμόζουν το διπλογραφικό σύστημα (Πηγή: ΥΠΕΣ,2000)

Για την τήρηση της παραπάνω υποχρέωσης, υπάρχει στην ΠΚΜ ηλεκτρονική διαδικτυακή εφαρμογή καταχώρησης και παρακολούθησης της αποθήκης (εισροές – εκροές) που πρέπει να συμβαδίζει με την φυσική αποθήκη. Για το λόγο αυτό ορίστηκε σε κάθε ΠΕ κάποιος υπάλληλος ως υπεύθυνος παρακολούθησης και ενημέρωσης της ηλεκτρονικής και φυσικής αποθήκης. Όλα τα υλικά όταν παραλαμβάνονται εισάγονται στην αποθήκη και για την εξαγωγή τους απαιτούνται έγγραφα αιτήματα από τις υπηρεσίες, που μετά από εντολή εξαγωγής του προϊσταμένου προμηθειών στον αποθηκάριο και διαπίστωση διαθεσιμότητας τους, εξάγονται τα υλικά με την έκδοση

αντίστοιχου δελτίου εξαγωγής. Όλες οι σχετικές διαδικασίες που διενεργούνται, απεικονίζονται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 12: Οι διαδικασίες της αποθήκης (Πηγή: ΥΠΕΣ,2000)

4.1.4 Έλεγχος Δικαιολογητικών και Πληρωμή Αναδόχων

Με το Ν.4270/2014 (ΦΕΚ143/Α') όπως τροποποιήθηκε με το Ν.4337/2015 (ΦΕΚ129/Α'), με σκοπό την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την ευρωπαϊκή, μεταφέρθηκε η αρμοδιότητα εκτέλεσης του προϋπολογισμού από τις ΥΔΕ κάθε Νομού, στην οικονομική υπηρεσία του κάθε φορέα, με ημερομηνία έναρξης για όλους του φορείς την 01-01-2017 και αρμοδιότητες που περιλαμβάνονται στα άρθρα 75-91 του Ν.4446/2016 (ΦΕΚ240/Α'). Σκοπός, της μεταφοράς της αρμοδιότητας σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν.4337/2015, ήταν η εφαρμογή της νομοθεσίας όσο το δυνατόν εγγύτερα, ώστε να είναι άμεσα αντιληπτά τα αποτελέσματα του ελέγχου των δημοσίων δαπανών, τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν αστοχιών και την επίλυσή τους σε αρχικό στάδιο, ώστε να εκτελείται αποτελεσματικότερα ο προϋπολογισμός.

Για την εναρμόνιση της ΠΚΜ με την παραπάνω νομοθεσία, πραγματοποιήθηκε τροποποίηση του Οργανισμού της (βλ. Παράρτημα Α), σύμφωνα με τον οποίο ο Προϊστάμενος της Οικονομικής Υπηρεσίας στην έδρα της ΠΚΜ είναι αρμόδιος για την έγκριση των αναλήψεων υποχρέωσης διάθεσης πίστωσης που εκδίδουν τα Τμήματα Προϋπολογισμού, Λογιστικής και Ταμειακής Διαχείρισης της κάθε ΠΕ, καθώς και για την έγκριση των ενταλμάτων πληρωμής, μέσω όμως των καθ' ύλη αρμόδιων Τμημάτων

Έλεγχου και Εκκαθάρισης Δαπανών της οικείας ΠΕ. Όλες οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων για προμήθεια έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, που προβλέπονται στον Ν.4412/2016 και χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΠΚΜ είτε από το πρόγραμμα έργων, είτε από το πρόγραμμα προμηθειών, έχουν ως αποδέκτη για τον έλεγχο της εκκαθάρισης των δαπανών τους το οικείο Τμήμα Ελέγχου και Εκκαθάρισης Δαπανών, που μετά τον απαραίτητο έλεγχο των δικαιολογητικών και την κατά περίπτωση αποστολή τους στο αρμόδιο Ελεγκτικό Συνέδριο, για τον προβλεπόμενο προληπτικό έλεγχο σύμφωνα με το άρθρο 31 Ν.4270/2014 (ΦΕΚ143/Α'), ανάλογα με τη φύση της δαπάνης ή το ύψος του προϋπολογισμού, εκδίδεται ή απορρίπτεται το ένταλμα πληρωμής των αναδόχων.

4.2 Πρωτογενής Έρευνα: Αποτελέσματα Συνεντεύξεων

Στα πλαίσια διεξαγωγής της πρωτογενούς έρευνας η μεθοδολογία της οποίας αναλύθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, στην οποία υπήρξε συμμετοχή 48,48% στο σύνολο των 33 εργαζομένων και από τις 7 ΠΕ της ΠΚΜ, προκύπτουν τα ακόλουθα.

Αναλύοντας το προφίλ των ερωτώμενων που συμμετείχαν, προκύπτει ότι από τους 16 εργαζομένους οι 12 είναι υπάλληλοι (75%) και οι 4 προϊστάμενοι Τμημάτων (25%), καθώς και ότι οι 10 είναι γυναίκες (62,5%) και οι 6 άντρες (37,5%).

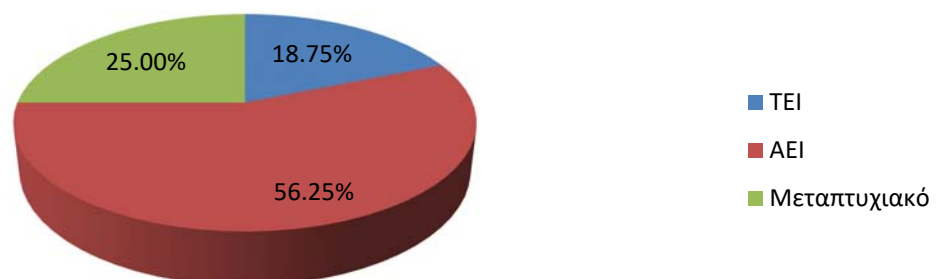
Αναφορικά με τις βασικές τους αρμοδιότητες οι περισσότεροι (6) απασχολούνται με όλες τις διαγωνιστικές διαδικασίες (απευθείας αναθέσεις, συνοπτικούς, ηλεκτρονικούς, διεθνείς διαγωνισμούς κλπ. σε όλα τα στάδια τους) ενώ άλλοι 4, έχουν επιπλέον και την ευθύνη της αποθήκης, 2 ασχολούνται αποκλειστικά με κάποια διαδικασία, ενώ οι υπόλοιποι 4 ασχολούνται συνδυαστικά με κάποιες διαδικασίες, με κάποια εξαίρεση από το σύνολο. Κρίνοντας από τα ανωτέρω, μπορούμε να διακρίνουμε ότι στην πλειοψηφία τους οι εργαζόμενοι είναι επιφορτισμένοι με πολλές αρμοδιότητες και αντικείμενα.

Τα συνολικά χρόνια απασχόλησης τους στο δημόσιο τομέα κυμαίνονται από 3 έως 22 χρόνια, με μέσο όρο τα 14,28 χρόνια, ενώ στην παρούσα θέση το εύρος απασχόλησης κυμαίνεται από 8 μήνες έως 10 χρόνια, με μέσο όρο τα 5,12 χρόνια. Παρατηρούμε ότι

υπάρχει ανανέωση του προσωπικού στα Τμήματα αν λάβουμε υπόψη τη μικρή σχετικά εμπειρία που διαθέτουν στην παρούσα θέση, που πιθανότατα οφείλεται είτε σε συνταξιοδοτήσεις ή αποχωρήσεις παλαιότερων εργαζόμενων, είτε στην αναγκαιότητα στελέχωσης με προσωπικό πολλαπλών δεξιοτήτων που είναι εξοικειωμένο με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, για την καλύτερη ανταπόκριση στις απαιτήσεις των νέων αρμοδιοτήτων, όπως είναι η διεξαγωγή ηλεκτρονικών διαγωνισμών, αναρτήσεις στα ΠΣ² Δι@ύγεια και ΚΗΜΔΗΣ.

Το επίπεδο σπουδών των εργαζομένων είναι πολύ υψηλό, καθώς οι 3 είναι απόφοιτοι Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕΙ), 9 Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΑΕΙ), ενώ 4 είναι επιπλέον και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Το ποσοστιαίο επίπεδο σπουδών τους φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Ποσοστό εργαζομένων ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαίο μορφωτικό επίπεδο εργαζομένων των Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ (Πηγή: Ιδία επεξεργασία, 2018)

Τέλος, όσον αφορά την παρακολούθηση σεμιναρίων και εξειδικευμένης επιμόρφωσης σχετικά με προμήθειες ή άλλα οικονομικά θέματα, παρόλο που οι περισσότεροι έχουν παρακολουθήσει, με την τελευταία παρακολούθηση να κυμαίνεται από 1 έως 5 έτη, αρκετοί δηλώνουν ότι δεν μπορούν συχνότερα λόγω φόρτου εργασίας, υποστελέχωσης του Τμήματος ή έλλειψης πιο εξειδικευμένων με το αντικείμενό τους επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους εργαζομένους στο δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου που αφορά την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του κύκλου προμηθειών της ΠΚΜ, έχουν προκύψει τα ακόλουθα:

- 1) Ως προς την χρήση των ΠΣ² Δι@ύγεια και ΚΗΜΔΗΣ, παρόλο που οι περισσότεροι θεωρούν ότι τα ΠΣ² δεν εξοικονομούν χρόνο για την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας, συμφωνούν ότι είναι χρήσιμα και συμβάλουν στην εξασφάλιση της διαφάνειας. Η μεγαλύτερη χρησιμότητα στην εξοικονόμηση χρόνου αναφέρεται στη γρηγορότερη λήψη των αποφάσεων που εκδίδονται από την ΟΕ της ΠΚΜ μέσω της αναζήτησης, καθώς και η έναρξη δημοσιότητας των διακηρύξεων που επιτυγχάνεται με την ανάρτηση τους στο ΚΗΜΔΗΣ. Το βασικότερο πλεονέκτημα είναι η διαφάνεια και ακολουθούν η ευκολία αναζήτησης, η εξασφάλιση της πληροφόρησης και η ευκολότερη διακίνηση των αναρτημένων διοικητικών πράξεων λόγω της ισχύος τους. Στα μειονεκτήματα αναφέρονται κυρίως η αλληλοεπικάλυψη και η περιττή παράλληλη χρήση των δύο συστημάτων, λόγω της απώλειας χρόνου και των πολλών μεταδεδομένων, ενώ σε ότι αφορά το ΚΗΜΔΗΣ, τεχνικά προβλήματα λειτουργίας, έλλειψη πρόβλεψης για προαίρεση σύμβασης, καθώς και δυνατότητα προσωρινής αποθήκευσης και ορθής επανάληψης.
- 2) Σχετικά με τον τρόπο που λειτουργούν οι επιτροπές αξιολόγησης διαγωνισμών, κατά γενική ομολογία δεν υπάρχει ικανοποίηση, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις που παρόλα αυτά αναφέρουν κάποια λειτουργικά προβλήματα. Το κυριότερο πρόβλημα που καταγράφεται είναι η έλλειψη κατάρτισης των μελών τους και ακολουθούν η μικρή διάρκεια θητείας, η άρνηση συμμετοχής των υπαλλήλων και τέλος το γεγονός ότι αρκετοί προϊστάμενοι δυσανασχετούν και δεν αποδεσμεύουν εύκολα τους υπαλλήλους τους. Όλοι οι παραπάνω λόγοι, έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία καθυστερήσεων στη συνέχιση των διαγωνιστικών διαδικασιών.
- 3) Ως προς στήριξη της διοίκησης της ΠΚΜ, το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων εκφράζει την ικανοποίηση του, ιδιαίτερα μετά τη δύσκολη μεταβατική περίοδο εφαρμογής του Καλλικράτη, αν και δεν λείπουν παράπονα για παρεμβάσεις, αλλά κατά γενική ομολογία αναφέρουν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι κατά την εκτέλεση της εργασίας τους είναι ο όγκος και ο φόρτος εργασίας, η καθυστέρηση από τον τρόπο λειτουργίας της ΟΕ και των πολλών απαιτήσεων της, η γραφειοκρατία, η πίεση χρόνου και η έλλειψη συλλογικής εκπαίδευσης στο αντικείμενο εργασίας τους.

- 4) Αναφορικά με τη στελέχωση των Τμημάτων Προμηθειών, παρόλο που οι μισοί είναι ικανοποιημένοι συγκρίνοντας με προηγούμενες περιόδους μικρότερης στελέχωσης, θα προτιμούσαν λόγω φόρτου εργασίας και προσαρμογής στις νέες απαιτήσεις (αλλαγή νομοθεσίας, ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί, νέες αρμοδιότητες π.χ. αποθήκη) να υπήρχε επιπλέον προσωπικό για την καλύτερη λειτουργία και αποτελεσματικότητα του κάθε τμήματος. Επιπλέον, υπάρχουν 2 ΠΕ που είναι υποστελεχωμένες και λειτουργούν με 1 και 2 εργαζομένους, όπου εκεί η κατάσταση είναι αντικειμενικά δύσκολη. Το επίπεδο μόρφωσης που συμφωνούν όλοι ότι απαιτείται να διαθέτει το προσωπικό που απασχολείται στα Τμήματα Προμηθειών, είναι επιπέδου ΤΕΙ ή ΑΕΙ, λόγω της δυσκολίας του αντικειμένου και επιπλέον προτείνουν τη στελέχωση με ειδικότητες νομικής ή πληροφορικής. Ως προς τα κίνητρα για την προσέλκυση υπαλλήλων για την καλύτερη στελέχωση των Τμημάτων, το μεγαλύτερο ποσοστό θεωρεί πως οικονομικά κίνητρα με τη μορφή επιδόματος ή συνεχής εκπαίδευση και μείωση του όγκου εργασίας, θα μπορούσαν να βοηθήσουν εν μέρει, ενώ υπάρχει και η άποψη ότι κανένα κίνητρο δεν μπορεί να προσελκύσει προσωπικό λόγω της δυσκολίας του αντικειμένου, των ευθυνών και του φόρτου εργασίας.
- 5) Οι απόψεις για το αν η αλλαγή της νομοθεσίας για τις προμήθειες (Ν.4412/2016) βοήθησε στη βελτίωση του χρόνου ολοκλήρωσης και επιτυχούς σύναψης δημόσιων συμβάσεων μέσω διαγωνιστικών διαδικασιών, δίστανται, καθώς οι περισσότεροι θεωρούν πως δεν υπήρξε ιδιαίτερη συμβολή λόγω της ανωριμότητας του νόμου προς εφαρμογή, λαμβάνοντας υπόψη τον μεγάλο αριθμό των τροποποιήσεων, ενώ και η άλλη άποψη θεωρεί πως υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Στα πλεονεκτήματα αναφέρονται η ενοποίηση κάποιων σταδίων, η μείωση προθεσμιών, η κατάργηση δημοσιότητας σε πανελλήνιες εφημερίδες, τα πρότυπα διακηρύξεων της ΕΑΑΔΗΣΥ και η μεγαλύτερη διαφάνεια των διαδικασιών, ενώ στα μειονεκτήματα οι πολλές και συνεχείς τροποποιήσεις, οι ασαφείς διατυπώσεις και τα κενά πρόβλεψης σχετικά με την αναγκαιότητα εκτέλεσης κάποιων συμβάσεων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους όπως π.χ. ψεκασμοί για κουνούπια ή δακοκτονία, καθώς και το γεγονός ότι λόγω της μεγάλης του έκτασης, δεν είναι λειτουργικός και υπάρχει δυσκολία κατανόησης και ερμηνείας του.

- 6) Το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων θεωρεί πως η λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στην ΠΚΜ μετά από 4 χρόνια χρήσης του, δεν έχει καταφέρει να επιτύχει τους αρχικούς του στόχους αναφορικά με τη μείωση της γραφειοκρατίας και τη μεγαλύτερη προσέλευση ΜΜΕ, με παρατηρούμενη τάση βελτίωσης τον τελευταίο χρόνο ως προς την προσέλευση. Η αιτιολόγηση που προσδίδουν αφορά στην καθυστέρηση των ΜΜΕ να εναρμονιστούν με τις απαιτήσεις της νέας διαδικασίας και επιπλέον ότι οι ΜΜΕ δεν έχουν το χρόνο και πολλές φορές τις ικανότητες να καταρτιστούν, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται να προσφύγουν σε ανάθεση της εργασίας υποβολής προσφοράς σε διαγωνισμό σε λογιστές ή νομικούς, γεγονός που αυξάνει το κόστος τους. Επιπλέον ως προς την γραφειοκρατία, εξακολουθούν να απαιτούνται πολλά δικαιολογητικά τα οποία πολλές φορές δεν είναι ξεκάθαρος ο φορέας χορήγησής τους όπως π.χ. το πιστοποιητικό που ζητείται από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, σχετικά με τις πράξεις επιβολής προστίμου του υποψηφίου, που ο φορέας δεν μπορεί να χορηγήσει και καλύπτεται με ένορκη βεβαίωση. Η συμβολή του ΕΣΗΔΗΣ στη διαδικασία διευκόλυνε στη διαφάνεια, στο ότι δεν παραβρίσκονται οι ΟΦ στις συνεδριάσεις της επιτροπής αξιολόγησης και στη γρηγορότερη επικοινωνία με ΟΦ μέσω του πεδίου της «επικοινωνίας». Στα θέματα που η χρήση του ΕΣΗΔΗΣ δυσκόλεψε, όσον αφορά τους ΟΦ περιλαμβάνονται τα προαναφερόμενα για την κατάρτιση και την υποβολή προσφοράς τους, που σαν συνέπεια έχουν την μείωση του ανταγωνισμού, ενώ για τους εργαζομένους ο διπλός φόρτος εργασίας για τήρηση φυσικού και ηλεκτρονικού φακέλου, το μεγαλύτερο άγχος για πιθανά λάθη λόγω της πλήρους διαφάνειας των πράξεων και διάφορα τεχνικά θέματα λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ που καθυστερούν τη διαδικασία.
- 7) Σχετικά με το γεγονός ότι κάποιοι ΟΦ δεν επιθυμούν συνεργασία με το δημόσιο τομέα, η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζόμενων θεωρεί ότι ο κυριότερος λόγος είναι η καθυστέρηση εξόφλησης των τιμολογίων και ακολουθούν οι απόψεις για τις μεγάλες απαιτήσεις στις εγγυητικές επιστολές (συμμετοχής και καλής εκτέλεσης), τη γραφειοκρατία, την περίπλοκη νομοθεσία και τα μεγάλα χρονικά διαστήματα που απαιτούνται για την ολοκλήρωση ενός διαγωνισμού, σε συνδυασμό με την αβεβαιότητα ανατίμησης των τιμών για τα προσφερόμενα είδη.

8) Τέλος, αναφορικά με άλλους κρίσιμους παράγοντες που προκαλούν καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της διαδικασίας προμηθειών στην ΠΚΜ, αναφέρθηκαν γραφειοκρατικά προβλήματα λειτουργίας της ΟΕ (απαίτηση εκτός της ηλεκτρονικής αποστολής των εισηγήσεων και έντυπη αποστολή τους με αρκετά επιπλέον αντίγραφα, προκειμένου να εισαχθεί ένα θέμα στη συνεδρίαση) που προκαλούν καθυστερήσεις στη διαδικασία έγκρισης και λήψης αποφάσεων από την ΟΕ, που σε συνδυασμό με τα πολλά απαιτούμενα προς έγκριση στάδια, αυξάνουν όχι μόνο τη διάρκεια ολοκλήρωσης του κύκλου προμηθειών, αλλά και το διοικητικό κόστος. Επιπλέον, το γεγονός ότι η ΠΚΜ θεωρείται ως ενιαία επιχειρησιακή μονάδα έχει σαν αποτέλεσμα κάθε ΠΕ να προσφεύγει σε διεθνείς διαγωνισμούς για κάποιες ομοειδής δαπάνες όπως είναι η γραφική ύλη, ακόμη και για ποσά χαμηλής προϋπολογισθείσας αξίας που θα μπορούσαν να προκηρυχθούν με απευθείας αναθέσεις ή συνοπτικούς διαγωνισμούς, με συνέπεια τον αποκλεισμό των τοπικών ΜΜΕ που δεν λαμβάνουν μέρος σε ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς, για τους προαναφερόμενους λόγους. Ακόμη, αναφέρθηκε ότι δεν υπάρχει ομοιομορφία στην αντιμετώπιση κάποιων θεμάτων μεταξύ Τμημάτων Προμηθειών της έδρας και των ΠΕ και τέλος, το πρόβλημα καθυστέρησης ελέγχου και εκκαθάρισης των δαπανών λόγω προσαρμογής της μετάβασης της αρμοδιότητας από τις ΥΔΕ κάθε Νομού, στα αρμόδια Τμήματα Ελέγχου και Εκκαθάρισης Δαπανών της ΠΚΜ και πιθανότατα λόγω του αυξημένου επιπέδου των ευθυνών που απορρέουν για τους εκκαθαριστές.

Επιπλέον, από τις απαντήσεις των εργαζομένων στο τρίτο μέρος του ερωτηματολογίου της πρωτογενούς έρευνας, που αφορούσε κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας του κύκλου προμηθειών της ΠΚΜ, προκύπτουν οι προτάσεις τους που περιλαμβάνουν τα παρακάτω.

1) Οι επιτροπές αξιολόγησης διαγωνισμών της ΠΚΜ θα πρέπει να λαμβάνουν εκπαίδευση πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους για να διεξάγονται γρηγορότερα οι διαγωνιστικές διαδικασίες, όπως η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων προτείνει. Επίσης, προτείνουν να απαρτίζονται από συγκεκριμένες ειδικότητες ή μέλη που είναι καταρτισμένα και τέλος, να λαμβάνουν θεσπισμένο οικονομικό κίνητρο υπό μορφή αποζημίωσης ανά στάδιο διαγωνισμού.

- 2) Η ταχύτερη εξόφληση των τιμολογίων θα μπορούσε να βοηθήσει στην προσέλκυση περισσότερων οικονομικών φορέων να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς της ΠΚΜ, σύμφωνα με την άποψη της συντριπτικής πλειοψηφίας. Άλλες προτάσεις αναφέρουν την απλοποίηση διαδικασιών λειτουργίας της ΟΕ, τη μείωση της γραφειοκρατίας και από άποψη νομοθεσίας τη μείωση ή κατάργηση των εγγυητικών, τη μείωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών, την απλοποίηση της νομοθεσίας και του ΕΣΗΔΗΣ, που θα βοηθούσαν στην επιτάχυνση των διαδικασιών.
- 3) Ομοφωνία απόψεων υπάρχει επίσης σχετικά με την αναγκαιότητα ευελιξίας στον τρόπο λειτουργίας της ΟΕ και μείωσης των απαιτήσεων της για την εισαγωγή ενός θέματος προς συνεδρίαση και προτείνουν την αποκλειστική ηλεκτρονική επικοινωνία με τη χρήση ψηφιακών υπογραφών και αντιγράφων, που θα συμβάλει στη μείωση της γραφειοκρατίας και στην εξοικονόμηση χρόνου. Άλλες προτάσεις για ενδεχόμενες αλλαγές στην ΠΚΜ σχετικά με τον τρόπο έγκρισης και εκτέλεσης των προμηθειών, αφορούν συχνότερες συνεδριάσεις της ΟΕ, να μην εγκρίνεται το πρωτόκολλο καλής εκτέλεσης εργασιών (να καταργηθεί ή να εφαρμόζεται για μεγάλα ποσά), τη δημιουργία ενιαίου πίνακα εισήγησης – ανάθεσης. Επιπλέον, σχετικά με την αναγκαιότητα καλύτερου συντονισμού των Τμημάτων Προμηθειών για ομοιογένεια διαδικασιών και ενεργειών, προτείνεται η έκδοση οδηγιών-οδηγών διαδικασιών. Ακόμη οι εργαζόμενοι των ΠΕ, προτείνουν τη διεξαγωγή των διεθνών διαγωνισμών από την έδρα, συμβάλλοντας κι αυτοί αν απαιτείται, για τη μείωση των ταυτόχρονων όμοιων διαγωνισμών σε όλες τις ΠΕ και επιπλέον προτείνεται η αρμοδιότητα των απευθείας αναθέσεων να ανήκει στον Αντιπεριφερειάρχη.
- 4) Σχετικά με τις αλλαγές που θα έπρεπε να γίνουν στη νομοθεσία για τη βελτίωση της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων, η κυρίαρχη πρόταση είναι η κατάργηση των πολλών σταδίων και η εφαρμογή λειτουργίας του Ενιαίου Μητρώου Εγκεκριμένων Οικονομικών Φορέων σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης, καθώς και του Μητρώου Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.) μέσω της έκδοσης του ΠΔ που προβλέπεται στην παρ.4 του άρθρου 344 του Ν.4412/2016. Ακόμη προτείνουν οι ΠΕ να λειτουργούν ως χωριστές επιχειρησιακές μονάδες, την έκδοση περισσότερων εγκυκλίων από τα Υπουργεία με σαφείς οδηγίες, τη διασύνδεση του ΚΗΜΔΗΣ με τη Δι@ύγεια, την

- κατάργηση των εγγυητικών συμμετοχής και τη μείωση των εγγυητικών καλής εκτέλεσης και τέλος, την κατάργηση των γνωμοδοτικών οργάνων (επιτροπές αξιολόγησης) ώστε η διενέργεια αξιολόγησης να γίνεται από υπαλλήλους των Τμημάτων Προμηθειών που γνωρίζουν καλύτερα τη νομοθεσία, για τη βελτίωση και επιτάχυνση των διαδικασιών.
- 5) Σε ότι αφορά τις προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας των ΠΣ², υπάρχει η ομόφωνη άποψη πως είναι περιττή η καταχώρηση και στα δύο συστήματα ενώ θα μπορούσε το ένα να αντλεί δεδομένα από το άλλο, ενώ αναφορικά με τη λειτουργία του ΚΗΜΔΗΣ, προτείνουν την προσθήκη ορθής επανάληψης και προαίρεσης και τη δυνατότητα αποθήκευσης προσχεδίου, καθώς και την επίλυση των τεχνικών του προβλημάτων.
- 6) Οι ενέργειες της διοίκησης που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση της λειτουργίας των Τμημάτων Προμηθειών και κατ' επέκταση του κύκλου προμηθειών της ΠΚΜ, κατά γενική ομολογία αφορούν την επαρκή στελέχωση με επιστημονικά καταρτισμένο προσωπικό και τη διαρκή επιμόρφωση του. Άλλες προτάσεις αναφέρουν τη νομική υποστήριξη υπαλλήλων σε θέματα προμηθειών (για αποσαφήνιση νομοθεσίας), παροχή διάφορων υλικοτεχνικών πόρων και μείωση της γραφειοκρατίας μέσω πιο ευέλικτης λειτουργίας της ΟΕ. Επιπλέον, παρατηρείται η αναγκαιότητα κάλυψης διαφορετικού τύπου αναγκών μεταξύ των Τμημάτων στις ΠΕ και του Τμήματος της έδρας, καθώς εργαζόμενοι των ΠΕ λόγω πιθανότατα και προβλημάτων υποστελέχωσης, προτείνουν τη διεξαγωγή διαγωνισμών άνω των 60.000 ευρώ από την έδρα, ενώ οι εργαζόμενοι στην έδρα αναφέρουν αναγκαιότητα εξειδίκευσης μέσω αλλαγής δομής της υπηρεσίας και δημιουργία Δ/νσης Προμηθειών με αντίστοιχα Τμήματα Κοστολόγησης, Απευθείας ανάθεσης και Συνοπτικών διαγωνισμών, Ανοικτών διαγωνισμών.
- 7) Στις προτάσεις για αλλαγές στη λειτουργία των Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ σε σχέση με τις διαδικασίες ή τη συνεργασία τους με άλλες υπηρεσίες της ΠΚΜ, περιλαμβάνονται θέματα οργάνωσης, ομοιογένειας και λειτουργίας που αφορούν τη συνεργασία των Τμημάτων Προμηθειών έδρας και ΠΕ, η αναγκαιότητα καλύτερου προγραμματισμού ανά έτος για το πρόγραμμα προμηθειών σε επίπεδο ΠΕ και ΠΚΜ, η ανάγκη τυποποίησης των διαδικασιών και έκδοσης κατευθυντήριων οδηγιών προς τις υπηρεσίες, η αποσύνδεση της διαμεσολάβησης του Τμήματος από τις μικρές δαπάνες που ζητούν οι υπηρεσίες.

- Επιπλέον, οι εργαζόμενοι επισημαίνουν την αναγκαιότητα άσκησης αρμοδιοτήτων που αφορούν αποκλειστικά τα Τμήματα τους και όχι αντικείμενα άλλων υπηρεσιών που παράτυπα έχουν επιφορτιστεί σε κάποιες περιπτώσεις, όπως των Τεχνικών Έργων ή του Προϋπολογισμού, ενώ αναφέρεται και πάλι το θέμα διεξαγωγής των διεθνών διαγωνισμών από την έδρα της ΠΚΜ, καθώς και ύπαρξη κατάλληλα στελεχωμένου και καταρτισμένου Τμήματος Προμηθειών, μόνο κεντρικά στην έδρα της ΠΚΜ.
- 8) Σχετικά με το αν ο τρόπος εκτέλεσης των προμηθειών συντελεί στην εξοικονόμηση χρήματος για την ΠΚΜ, οι περισσότεροι θεωρούν πως υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, καθώς το γεγονός ότι οι ΠΕ δε θεωρούνται χωριστές επιχειρησιακές μονάδες και παρόλα αυτά διεξάγονται διαγωνισμοί για ομοειδής προμήθειες και υπηρεσίες σε κάθε μία ξεχωριστά, οδηγεί τελικά σε μείωση του ανταγωνισμού και πιθανότατα σε αύξηση των προσφερόμενων τιμών. Ο μόνος τρόπος όπως προτείνουν, που θα μπορούσε να βοηθήσει στην εξοικονόμηση πόρων είναι η διεξαγωγή ενιαίας διαγωνιστικής διαδικασίας για όλη την ΠΚΜ.
- 9) Ως κυριότερος ανασταλτικός παράγοντας στην ολοκλήρωση ενός διαγωνισμού αναφέρεται η μη υποβολή προσφορών από τους ΟΦ, ενώ ακολουθούν οι προθεσμίες, οι ενστάσεις, οι εγγυητικές, η καθυστέρηση πληρωμών, η γραφειοκρατία, η καθυστέρηση από τις επιτροπές αξιολόγησης και τέλος η διατίμηση των ειδών που δεσμεύει τον υποψήφιο ΟΦ, ενώ τα μεγαλύτερα προβλήματα θεωρούν πως εντοπίζονται στο 1ο στάδιο με τα δικαιολογητικά συμμετοχής και τις τεχνικές προδιαγραφές. Για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης οι προτάσεις αναφέρουν την προσεκτική κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών από τις υπηρεσίες σε συνεργασία με την αγορά, την ύπαρξη περισσότερων υποδειγμάτων για τεχνικές προδιαγραφές, τη μείωση των προθεσμιών για ενστάσεις και υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης, τη μείωση των σταδίων και των δικαιολογητικών, διενέργεια πιο ελαστικής διαδικασίας αξιολόγησης με τη χρήση του άρθρου 102 του Ν.4412/2016 για συμπλήρωση και αποσαφήνιση δικαιολογητικών. Τέλος, όσον αφορά τη βελτίωση των καθυστερήσεων από τις επιτροπές, προτείνουν και πάλι την κατάρτιση και υποστήριξη των μελών τους, καθώς και την απαλλαγή από τα υπόλοιπα καθήκοντά τους μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών αξιολόγησης.

10) Άλλα θέματα που οι εργαζόμενοι προτείνουν θεωρώντας πως μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση του συστήματος προμηθειών της ΠΚΜ, αφορούν την ανάδειξη του ρόλου της ΕΑΑΔΗΣΥ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία και την υιοθέτηση πιο ενεργού και διαδραστικού ρόλου όπως π.χ. helpdesk, καθώς και γρηγορότερη επικαιροποίηση των υποδειγμάτων της για να συμβαδίζουν με τις τροποποιήσεις της νομοθεσίας. Την ίδια υποστήριξη προτείνουν επίσης και από τα αρμόδια Υπουργεία για θέματα δημοσίων συμβάσεων που αφορούν δύσκολα αντικείμενα, όπως είναι η μεταφορά μαθητών.

Κεφάλαιο 5

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Αξιολογώντας όλη την προηγηθείσα έρευνα πρωτογενή και δευτερογενή, σχετικά με την αξιολόγηση του συστήματος προμηθειών της ΠΚΜ και συνοψίζοντας τα παραπάνω, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- ✓ Η χρησιμότητα της Δι@ύγεια και του ΚΗΜΔΗΣ είναι αδιαμφισβήτητη, τα ΠΣ² όμως χρήζουν βελτίωσης ως προς τη διασύνδεση τους, καθώς σπαταλούν πολύτιμο εργασιακό χρόνο.
- ✓ Το ΕΣΗΔΗΣ παρόλο που συνέβαλε στη διαφάνεια και εν μέρει στην απλοποίηση των διαδικασιών, ωστόσο διατήρησε την γραφειοκρατία και δυσκόλεψε τις ΜΜΕ να συμμετέχουν σε ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς λόγω δυσκολίας εναρμόνισης τους με τα νέα δεδομένα, συμβάλλοντας ενδεχομένως στη μείωση του ανταγωνισμού.
- ✓ Η νομοθεσία των προμηθειών και συγκεκριμένα ο Ν.4412/2016 χρήζει βελτίωσης με σαφείς οδηγίες για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων, όπως είναι οι απευθείας αναθέσεις και η αναγκαιότητα εκτέλεσης κάποιων τύπων συμβάσεων σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές, καθώς για την πρόβλεψη αντιμετώπισης των εκτάκτων αναγκών που προκύπτουν για την κάλυψη αναγκών πολιτικής προστασίας.
- ✓ Οι επιτροπές αξιολόγησης της ΠΚΜ αντιμετωπίζουν προβλήματα στον τρόπο λειτουργία τους, που οφείλονται κυρίως στην έλλειψη κατάρτισης των μελών τους.
- ✓ Η υποστελέχωση είναι ένα βασικό πρόβλημα των Τμημάτων Προμηθειών και υπάρχει ανάγκη για στελέχωση με επιστημονικά καταρτισμένο προσωπικό.
- ✓ Τα κυριότερα προβλήματα κατά την εκτέλεση της εργασίας των εργαζομένων στα Τμήματα Προμηθειών είναι κυρίως ο όγκος και ο φόρτος εργασίας, η καθυστέρηση από τον τρόπο λειτουργίας της ΟΕ και η γραφειοκρατία.

- ✓ Η διοίκηση της ΠΚΜ σε γενικές γραμμές στηρίζει το έργο που επιτελείται στα Τμήματα Προμηθειών, ωστόσο υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.
- ✓ Στην ΟΕ της ΠΚΜ παρατηρείται στένωση (bottleneck) και καθυστέρηση εισαγωγής των θεμάτων προς συνεδρίαση λόγω μεγάλων απαιτήσεων λειτουργίας της (έλλειψη ευελιξίας, πολλές εκτυπώσεις κλπ.), αλλά και κατά την εξαγωγή τους στο στάδιο έκδοσης των αποφάσεων, που όχι μόνο αυξάνουν τη διάρκεια ολοκλήρωσης του κύκλου προμηθειών, αλλά και το διοικητικό κόστος.
- ✓ Η έλλειψη ενδιαφέροντος των ΟΦ να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς που προκηρύσσει όχι μόνο η ΠΚΜ, αλλά οποιοσδήποτε δημόσιος φορέας, οφείλεται κυρίως στην καθυστέρηση εξόφλησης των τιμολογίων, τη μεγάλη γραφειοκρατία καθώς και στο μέγεθος των απαιτούμενων εγγυητικών επιστολών (συμμετοχής και καλής εκτέλεσης).
- ✓ Η έλλειψη ομοιομορφίας στις διαδικασίες και τα έντυπα μεταξύ των Τμημάτων Προμηθειών της έδρας και των ΠΕ, δημιουργεί κάποια λειτουργικά προβλήματα.
- ✓ Η αντιμετώπιση της ΠΚΜ ως ενιαίας επιχειρησιακής μονάδας όπως προβλέπει η νομοθεσία, δυσχεραίνει τη διαδικασία διεξαγωγής διαγωνισμών μικρότερης προϋπολογισθείσας αξίας στις ΠΕ και καταλήγει στην προκήρυξη τους με κριτήρια διεθνούς διαγωνισμού, με όλα τα προβλήματα και τις καθυστερήσεις που αυτό συνεπάγεται.
- ✓ Η αναγνώριση διαφορετικού τύπου αναγκών μεταξύ των Τμημάτων Προμηθειών των ΠΕ και της έδρας της ΠΚΜ που παρατηρήθηκε, εστιάζει στα όρια προσφυγής σε διεθνή διαγωνισμό λόγω της αντιμετώπισης της ΠΚΜ ως ενιαίας επιχειρησιακής μονάδας για τις ΠΕ από τη μια και στην αναγκαιότητα εξειδίκευσης και αλλαγής της δομής της υπηρεσίας με δημιουργία Τμήματος Κοστολόγησης κλπ. για την έδρα από την άλλη.

Συνοψίζοντας όλη την προηγηθείσα έρευνα και ιδιαίτερα τα συμπεράσματα στα οποία έχει καταλήξει, τα σημεία του κύκλου προμηθειών της ΠΚΜ τα οποία μπορούν να βελτιωθούν με τις κατάλληλες ενέργειες της διοίκησης, είναι τα εξής:

- Να δοθεί προσοχή στη βελτίωση και επιτάχυνση της διαδικασίας ελέγχου και εκκαθάρισης των τιμολογίων, προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τους ΟΦ να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς που προκηρύσσει η ΠΚΜ.

- Να δοθεί έμφαση στη βελτίωση και απλοποίηση λειτουργίας της ΟΕ, με την αποδοχή των εισηγήσεων αποκλειστικά με ηλεκτρονικό τρόπο με χρήση ψηφιακών υπογραφών και αντιγράφων, ώστε να μειωθεί η γραφειοκρατία και να προκύψει όχι μόνο εξοικονόμηση χρόνου, αλλά και μείωση του διοικητικού κόστους. Επιπλέον, να εξεταστεί το ενδεχόμενο επιπλέον συνεδριάσεων όταν διαπιστώνεται συσσώρευση θεμάτων ή ακόμα και η καλύτερη στελέχωση της.
- Να προωθηθεί η επιμόρφωση των μελών που συμμετέχουν στις επιτροπές μέσω του υφιστάμενου μνημονίου συνεργασίας με το ΠΙΝΕΠ Θεσσαλονίκης, πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους, ώστε να διευκολυνθούν στο ρόλο που καλούνται να επιτελέσουν, με απώτερο στόχο την ταχύτερη ολοκλήρωση των σταδίων αξιολόγησης των διαγωνιστικών διαδικασιών. Από την πλευρά μου ως μέλος επιτροπής αξιολόγησης ανοικτών (ηλεκτρονικών) διαγωνισμών στην ΠΕ Σερρών το τρέχον έτος, προτείνω συμπληρωματικά και την εξασφάλιση των ελάχιστων απαιτούμενων υλικοτεχνικών πόρων (ειδική αίθουσα συνεδριάσεων εξοπλισμένη με Η/Υ, εκτυπωτή, τηλέφωνο, φαξ) για τις συνεδριάσεις των επιτροπών, ώστε να διατελούν απρόσκοπτα και ευκολότερα το έργο τους.
- Να δοθεί προτεραιότητα από τη διοίκηση στην κατάλληλη στελέχωση των Τμημάτων Προμηθειών και τη νομική τους υποστήριξη, ώστε να επιτευχθεί όχι μόνο η αποτελεσματικότερη λειτουργία τους, αλλά και η καλύτερη λειτουργία των υπόλοιπων υπηρεσιών της ΠΚΜ.
- Να προγραμματιστούν εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα κατάρτισης για τους εργαζομένους στις προμήθειες μέσω του υφιστάμενου μνημονίου συνεργασίας με το ΠΙΝΕΠ Θεσσαλονίκης, ώστε να καλύπτουν τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες, για την καλύτερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.
- Να προωθηθεί η ομοιομορφία λειτουργίας των Τμημάτων Προμηθειών ως προς τις διαδικασίες και τα έντυπα.
- Να εξεταστεί το ενδεχόμενο εξειδίκευσης των εργαζομένων στα Τμήματα Προμηθειών σε κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο ή διαγωνιστική διαδικασία, σε περίπτωση επαρκούς στελέχωσης.
- Να δοθεί έμφαση στην καλύτερη συνεργασία των Τμημάτων Προμηθειών με τις υπόλοιπες υπηρεσίες της ΠΚΜ, μέσω της έκδοσης εγκυκλίων για τον καλύτερο προγραμματισμό των υπηρεσιακών τους αναγκών.

- Να οριστούν οι ΠΕ ως επιχειρησιακές μονάδες ανεξαρτήτως υπεύθυνες για τις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων τους, σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 6 του Ν.4412/2016 ή να διεξάγονται ενιαίες διαγωνιστικές διαδικασίες για όλη την ΠΚΜ, ιδιαίτερα για τους διεθνείς διαγωνισμούς, για την καλύτερη εξοικονόμηση χρήματος.

Επιπλέον σε κεντρικό επίπεδο θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι προτάσεις για τη βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορά:

- ❖ τη διασύνδεση Δι@ύγειας και ΚΗΜΔΗΣ και τη βελτίωση λειτουργίας τους, καθώς και την προσθήκη νέων δυνατοτήτων στο ΚΗΜΔΗΣ (ορθή επανάληψη, προαίρεση, αποθήκευση προσχεδίου),
- ❖ την απλοποίηση των διαδικασιών χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ και την επίλυση διαφόρων τεχνικών θεμάτων λειτουργίας του,
- ❖ τη μείωση των σταδίων και των δικαιολογητικών για τις διαγωνιστικές διαδικασίες,
- ❖ τη μείωση των προθεσμιών για ενστάσεις και υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης,
- ❖ τη μείωση ή κατάργηση των εγγυητικών συμμετοχής και καλής εκτέλεσης,
- ❖ τη λειτουργία του Ενιαίου Μητρώου Εγκεκριμένων Οικονομικών Φορέων σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης,
- ❖ τη λειτουργία του Μητρώου Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων (Μη.Π.Υ.Δη.Συ.),
- ❖ την ανάδειξη του ρόλου της ΕΑΑΔΗΣΥ,
- ❖ τη θέσπιση σαφών διατάξεων για τις απευθείας αναθέσεις και τις έκτακτες ανάγκες πολιτικής προστασίας,
- ❖ το ενδεχόμενο θέσπισης επιδόματος στα μέλη των επιτροπών και τους εργαζομένους στα Τμήματα Προμηθειών με συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. ολοκλήρωση σταδίων ή διαγωνισμών).

Το γεγονός ότι δεν έχει προηγηθεί κατά το παρελθόν παρόμοια έρευνα στην ΠΚΜ, αναδεικνύει την αναγκαιότητα υλοποίησης της, προκειμένου να αποτυπωθεί η υφιστάμενη κατάσταση του συστήματος προμηθειών της και να διαπιστωθεί ο βαθμός προσαρμογής της στις πρόσφατες αλλαγές της νομοθεσίας που λήφθηκαν υπόψη και

προωθούνται για την ανασυγκρότηση της ΔΔ και την ικανοποίηση των σύγχρονων αναγκών και απαιτήσεων της κοινωνίας. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις στα οποία κατέληξε, μπορούν να αποτελέσουν μελλοντικό πεδίο ερευνών για τη διαπίστωση της βελτίωσης των υφιστάμενων συνθηκών που καταγράφηκαν στην παρούσα διατριβή. Επιπλέον, η έρευνα θα μπορούσε να διευρυνθεί και προς την πλευρά των υπόλοιπων υπηρεσιών της ΠΚΜ ή και των ΟΦ, με τη χρήση ποσοτικών μεθόδων για τη διαπίστωση του βαθμού ικανοποίησης τους από τις παρεχόμενες υπηρεσίες των Τμημάτων Προμηθειών και την επιπρόσθετη βελτίωση του κύκλου προμηθειών της ΠΚΜ.

Στο σύνθετο περιβάλλον ενός δημόσιου οργανισμού όπως αυτός της ΠΚΜ, η υποστηρικτική δραστηριότητα των Προμηθειών στην Αλυσίδα Αξίας του, είναι κρίσιμης σημασίας για την καλή λειτουργία των κύριων δραστηριοτήτων του που ως αντικείμενο έχουν την εξυπηρέτηση αιτημάτων των πολιτών. Η Αλυσίδα Αξίας άλλωστε δεν αποτελεί απλά ένα άθροισμα επιμέρους δραστηριοτήτων, αλλά ένα οργανικά συνδεδεμένο σύνολο. Η εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας περί προμηθειών, της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προμηθευτών για την εξασφάλιση του επιθυμητού βαθμού ανταγωνιστικότητας μέσω διαφανών διαδικασιών, σε συνδυασμό με την τήρηση της εμπιστευτικότητας που απαιτείται για τη διασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών για εξοικονόμηση δημόσιου χρήματος, είναι ευθύνη των εργαζομένων που απασχολούνται στα Τμήματα Προμηθειών της ΠΚΜ. Η εφαρμογή των προτάσεων στις οποίες κατέληξε η έρευνα της παρούσας διατριβής, αναμένεται να ενισχύσει όχι μόνο το ρόλο που οι προμήθειες έχουν στην Αλυσίδα Αξίας της ΠΚΜ και τη βελτίωση του υφιστάμενου συστήματος προμηθειών της, αλλά και στο συνολικά παραγόμενο αποτέλεσμα που είναι η παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Παράρτημα Α

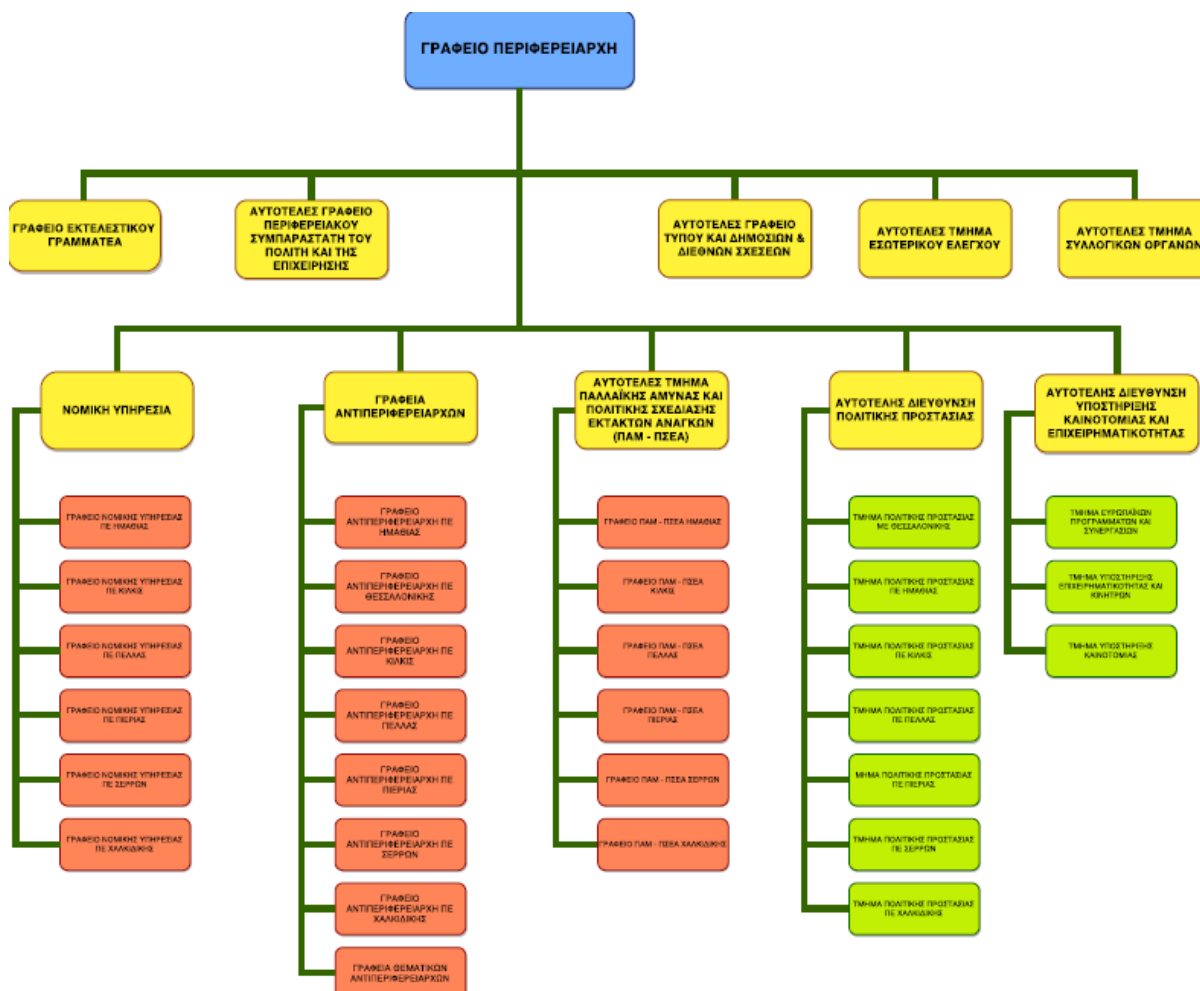
Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ) συστάθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) 133/2010-(ΦΕΚ226/Α') προκειμένου να εφαρμοστούν οι αλλαγές στη διοικητική ανασυγκρότηση της χώρας στον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και στην κρατική διοίκηση μετά την ψήφιση του Προγράμματος Καλλικράτη (Ν.3852/2010-ΦΕΚ87/Α'). Αποτελείται από τις καταργούμενες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών και Χαλκιδικής, είναι φορέας β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης και λειτουργεί με νέο οργανόγραμμα έπειτα από την υπ'αρ.81320+77909/01-12-2016 Απόφαση του ασκούντος καθήκοντα Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης (ΦΕΚ4302/Β').

A.1 Οργανόγραμμα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

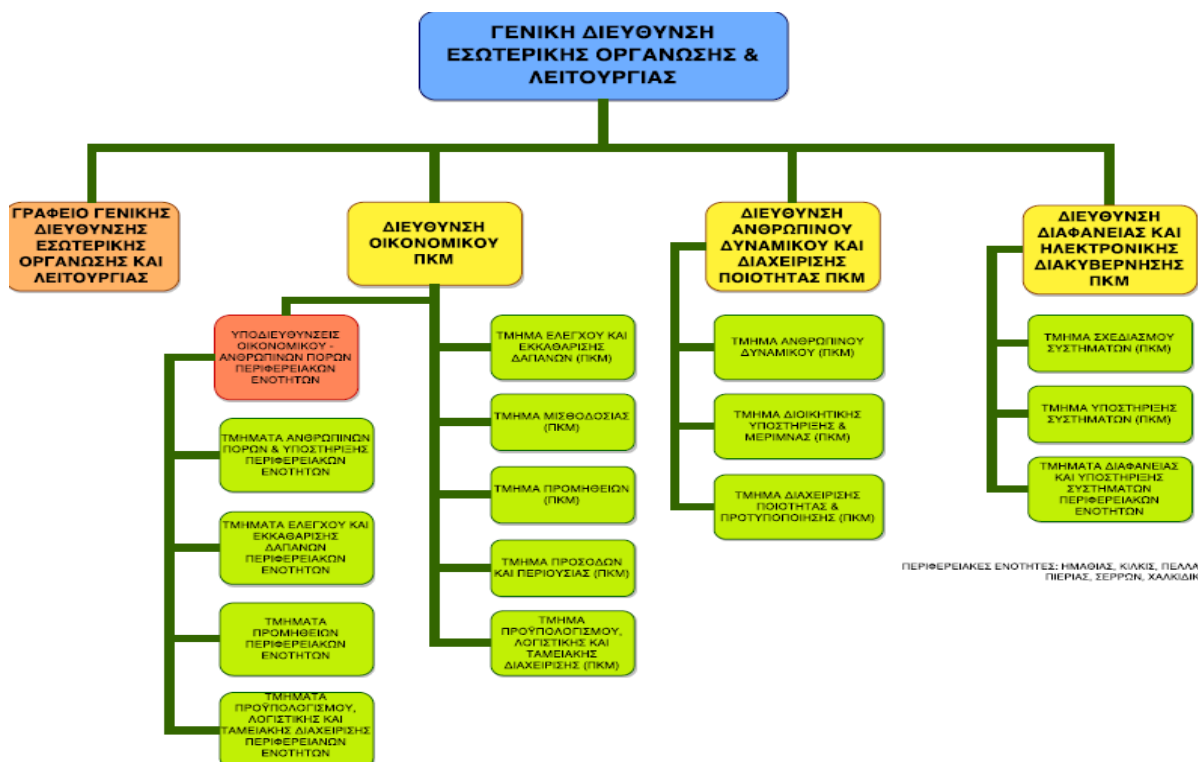
Σύμφωνα με το ισχύον οργανόγραμμα, η ΠΚΜ αποτελείται από Αυτοτελείς Διευθύνσεις και Γραφεία που ιεραρχικά είναι άμεσα συνδεδεμένα στον Περιφερειάρχη ή τους Αντιπεριφερειάρχες και από 6 Γενικές Διευθύνσεις, υπεύθυνες για να ασκούν τις απορρέουσες από τη νομοθεσία και τον οργανισμό αρμοδιότητες. Η ακριβής διάρθρωση των αναφερόμενων υπηρεσιών είναι επιγραμματικά η ακόλουθη:

- ✓ 2 Αυτοτελείς Διευθύνσεις, 3 Αυτοτελή Τμήματα, 2 Αυτοτελή Γραφεία, το Γραφείο Περιφερειάρχη, το Γραφείο Εκτελεστικού Γραμματέα και τα Γραφεία Νομικής Υπηρεσίας και Αντιπεριφερειάρχων σε κάθε ΠΕ, με την εξής διάρθρωση:

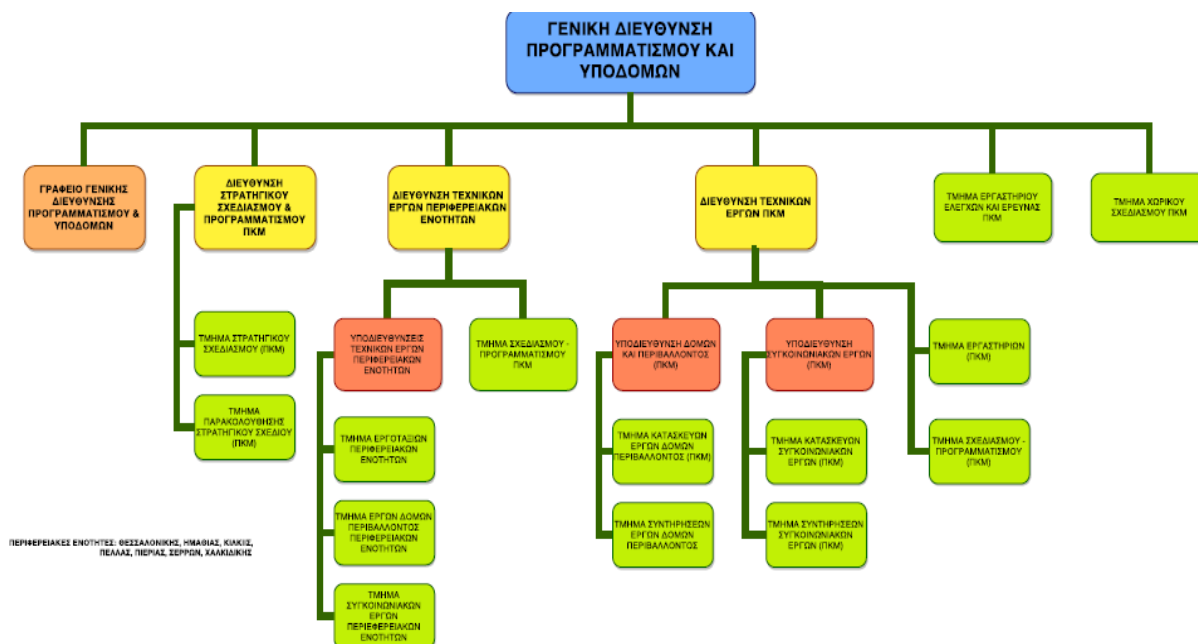
Σχήμα 13: Οργανόγραμμα των Αυτοτελών Υπηρεσιών και Γραφείων της ΠΚΜ (Πηγή: www.pkm.gov.gr)

- ✓ Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας, η οποία αποτελείται από 1 Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης και 3 Διευθύνσεις σε επίπεδο ΠΚΜ. Στη Διεύθυνση Οικονομικού ανήκει διοικητικά το Τμήμα Προμηθειών ΠΚΜ και επιπλέον η ίδια διεύθυνση υποδιαιρείται σε 6 Υποδιευθύνσεις Οικονομικού – Ανθρωπίνων Πόρων στις αντίστοιχες έδρες των ΠΕ στις οποίες ανήκουν τα Τμήματα Προμηθειών της κάθε ΠΕ, η διάρθρωση της οποίας είναι όπως ακολουθεί:

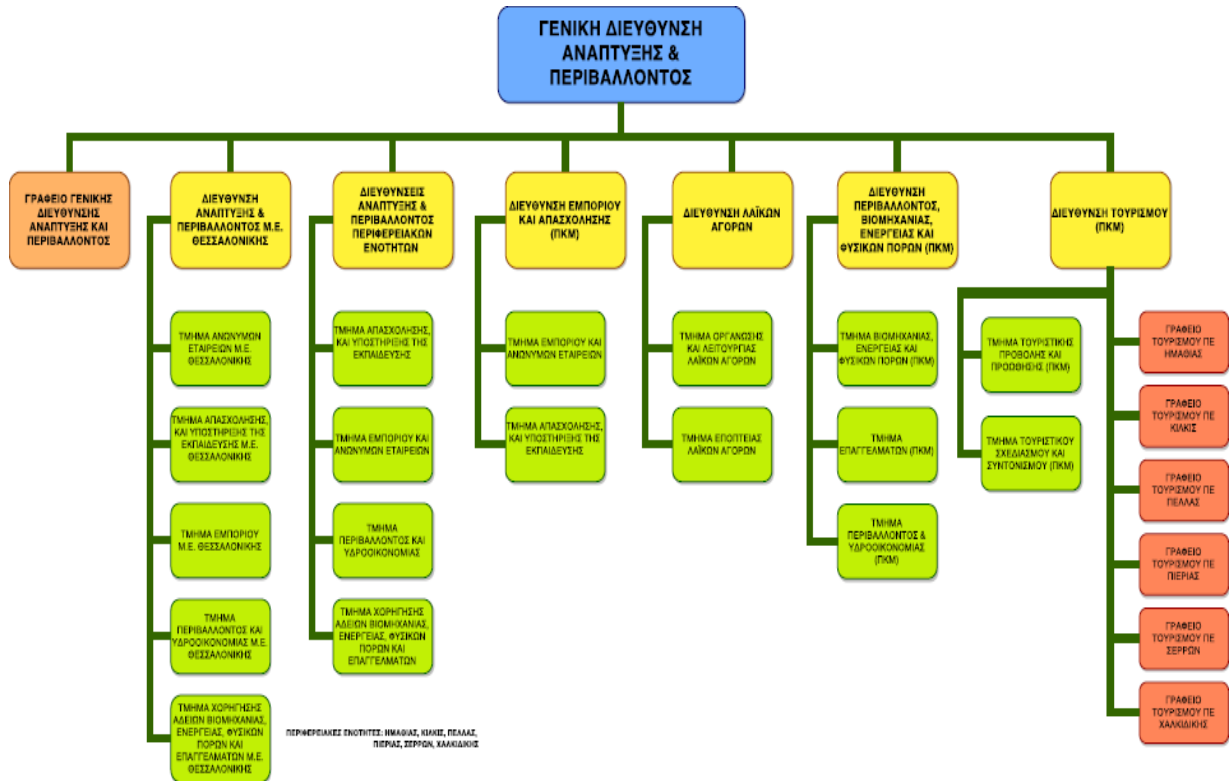
Σχήμα 14: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας της ΠΚΜ (Πηγή: www.pkm.gov.gr)

- ✓ Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού και Υποδομών, η οποία αποτελείται από 1 Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης, 2 Διευθύνσεις σε επίπεδο ΠΚΜ, 7 Υποδιευθύνσεις στις έδρες των ΠΕ, 2 Υποδιευθύνσεις σε επίπεδο ΠΚΜ και 2 Τμήματα σε επίπεδο ΠΚΜ, όπως ακολούθως:

Σχήμα 15: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Υποδομών της ΠΚΜ (Πηγή: www.pkm.gov.gr)

- ✓ Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η οποία αποτελείται από 1 Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης, 4 Διευθύνσεις σε επίπεδο ΠΚΜ και 7 Διευθύνσεις σε επίπεδο ΠΕ, όπως ακολούθως:

Σχήμα 16: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος της ΠΚΜ (Πηγή: www.pkm.gov.gr)

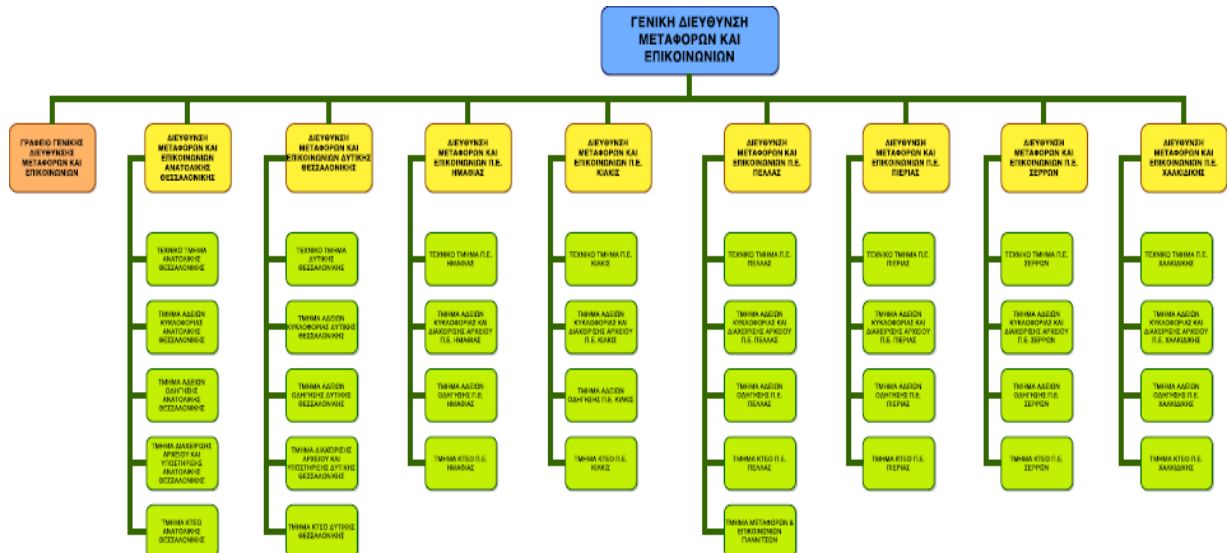
- ✓ Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, η οποία αποτελείται από 1 Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης, 1 Διεύθυνση σε επίπεδο ΠΚΜ και 7 Διευθύνσεις σε επίπεδο ΠΕ, όπως ακολούθως:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΗΜΑΘΙΑΣ, ΚΙΛΚΙΣ, ΠΕΛΛΑΣ, ΠΕΡΙΑΣ, ΣΕΡΡΩΝ, ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

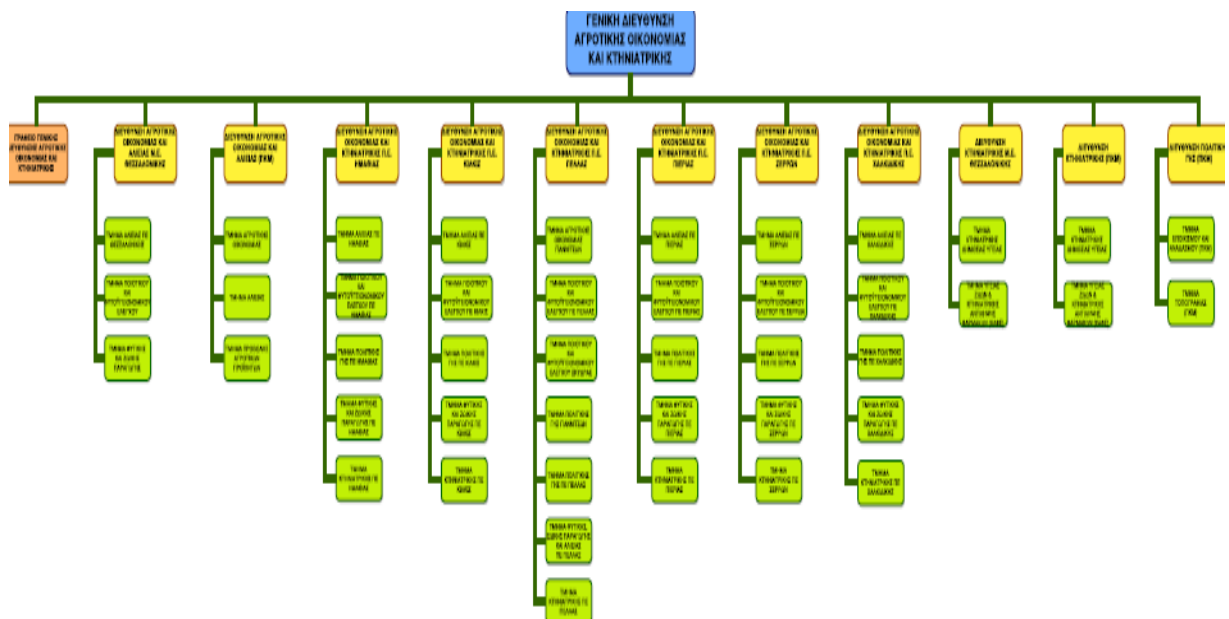
Σχήμα 17: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της ΠΚΜ (Πηγή: www.pkm.gov.gr)

- ✓ Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών, η οποία αποτελείται από 1 Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης και 8 Διευθύνσεις σε επίπεδο ΠΕ εκ των οποίων οι 2 αφορούν την Μητροπολιτική Ενότητα (ΜΕ) Θεσσαλονίκης, όπως ακολούθως:

Σχήμα 18: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της ΠΚΜ (Πηγή: www.pkm.gov.gr)

- ✓ Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, η οποία αποτελείται από 1 Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης και 8 Διευθύνσεις σε επίπεδο ΠΕ εκ των οποίων οι 2 αφορούν την Μητροπολιτική Ενότητα (ΜΕ) Θεσσαλονίκης, όπως ακολούθως:

Σχήμα 19: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της ΠΚΜ (Πηγή: www.pkm.gov.gr)

A.2 Αρμοδιότητες Τμήματος Προμηθειών της Έδρας και Τμημάτων Προμηθειών Περιφερειακών Ενοτήτων

Το Τμήμα Προμηθειών της έδρας είναι αρμόδιο, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ισχύοντα Οργανισμού και την κείμενη νομοθεσία περί προμηθειών, ιδίως για την κατάρτιση και παρακολούθηση των προμηθειών της Περιφέρειας και τη διενέργεια διαγωνισμών και αναθέσεων προμηθειών, εργασιών και υπηρεσιών, που αφορούν ιδίως τη ΜΕ Θεσσαλονίκης ή περισσότερες από μία των λοιπών ΠΕ και εντός των ορίων που θέτει ο προϋπολογισμός της Περιφέρειας. Διεξάγει τη διαδικασία εξεύρεσης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, στην περίπτωση πρόθεσης της Περιφέρειας να συνομολογήσει δάνειο, μεριμνά για τη στέγαση και μεταστέγαση των υπηρεσιών της Έδρας και ΜΕ Θεσσαλονίκης και την εξασφάλιση όλων των απαραίτητων λειτουργικών υποδομών τους, συμπεριλαμβανομένων των μισθώσεων. Τηρεί αποθήκη προμηθευόμενων ειδών και υλικών και μεριμνά για την εκποίηση άχρηστων και ακατάλληλων υλικών και εξοπλισμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Τα Τμήματα Προμηθειών των ΠΕ μεριμνούν για τις ανάλογες ενέργειες που αφορούν τη χωρική τους αρμοδιότητα, με εξαίρεση τη διαδικασία σύναψης δανείου.

Παράρτημα Β

Κατάλογος Συντμήσεων

ΑΑ	Αναθέτουσα Αρχή
ΑΦ	Αναθέτων Φορέας
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΕΠΠ	Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών
ΑΔΑ	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης
ΑΔΑΜ	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου
ΑΔΠΠ	Αυτοτελής Δ/νση Πολιτικής Προστασίας
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΔΔ	Δημόσια Διοίκηση
ΕΑΑΔΗΣΥ	Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΕΣ	Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Συμβάσεων
ΕΣΗΔΗΣ	Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων
ΗΔ	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση
ΚΗΜΔΗΣ	Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΕ	Μητροπολιτική Ενότητα
ΜΜΕ	Μικρομεσαία Επιχείρηση
ΟΕ	Οικονομική Επιτροπή
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΦ	Οικονομικός Φορέας
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΚΜ	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
ΠΣ ¹	Περιφερειακό Συμβούλιο
ΠΣ ²	Πληροφοριακό Σύστημα
ΤΕΥΔ	Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΤΠΠ	Τμήμα Πολιτικής Προστασίας
ΥΑ	Υπουργική Απόφαση
ΥΔΕ	Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
TED	Tenders Electronic Daily

Παράρτημα Γ

Κατάλογοι

Γ.1 Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1: Ο Προμηθευτικός Κύκλος	Σελ.7
Σχήμα 2: Αρχέτυπες Ανταγωνιστικές Στρατηγικές κατά Porter	Σελ.8
Σχήμα 3: Οι 5 ανταγωνιστικές δυνάμεις του Porter	Σελ.9
Σχήμα 4: Η Αλυσίδα Αξίας του Porter	Σελ.10
Σχήμα 5: Ο ανταγωνισμός και οι κρατικές προμήθειες	Σελ.15
Σχήμα 6: Ιστορική πορεία εξέλιξης ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων διεθνώς	Σελ.19
Σχήμα 7: Στοιχεία που αφορούν τους φορείς και τη χρήση του προγράμματος Δι@ύγεια	Σελ.25
Σχήμα 8: Περιβάλλον αναζήτησης του ΚΗΜΔΗΣ	Σελ.27
Σχήμα 9: Η ηλεκτρονική διαδικασία μιας δημόσιας σύμβασης όπως υποστηρίζεται από την πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ	Σελ.29
Σχήμα 10: Κριτήρια επιλογής αναδόχου δημοσίων συμβάσεων	Σελ.37
Σχήμα 11: Διάγραμμα ροής εργασιών οικονομικών υπηρεσιών που εφαρμόζουν το διπλογραφικό σύστημα	Σελ.50
Σχήμα 12: Οι διαδικασίες της αποθήκης	Σελ.51
Σχήμα 13: Οργανόγραμμα των Αυτοτελών Υπηρεσιών και Γραφείων της ΠΚΜ	Σελ.67
Σχήμα 14: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας της ΠΚΜ	Σελ.68
Σχήμα 15: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Υποδομών της ΠΚΜ	Σελ.68

Σχήμα 16: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος της ΠΚΜ	Σελ.69
Σχήμα 17: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της ΠΚΜ	Σελ.69
Σχήμα 18: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της ΠΚΜ	Σελ.70
Σχήμα 19: Οργανόγραμμα των Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της ΠΚΜ	Σελ.70

Γ.2 Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Όρια ΕΕ για δημόσιες συμβάσεις από 01-01-2018 έως 31-12-2019	Σελ.16
Πίνακας 2: Περιπτώσεις που μπορεί να χρησιμοποιηθεί η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη	Σελ.21
Πίνακας 3: Είδη Δημοσίων Συμβάσεων	Σελ.22
Πίνακας 4: Συνήθεις επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών και τρόπος ανάδειξης των μελών τους στις ΠΕ της ΠΚΜ εκτός της έδρας	Σελ.38
Πίνακας 5: Παράδειγμα δομής επιτροπής αξιολόγησης	Σελ.38
Πίνακας 6: Κύρια στάδια διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων	Σελ.40
Πίνακας 7: Πίνακας για έγκριση του αναδόχου απευθείας ανάθεσης από ΟΕ της ΠΚΜ για ποσά έως 1.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ	Σελ.41

Γ.3 Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Στελέχωση Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ ανά ΠΕ	Σελ.32
Διάγραμμα 2: Ποσοστιαίο μορφωτικό επίπεδο εργαζομένων των Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ	Σελ.53

Παράρτημα Δ

Γλωσσάρι Βασικών Εννοιών του Ν.4412/2016 (Άρθρου 2)

«**Αναθέτουσες αρχές**» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224,

«**Οργανισμοί δημοσίου δικαίου**» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για το συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,

«**Δημόσιες συμβάσεις**» και ως «**συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών**» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

«**Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών**» και ως «**συμβάσεις προμηθειών**» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση

προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης,

«**Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών**» και ως «**συμβάσεις υπηρεσιών**» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6.

«**Οικονομικός φορέας**» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή/και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση» του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου II του Μέρους Β' του παρόντος Βιβλίου,

«**Προσφέρων**» νοείται οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά,

«**Υποψήφιος**» νοείται οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας,

«**Έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης**» ή «**έγγραφο της σύμβασης**» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης

και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές,

«Γραπτώς» ή **«εγγράφως»** νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών το οποίο μπορεί να διαβάζεται, να αναπαράγεται και στη συνέχεια να γνωστοποιείται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα,

«Ηλεκτρονικό μέσο» νοείται ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και την αποθήκευση δεδομένων, τα οποία διαβιβάζονται, διακινούνται και λαμβάνονται με τη χρήση ενσύρματου, ασύρματου, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου,

«Κατώτατα όρια» νοούνται τα προβλεπόμενα στα άρθρα 5 και 235 όρια,

«Δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων» και ως **«συμβάσεις άνω των ορίων»** νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235, αντίστοιχα, όπως ισχύουν κάθε φορά,

«Δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων» και ως **«συμβάσεις κάτω των ορίων»** νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις και οι συμβάσεις κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 7 έως 17 και 237 έως 252, αντίστοιχα, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι κατώτερη από τα όρια της διάταξης των άρθρων 5 και 235, όπως ισχύουν κάθε φορά,

«Συνοπτικός διαγωνισμός» νοείται η απλοποιημένη διαδικασία ανάθεσης στο πλαίσιο της οποίας κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 117 και 327,

«Απευθείας ανάθεση» νοείται η διαδικασία ανάθεσης χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα, στο πλαίσιο της οποίας οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αναθέτουν στον οικονομικό φορέα της επιλογής τους, κατόπιν έρευνας αγοράς και διαβούλευσης με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 118 και 328,

«Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)» νοείται το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προγραμματισμό και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων και συμβάσεων, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ),

«Χρήστες ΕΣΗΔΗΣ» νοούνται οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς και οι οικονομικοί φορείς που χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ,

«Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» νοείται το πληροφοριακό σύστημα, που αποτελεί μέρος του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και έχει ως σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις και στις συμβάσεις, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204) και το άρθρο 38,

«Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» ή ως **«Αρχή»** νοείται η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή που έχει συσταθεί με το ν. 4013/2011,

«Συμφωνητικό» νοείται η γραπτή συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα ή της ΚΑΑ και του αναδόχου, αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελούν όλα τα σχετικά έγγραφα της σύμβασης της περίπτωσης 14, η

προσφορά του αναδόχου, καθώς και οι πάσης φύσεως τροποποιήσεις της συμφωνίας αυτής,

«Ανάδοχος» ή **«εργολήπτης»** ή **«μελετητής»** ή **«προμηθευτής»** ή **«πάροχος υπηρεσιών»** νοείται ο οικονομικός φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί με δημόσια σύμβαση ή σύμβαση, κατά την έννοια της διάταξης της περίπτωσης 5 της παρούσας παραγράφου, η κατασκευή έργου ή η μελέτη έργου ή η προμήθεια αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών αντίστοιχα.

«Μη κανονικές προσφορές» θεωρούνται ιδίως όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από τον αναθέτοντα φορέα ασυνήθιστα χαμηλές.

«Απαράδεκτες προσφορές» θεωρούνται ιδίως όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του αναθέτοντος φορέα, όπως καθορίστηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Παράρτημα Ε

Συγκεκριμένα Άρθρα του

N.4412/2016

Άρθρο 5 Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)

Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα:

- α) 5.225.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις έργων,
  - β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα III του Προσαρτήματος Α' προϊόντα,
  - γ) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα III του Προσαρτήματος Α',
  - δ) 750.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α'.
- Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις ως άνω περιπτώσεις α', β' και γ' ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

Άρθρο 18 Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.

2. Κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους.

3. Οι ανάδοχοι δημοσίων συμβάσεων εντάσσονται κατά προτεραιότητα στα προγράμματα επιθεώρησης και ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), σύμφωνα με το π.δ. 113/2014 (Α' 180) και του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων, σύμφωνα με το π.δ. 100/2014 (Α' 167), εφόσον πληρούν τα ειδικότερα κριτήρια που ορίζονται στις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των υπηρεσιών αυτών.

4. Η υποχρέωση της παραγράφου 2:

(α) επισημαίνεται στα έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 53 και

(β) αποτελεί ειδικό όρο της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 130.

5. Η αθέτηση της υποχρέωσης της παραγράφου 2 συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα του οικονομικού φορέα κατά την έννοια της περίπτωσης θ' της

παραγράφου 4 του άρθρου 73, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις κείμενες διατάξεις. Ειδικά, κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα νοούνται ιδίως τα προβλεπόμενα στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α' 115).

Άρθρο 26 Επιλογή των διαδικασιών (άρθρο 26 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν:

α) στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 αντίστοιχα ή

β) στις συμπράξεις καινοτομίας του άρθρου 31.

2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή στον ανταγωνιστικό διάλογο, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, που πληρούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

αα) αν οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των άμεσα διαθέσιμων λύσεων,

ββ) αν περιλαμβάνουν σχεδιασμό ή καινοτόμες λύσεις,

γγ) αν η σύμβαση δεν είναι δυνατόν να ανατεθεί χωρίς προηγούμενες διαπραγματεύσεις λόγω ειδικών περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση, την πολυπλοκότητα ή τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ή λόγω των κινδύνων που συνδέονται με τους ανωτέρω παράγοντες,

δδ) αν οι τεχνικές προδιαγραφές δεν είναι δυνατόν να προκαθοριστούν με επαρκή ακρίβεια από την αναθέτουσα αρχή με αναφορά σε πρότυπο, ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, κοινή τεχνική προδιαγραφή ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς κατά την έννοια των παραγράφων 2 έως 5 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α',

β) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υποβάλλονται μόνο μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές.

Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτείται να δημοσιεύουν προκήρυξη σύμβασης, εφόσον στη διαδικασία περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 73 έως 83 και οι οποίοι, κατά την προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, και μόνον αυτούς.

3. Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα:

- α) όσες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης,
- β) όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα,
- γ) όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αθέμιτης πρακτικής, όπως συμπαιγνίας ή διαφθοράς,
- δ) όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές.

4. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα:

- α) όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και
- β) όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίστηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

5. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω προκήρυξης σύμβασης, κατ' εφαρμογή των άρθρων 63 και 122 κατά περίπτωση. Όταν η σύμβαση ανατίθεται με κλειστή διαδικασία ή ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, οι μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές μπορούν να προκηρύσσουν διαγωνισμό μέσω προκαταρκτικής προκήρυξης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 62. Στην περίπτωση αυτή, οι οικονομικοί φορείς που έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους μετά τη δημοσίευση της προκαταρκτικής προκήρυξης προσκαλούνται στη συνέχεια να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους γραπτώς, μέσω «πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος», σύμφωνα με το άρθρο 69.

6. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 32, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να προσφεύγουν σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό.

Άρθρο 27 Ανοικτή διαδικασία (άρθρο 27 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Στις ανοικτές διαδικασίες, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης σύμβασης, υπό την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 60 και του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 67. Η προσφορά συνοδεύεται από τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή.

2. Στις περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές έχουν δημοσιεύσει προκαταρκτική προκήρυξη που δεν χρησιμοποιήθηκε η ίδια ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, η

ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών, όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, μπορεί να περιορίζεται σε 15 ημέρες, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η προκαταρκτική προκήρυξη περιελάμβανε όλες τις πληροφορίες που οφείλει να περιλαμβάνει η προκήρυξη σύμβασης, σύμφωνα με το Μέρος Β' Τμήμα Ι του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' εφόσον οι πληροφορίες αυτές ήταν διαθέσιμες κατά τη στιγμή της δημοσίευσης της προκαταρκτικής προκήρυξης·

β) η προκαταρκτική προκήρυξη απεστάλη προς δημοσίευση εντός διαστήματος 35 ημερών έως 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης.

3. Σε περίπτωση που επείγουσα κατάσταση δεόντως τεκμηριωμένη από την αναθέτουσα αρχή καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ελάχιστη προθεσμία που δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συντμήσει κατά πέντε ημέρες την προθεσμία παραλαβής των προσφορών που ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 όταν αποδέχεται την υποβολή προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 και την παράγραφο 5 του άρθρου 22 και το άρθρο 37.

5. Κατά παρέκκλιση των ως άνω οριζόμενων προθεσμιών, ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων, ισχύουν οι προθεσμίες του άρθρου 121.

Άρθρο 28 Κλειστή διαδικασία (άρθρο 28 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Στις κλειστές διαδικασίες, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού που περιλαμβάνει τις πληροφορίες που ορίζονται στο Μέρος Β' ή Γ κατά περίπτωση του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α', παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η

προκαταρκτική προκήρυξη από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

2. Προσφορά μπορούν να υποβάλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων, οι οποίοι προσκαλούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

3. Στις περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές έχουν δημοσιεύσει προκαταρκτική προκήρυξη που δεν χρησιμοποιείται η ίδια ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών των 30 ημερών που ορίζεται στο τρίτο εδάφιο της παρ. 2, μπορεί να περιορίζεται σε 10 ημέρες, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η προκαταρκτική προκήρυξη περιελάμβανε όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται, σύμφωνα με το Μέρος Β' Τμήμα Ι του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α', εφόσον οι πληροφορίες αυτές ήταν διαθέσιμες κατά τη στιγμή της δημοσίευσης της προκαταρκτικής προκήρυξης·

β) η προκαταρκτική προκήρυξη απεστάλη προς δημοσίευση εντός διαστήματος 35 ημερών έως 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης.

4. Οι μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν την προθεσμία παραλαβής των προσφορών με αμοιβαία συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και των υποψηφίων που έχουν επιλεγεί, εφόσον παρέχεται σε όλους τους επιλεγέντες υποψηφίους ίσος χρόνος για την κατάρτιση και την υποβολή των προσφορών τους. Ελλείψει συμφωνίας σχετικά με την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, η προθεσμία δεν είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

5. Η αμοιβαία συμφωνία της παρ. 4 καταρτίζεται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων και τεκμηριώνεται καταλλήλως.

6. Η προθεσμία παραλαβής των προσφορών που ορίζεται στην παρ. 2 μπορεί να συντέμνεται κατά πέντε ημέρες όταν η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται την υποβολή

προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 5 του άρθρου 22 και το άρθρο 37.

7. Όταν επείγουσα κατάσταση καθιστά αδύνατη την τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, οι εν λόγω αρχές, με δεόντως αιτιολογημένη απόφασή τους, μπορούν να ορίζουν:

α) προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής η οποία δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης,

β) προθεσμία παραλαβής των προσφορών η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

8. Κατά παρέκκλιση των ως άνω οριζόμενων προθεσμιών, ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων, ισχύουν οι προθεσμίες του άρθρου 121.

Άρθρο 32 Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή μετά από αίτημά της.

Μη κατάλληλη θεωρείται μία προσφορά όταν είναι άσχετη με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς να τροποποιηθεί ουσιαστικά, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Μη κατάλληλη θεωρείται μία αίτηση συμμετοχής όταν στο πρόσωπο του οικονομικού φορέα συντρέχει υποχρεωτικός ή δυνητικός λόγος αποκλεισμού, σύμφωνα με το άρθρο

73 ή όταν αυτός δεν πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που έχει θέσει η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77.

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

αα) στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,

ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,

γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης.

γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

3. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους είτε από προμηθευτή που παύει οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τον εκκαθαριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται σε διατάξεις νόμου.

4. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών:

α) όταν τα σχετικά προϊόντα κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης· ωστόσο, οι συμβάσεις που ανατίθενται δυνάμει της παρούσας περίπτωσης δεν περιλαμβάνουν την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης,

β) για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση αγαθών ή

εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να αποκτήσει με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θα προκαλούσαν ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες στη χρήση και τη συντήρηση η διάρκεια αυτών των συμβάσεων, καθώς και των επαναλαμβανόμενων συμβάσεων, δεν υπερβαίνει κατά κανόνα τα τρία έτη,

γ) εάν πρόκειται για αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων.

5. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών όταν η σχετική σύμβαση έπεται διαγωνισμού μελετών που έχει διοργανωθεί, σύμφωνα με το Μέρος Α' του παρόντος Βιβλίου και πρέπει, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο διαγωνισμό μελετών, να ανατεθεί στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού αυτού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όλοι οι νικητές του διαγωνισμού πρέπει να καλούνται να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις.

6. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από τις ίδιες αναθέτουσες αρχές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή υπηρεσίες είναι, σύμφωνα με μία βασική μελέτη και ότι αυτή η μελέτη αποτέλεσε αντικείμενο αρχικής σύμβασης, η οποία έχει συναφθεί, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 26. Στη βασική μελέτη αναγράφεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και οι όροι ανάθεσής τους. Η δυνατότητα προσφυγής σε αυτή τη διαδικασία πρέπει να επισημαίνεται ήδη κατά την πρώτη προκήρυξη διαγωνισμού, και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τις αναθέτουσες αρχές για την εφαρμογή του άρθρου 5. Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται μόνο εντός τριετίας μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης.

Άρθρο 36 Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ

1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με

εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α' 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44).

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν τη διαλειτουργική σύνδεση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Αρχής και τα

πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΜΕΚ, ΜΕΕΠ, κ.λπ.), του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3862/2010 (Α' 112), όπως εκάστοτε ισχύει, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς, και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ρυθμίζονται, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν:

α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3979/ 2011 και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημοσίων συμβάσεων, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων,

δ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής και

ε) τους όρους και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

6. Στις συμβάσεις της παρ. 1 επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,02% υπέρ του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων και Προμηθειών. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

7. Στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. τηρείται Εθνικό Μητρώο Οικονομικών Φορέων Προμήθειας Αγαθών και Παροχής Υπηρεσιών.

Άρθρο 117 Συνοπτικός διαγωνισμός

1. Προσφυγή στη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

2. Για τη διενέργεια συνοπτικού διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει διακήρυξη, σύμφωνα με το άρθρο 66. Επιπρόσθετα, μπορεί να προσκαλεί επιπλέον και συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, τρεις (3) τουλάχιστον εφόσον δραστηριοποιούνται τόσοι στη σχετική αγορά.

3. Οι προσφορές των οικονομικών φορέων υποβάλλονται εγγράφως. Η υποβολή μόνο μίας προσφοράς δεν αποτελεί κώλυμα για τη συνέχιση της διαδικασίας του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης.

4. Η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών προσφορών και των οικονομικών προσφορών μπορούν να γίνουν σε μία δημόσια συνεδρίαση, κατά την κρίση της επιτροπής.

5. Οι λεπτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 118 Απευθείας ανάθεση

1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου για το σκοπό αυτόν.

3. Μετά την έκδοση της απόφασης απευθείας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει αυτή στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 38, με την επιφύλαξη του άρθρου 379 παράγραφος 3.

Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο:

α) την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας της αναθέτουσας αρχής,

β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της,

γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,

δ) κάθε άλλη πληροφορία που η αναθέτουσα αρχή κρίνει απαραίτητη.

4. Αν παραβιασθεί η υποχρέωση της παρ. 3, η σύμβαση είναι αυτοδίκαια άκυρη.

5. Για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η κάθε αναθέτουσα αρχή προκειμένου να προβεί στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης της παραγράφου 1 δημοσιεύει, μία φορά κατ' έτος και για διάστημα είκοσι ημερών, πρόσκληση για την κατάρτιση καταλόγων ενδιαφερομένων ανά κατηγορίες έργων/μελετών. Στην πρόσκληση, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από τους ενδιαφερόμενους να πληρούν απαιτήσεις ειδικής τεχνικής ικανότητας, για την εγγραφή τους στους καταλόγους. Στους καταλόγους εγγράφονται τουλάχιστον τρεις (3) ενδιαφερόμενους, διαφορετικά ο κατάλογος δεν ισχύει.

Για την επιλογή του αναδόχου διενεργείται δημόσια ηλεκτρονική κλήρωση από επιτροπή που ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή, μεταξύ αυτών που περιλαμβάνονται στον ανωτέρω κατάλογο. Η σύμβαση υπογράφεται με τον ανάδοχο που αναδεικνύεται με τη διαδικασία της ηλεκτρονικής κλήρωσης. Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται σχετική αναγγελία του αποτελέσματος της ηλεκτρονικής κλήρωσης και των στοιχείων της σύμβασης (ποσό σύμβασης, ανάδοχος κ.λπ.), η οποία αποστέλλεται προς δημοσίευση στην ιστοσελίδα του Τ.Ε.Ε. δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την υπογραφή. Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης αποτελεί το ανώτατο όριο της συμβατικής αμοιβής του αναδόχου. Μετά την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος διαγράφεται

υποχρεωτικά από τον κατάλογο της ηλεκτρονικής κλήρωσης και δεν συμμετέχει στις επόμενες κληρώσεις του έτους.

Με βάση την παρούσα διάταξη μπορούν να ανατεθούν από κάθε αναθέτουσα αρχή κατ' έτος, μία ή περισσότερες συμβάσεις, συνολικού προϋπολογισμού μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) των πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής κατ' έτος, για ανάθεση συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, αντίστοιχα. Συμβάσεις που συνάπτονται κατά παράβαση των διατάξεων της περίπτωσης αυτής είναι άκυρες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα.

Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση ορεινών ή νησιωτικών δήμων, και όταν έπειτα από τη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατή η κατάρτιση καταλόγου με τουλάχιστον τρεις (3) οικονομικούς φορείς, τότε η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβεί στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών χωρίς κλήρωση.

6. Αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Κληρώσεων, μέσω του οποίου διενεργούνται υποχρεωτικά οι ηλεκτρονικές κληρώσεις της παραγράφου 5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και των κατά περίπτωση, καθ' ύλην, αρμοδίων Υπουργών, ρυθμίζονται τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του ως άνω ηλεκτρονικού συστήματος, στις τεχνικές προδιαγραφές της εφαρμογής του, στους όρους και στις τεχνικές λεπτομέρειες διασύνδεσής του με άλλες εφαρμογές (ΚΗΜΔΗΣ κ.α.), στους όρους και προϋποθέσεις πρόσβασης και χρήσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 127 Ενστάσεις που ασκούνται κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) – Παράβολο

1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), σε περίπτωση ένστασης κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία άσκησής της είναι πέντε (5) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα. Η ένσταση κατά της διακήρυξης υποβάλλεται σε προθεσμία που εκτείνεται μέχρι το ήμισυ του χρονικού διαστήματος από τη δημοσίευση της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Για τον υπολογισμό της προθεσμίας αυτής

συνυπολογίζονται και οι ημερομηνίες της δημοσίευσης και της υποβολής των προσφορών.

2. Η ένσταση υποβάλλεται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, η οποία αποφασίζει, σύμφωνα με τα οριζόμενα και στο άρθρο 221, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της ένστασης η οποία μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 376 παράγραφος 11. Στην περίπτωση της ένστασης κατά της διακήρυξης ή της πρόσκλησης η ανάθετουσα αρχή αποφασίζει σε κάθε περίπτωση πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Με την άπρακτη πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών τεκμαίρεται η απόρριψη της ένστασης. Για το παραδεκτό της άσκησης ένστασης, απαιτείται, με την κατάθεση της ένστασης, η καταβολή παραβόλου, υπέρ του Δημοσίου, ποσού ίσου με το ένα τοις εκατό (1%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Το παράβολο αυτό αποτελεί δημόσιο έσοδο. Το παράβολο επιστρέφεται με πράξη της αναθέτουσας αρχής, αν η ένσταση γίνει δεκτή ή μερικώς δεκτή από το αποφασίζον διοικητικό όργανο. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, για την ένσταση κατά της διακήρυξης ή της πρόσκλησης γνωμοδοτεί το αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ύψος του ανωτέρω παραβόλου.

Άρθρο 219 Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών

1. Η παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων γίνεται από επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 221.

2. Κατά τη διαδικασία παραλαβής διενεργείται ο απαιτούμενος έλεγχος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση, μπορεί δε να καλείται να παραστεί και ο ανάδοχος.

3. Αν η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή/και τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης, συντάσσεται πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, που αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης και γνωμοδοτεί αν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων και συνεπώς αν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες.

4. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν επηρεάζεται η καταλληλότητα, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή των εν λόγω παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, η οποία θα πρέπει να είναι ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων της σύμβασης και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση.

5. Το πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής εγκρίνεται από το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο με απόφασή του, η οποία κοινοποιείται υποχρεωτικά και στον ανάδοχο. Αν παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 30 ημερών από την ημερομηνία υποβολής του και δεν ληφθεί σχετική απόφαση για την έγκριση ή την απόρριψή του, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια.

6. Ανεξάρτητα από την, κατά τα ανωτέρω, αυτοδίκαιη παραλαβή και την πληρωμή του αναδόχου, πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι από επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του αρμοδίου αποφαινόμενου οργάνου, στην οποία δεν μπορεί να συμμετέχουν ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής που πραγματοποίησε την παραλαβή στον προβλεπόμενο από την σύμβαση χρόνο. Η παραπάνω επιτροπή παραλαβής προβαίνει σε όλες τις διαδικασίες παραλαβής που προβλέπονται από την σύμβαση και συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα. Οι εγγυητικές επιστολές προκαταβολή και καλής εκτέλεσης δεν επιστρέφονται πριν την ολοκλήρωση όλων των προβλεπομένων από τη σύμβαση ελέγχων και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων. Οποιαδήποτε ενέργεια που έγινε από την αρχική επιτροπή παραλαβής, δεν λαμβάνεται υπόψη.

Άρθρο 221 Όργανα διενέργειας διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων

1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, τα όργανα που γνωμοδοτούν προς τα αποφαινόμενα όργανα («γνωμοδοτικά όργανα») έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) αξιολογούν τις προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής των προσφερόντων ή υποψηφίων,
- β) ελέγχουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης,
- γ) ελέγχουν και αξιολογούν τις προσφορές,

δ) στο πλαίσιο ανταγωνιστική διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες ή υποψηφίους,

ε) εισηγούνται τον αποκλεισμό των προσφερόντων ή υποψηφίων από τη διαδικασία, την απόρριψη των προσφορών, την κατακύρωση των αποτελεσμάτων, την αποδέσμευση των εγγυήσεων, τη ματαίωση της διαδικασίας,

στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης,

ζ) στο στάδιο της εκτέλεσης γνωμοδοτούν για κάθε θέμα που ανακύπτει από τη σύμβαση και ιδίως επί της παράτασης του συμβατικού χρόνου, κάθε άλλης τροποποίησης της σύμβασης και της έκπτωσης του αναδόχου και

η) γνωμοδοτούν για τις προβλεπόμενες στον παρόντα νόμο ενστάσεις και προσφυγές που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή της Προϊσταμένης Αρχής κατά το στάδιο της ανάθεσης και εκτέλεσης.

2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους τα όργανα αυτά εκδίδουν γνώμη (συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης) μετά από ψηφοφορία επί των επικρατέστερων προτάσεων (π.χ. βαθμολόγησης). Η γνώμη (π.χ. επί της βαθμολόγησης) του οργάνου είναι η πρόταση που συγκεντρώνει την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν επιτρέπεται η γνώμη των οργάνων αυτών να προκύπτει από το μέσο όρο των προτάσεων.

3. Με απόφαση της αναθέτουσας αρχής συγκροτούνται γνωμοδοτικά όργανα για συγκεκριμένη σύμβαση ή περισσότερες ή σε ετήσια βάση για τις συμβάσεις που συνάπτει η αναθέτουσα αρχή. Η ύπαρξη οργάνων σε ετήσια βάση δεν αποκλείει τη συγκρότηση οργάνου συγκεκριμένης/ων σύμβασης ή συμβάσεων. Εφόσον τα όργανα συγκροτούνται σε ετήσια βάση, οι διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που δεν έχουν ολοκληρωθεί εντός του έτους, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από το ίδιο όργανο. Στην περίπτωση της διενέργειας συγκεντρωτικών αγορών από ΚΑΑ, τα αντίστοιχα γνωμοδοτικά όργανα συγκροτούνται με απόφασή τους. Με τις αποφάσεις της παρούσας δύνανται να συγκροτούνται κατά περίπτωση και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων που αφορούν τις διαδικασίες σύναψης. Οι αποφάσεις συγκρότησης των γνωμοδοτικών οργάνων κοινοποιούνται στα μέλη αυτών και τους φορείς από τους οποίους αυτά προέρχονται.

4. Με την απόφαση της παραγράφου 3 εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, ο αριθμός και οι ιδιότητες των μελών, η λειτουργία των οργάνων (επιτροπών κ.λπ.), καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με τα ανωτέρω.
5. Στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, ως γνωμοδοτικά όργανα μπορεί να ορίζονται και οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της αναθέτουσας αρχής ή του φορέα που έχει αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης.
6. Για τη συγκρότηση και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων στις αναθέτουσες αρχές, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας», εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ως άνω νόμου.
7. Στη σύνθεση των γνωμοδοτικών οργάνων του παρόντος άρθρου μετέχει υποχρεωτικά ένα μέλος του Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344.
8. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω ισχύουν και τα ακόλουθα:
- α) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα, από οικονομική άποψη, προσφορά μόνο βάσει τιμής και η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης του έργου δεν υπερβαίνει το 1.000.000 ευρώ, χωρίς να συνυπολογίζεται το κονδύλιο του ΦΠΑ, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης η' της παρούσας παραγράφου, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών και που ορίζονται από το αρμόδιο όργανο μετά από κλήρωση. Στις εργασίες της επιτροπής μπορεί να παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωπος των εργοληπτών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις.
- β) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής – ποιότητας ή η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης του έργου υπερβαίνει το όριο της περίπτωσης α', η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από:
- αα) Τέσσερις (4) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης η' της παρούσας παραγράφου, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών.
- ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο των Ο.Τ.Α., που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, από την Περιφερειακή Ένωση Δήμων της έδρας της Περιφέρειας όπου εκτελείται το έργο, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης στ'.

γγ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ), που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του από τα αρμόδια όργανα του ΤΕΕ εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης στ'.

δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο των εργοληπτικών οργανώσεων εγγεγραμμένους στο μητρώο της περίπτωσης στ', που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, όταν πρόκειται για έργα των οποίων ο προϋπολογισμός εκτός ΦΠΑ και αναθεώρησης, ισούται ή υπερβαίνει το όριο εφαρμογής της Οδηγίας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 ή και οργανώσεις σε επίπεδο Περιφέρειας, εφόσον υπάρχουν, στις λοιπές περιπτώσεις.

γ) Η επιτροπή διαγωνισμού της περίπτωσης β', συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή του φορέα κατασκευής του έργου.

δ) Στις περιπτώσεις του άρθρου 50 ή όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής απαγορεύεται να ορίζονται ως μέλη της επιτροπής διαγωνισμού και συνεπώς δεν συμμετέχουν στη δημόσια κλήρωση.

ε) Για τον ορισμό των μελών της επιτροπής διαγωνισμού, η αρμόδια για τη διεξαγωγή του υπηρεσία ζητά εγκαίρως την υπόδειξη των μελών και των εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων (ΤΕΕ ή άλλου Επιμελητηρίου, Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και των εργοληπτικών οργανώσεων), κατά την επόμενη περίπτωση. Οι φορείς στους οποίους υπηρετούν οι υπάλληλοι και οι λοιποί εκπρόσωποι παρέχουν τις αναγκαίες διευκολύνσεις για την άσκηση των καθηκόντων τους.

στ) Για τον ορισμό του εκπροσώπου τους, τα Επιμελητήρια, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και οι εργοληπτικές οργανώσεις διενεργούν με ευθύνη τους δημόσια κλήρωση κατά τις κείμενες διατάξεις, ύστερα από έγκαιρη δημοσιοποίηση της ημέρας και ώρας διενέργειάς της, από σχετικούς καταλόγους (μητρώα) προσώπων, που καταρτίζονται και τηρούνται με ευθύνη των παραπάνω φορέων. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα υποδειχθέντα μέλη, αφού λάβει υπόψη της αιτήματα εξαίρεσης, λόγω κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων στο συγκεκριμένο διαγωνισμό. Στην περίπτωση αυτή υποδεικνύονται αντικαταστάτες των εξαιρεθέντων μελών, κατά τη διαδικασία της προηγούμενης περίπτωσης ε'.

ζ) Στις επιτροπές ετήσιας βάσης, το μέλος που εκπροσωπεί τον φορέα χρήσης του έργου, μπορεί να ορίζεται από την αρχή ή σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση με αντίστοιχο προσδιορισμό και του μέλους αντί του οποίου συμμετέχει στη επιτροπή.

η) Συνιστάται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.) Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, των Ανεξάρτητων Αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντων των εγγεγραμμένων, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα.

9. Ειδικά στις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των ανωτέρω στις παραγράφους 1 έως 7, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Για τη διεξαγωγή των διαγωνισμών του παρόντος Βιβλίου η αναθέτουσα Αρχή συγκροτεί, μετά από δημόσια κλήρωση, με απόφασή της, Επιτροπή Διαγωνισμού, που αποτελείται από τρία μέλη. Δύο από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ, με τους αναπληρωτές τους, εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περίπτωσης η' της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου που έχουν εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και ένας εξ αυτών ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του.

β) Κατ' εξαίρεση η Επιτροπή Διαγωνισμού μπορεί να συγκροτείται από πέντε μέλη, αν κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής η προς ανάθεση σύμβαση είναι πολύπλοκη και απαιτεί εξειδικευμένη εμπειρία. Τέσσερα από τα μέλη είναι τεχνικοί υπάλληλοι, με τους αναπληρωτές τους εγγεγραμμένοι στο μητρώο της περίπτωσης η' της προηγούμενης παραγράφου και με εμπειρία και προσόντα σχετικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, εκ των οποίων ένας ορίζεται ως πρόεδρος με τον αναπληρωτή του.

γ) Ένα από τα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού με τον αναπληρωτή του υποδεικνύεται σε κάθε περίπτωση από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, μετά από σχετικό αίτημα της αναθέτουσας Αρχής. Ο εκπρόσωπος του Τ.Ε.Ε. προκύπτει από δημόσια κλήρωση που διενεργείται στο Τ.Ε.Ε. με βάση κατάλογο που συντάσσεται κατόπιν σχετικής πρόσκλησης ανά κατηγορία κύριας μελέτης κατ' έτος. Αν το Τ.Ε.Ε. δεν ανταποκριθεί μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης, επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή πρόσωπο μέλος του Τ.Ε.Ε..

δ) Σε περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων με ιδιαίτερα σύνθετο, πολύπλοκο και εξειδικευμένο αντικείμενο, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων να καθορίζονται πρόσθετα προσόντα που πρέπει να πληρούν τα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στις περιπτώσεις α' και β'.

ε) Κατά τα λοιπά ισχύουν τα αναφερόμενα στην περίπτωση η' της παραγράφου 8.

10. Πριν από τις κληρώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 8 και 9 προηγείται η δημοσιοποίηση των στοιχείων της σύμβασης, στην ιστοσελίδα του κυρίου του έργου και του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η κλήρωση διενεργείται υποχρεωτικά με βάση το ηλεκτρονικό σύστημα κληρώσεων της παραγράφου 6 του άρθρου 118 του παρόντος, μεταξύ των τεχνικών υπαλλήλων του μητρώου της περίπτωσης η' της παραγράφου 8 του παρόντος σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας με βάση την έδρα της αναθέτουσας αρχής, οι οποίοι διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα της παραγράφου 8 ή 9 του παρόντος κατά περίπτωση. Άρνηση εκτέλεσης των καθηκόντων συνιστά πειθαρχικό αδίκημα του υπαλλήλου και διώκεται κατά τις οικείες διατάξεις. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4024/2011 (Α' 226).

11. Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, πέραν των οριζόμενων στην παράγραφο 1, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Συγκροτείται τριμελές ή πενταμελές γνωμοδοτικό όργανο (Επιτροπή διενέργειας/επιτροπή αξιολόγησης). Για την εξέταση των προβλεπόμενων ενστάσεων και προσφυγών που υποβάλλονται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, συγκροτείται χωριστό γνωμοδοτικό όργανο τριμελές ή πενταμελές (Επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων), τα μέλη του οποίου είναι διαφορετικά από τα μέλη του γνωμοδοτικού οργάνου που είναι αρμόδιο για τα υπόλοιπα θέματα που ανακύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης (αξιολόγησης προσφορών κ.λπ.).

β) Για την παρακολούθηση και την παραλαβή της σύμβασης προμήθειας συγκροτείται τριμελής ή πενταμελής Επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου. Το όργανο αυτό εισηγείται για όλα τα θέματα παραλαβής του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης, προβαίνοντας, σε μακροσκοπικούς, λειτουργικούς ή και επιχειρησιακούς ελέγχους του προς παραλαβή αντικείμενου της σύμβασης, εφόσον προβλέπεται από τη σύμβαση ή κρίνεται αναγκαίο, συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα, παρακολουθεί και ελέγχει την προσήκουσα

εκτέλεση όλων των όρων της σύμβασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου και εισηγείται τη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων. Με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου μπορεί να συγκροτείται δευτεροβάθμια επιτροπή παρακολούθησης και παραλαβής με τις παραπάνω αρμοδιότητες.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζονται οι όροι για τη συγκρότηση των πρωτοβάθμιων, μόνιμων ή μη, και των δευτεροβάθμιων επιτροπών παραλαβής, η σύνθεση αυτών, η διαδικασία επιλογής των μελών τους και κάθε άλλο θέμα σχετικά με το παραπάνω.

δ) Για την παραλαβή του αντικειμένου τμηματικού ή συνολικού σύμβασης παροχής υπηρεσιών συγκροτείται τριμελής Επιτροπή παραλαβής με απόφαση του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου. Εφόσον απαιτούνται ειδικές γνώσεις ένα τουλάχιστον μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει την αντίστοιχη ειδικότητα. Σε περίπτωση αιτιολογημένης αδυναμίας για την συμπλήρωση ή την συγκρότηση της ανωτέρω επιτροπής η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει από άλλη αναθέτουσα αρχή τη διάθεση υπαλλήλου ή υπαλλήλων της για τη συγκρότηση της Επιτροπής.

ε) Για την επιλογή των μελών των συλλογικών οργάνων του παρόντος άρθρου, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να διενεργούν κλήρωση κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4024/2011 (Α' 226).

στ) Τα γνωμοδοτικά όργανα της παρούσας παραγράφου συγκροτούνται από υπαλλήλους που υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στον φορέα που διενεργεί το διαγωνισμό ή σε άλλο φορέα του δημοσίου τομέα και λειτουργούν σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά γενικές διατάξεις περί συλλογικών οργάνων.

ζ) Η Επιτροπή της περίπτωσης β' εισηγείται και για ζητήματα τροποποίησης των συμβάσεων προμηθειών, σύμφωνα με το άρθρο 132 με την επιφύλαξη του άρθρου 41.

Παράρτημα ΣΤ

Νομοθεσία & Άλλες Διοικητικές Πράξεις

N.3852/2010 (ΦΕΚ87/Α'/7-6-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»

N.3979/2011 (ΦΕΚ138/Α'/16-06-2011) «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις»

N.4013/2011 (ΦΕΚ204/Α'/15-09-2011) «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (πτωχευτικός κώδικας) – Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις»

N.4024/2011 άρθρο 26 (ΦΕΚ226/Α'/27-10-2011) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο – βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012–2015»

N.4155/2013 (ΦΕΚ120/Α'/29-05-2013) «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις»

N.4270/2014 (ΦΕΚ143/Α'/28-06-2014) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»

N.4281/2014 (ΦΕΚ160/Α'/08-08-2014) «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις»

N.4337/2015 (ΦΕΚ129/Α'/17-10-2015) «Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων»

N.4412/2016 (ΦΕΚ147/Α'/08-08-2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»

N.4446/2016 (ΦΕΚ240/Α'/22-12-2016) Κεφάλαιο Γ' άρθρα 75-91 «Έλεγχος για εκκαθάριση και πληρωμή δαπανών του δημοσίου»

N.4483/2017 (ΦΕΚ107/Α'/31-07-2017), άρθρο 40 «Διπλογραφικό Σύστημα στα νομικά πρόσωπα Ο.Τ.Α. α' βαθμού και στους Ο.Τ.Α. β' βαθμού»

ΠΔ80/2016 (ΦΕΚ145/Α'/05-08-2016) «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες»

ΠΔ133/2010 (ΦΕΚ226/Α'/27-12-2010) «Οργανισμός της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας»

ΠΔ315/1999 (ΦΕΚ302/Α'/30-12-1999) «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού)»

ΥΑ ΔΙΣΚΠΟ/Φ.18/οικ.21508/04-11-2011 (ΦΕΚ2540/Β'/07-11-2011) «Διενέργεια της διαδικασίας κληρώσεως για τον ορισμό μελών των συλλογικών οργάνων της διοίκησης για τη διεξαγωγή δημόσιων διαγωνισμών ή την ανάθεση ή την αξιολόγηση, παρακολούθηση, παραλαβή προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων»

ΥΑ57654/22-05-2017 (ΦΕΚ1781/Β'/23-05-2017) «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης»

Απόφαση του ασκούντος καθήκοντα Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης 81320+77909 (ΦΕΚ4302/Β'/30-12-2016). «Έγκριση

τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας»

Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2017 2017/2365/19-12-2017 «για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων»

Αιτιολογική έκθεση του Σχεδίου Νόμου «Μέτρα για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων»/2015

Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»/21-07-2016

Διευκρινιστική εγκύκλιος 2/52145/0026/01-07-2014 Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους «Πληρωμή Δαπανών Πολιτικής Προστασίας»(ΑΔΑ:7ΡΝΩΗ-ΨΟ2)

Εγκύκλιος 2/86104/0026/11-09-2017 Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, «Παροχή απόψεων»

59/2017 Απόφαση ΟΕ «Έγκριση αποζημίωσης χρήσης μηχανημάτων έργου σε έκτακτες ανάγκες» (ΑΔΑ:ΩΗ6Ψ7ΛΛ-506)

156/2017 Απόφαση ΠΣ ΠΚΜ (ΦΕΚ2142/Β'/22-06-2017) «Μεταβίβαση αρμοδιότητας απευθείας ανάθεσης από το Περιφερειακό Συμβούλιο στην Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας»

426/2018 Απόφαση ΟΕ «Έγκριση 4ου Επικαιροποιημένου Πίνακα Μητρώου Εργοληπτών Φυσικών Προσώπων – Εταιρειών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και Μηχανημάτων αυτών» (ΑΔΑ:ΩΤ007ΛΛ-ΨΜΞ)

Παράρτημα Ζ

Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιείται στα πλαίσια εκπόνησης της μεταπτυχιακής μου διατριβής, για την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Διοίκηση, Τεχνολογία και Ποιότητα» στο Ανοικτό Πανεπιστημίου Κύπρου και απευθύνεται αποκλειστικά σε εργαζομένους που το αντικείμενό τους αφορά τις Προμήθειες στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο σκοπός της έρευνας μου είναι ο εντοπισμός: α) των κρίσιμων παραγόντων επιτυχίας ενός συστήματος προμηθειών σε έναν Δημόσιο Οργανισμό και β) των κύριων παραμέτρων της Διοίκησης του κύκλου προμηθειών του.

Η γνώμη σας είναι πολύ σημαντική για την επιτυχή ολοκλήρωση της και παρακαλώ να απαντήσετε με απόλυτη ειλικρίνεια. Οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς και μόνο σκοπούς της παρούσας διατριβής και τα προσωπικά σας στοιχεία δεν πρόκειται να δημοσιοποιηθούν.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

1^ο ΜΕΡΟΣ - Προφίλ ερωτούμενου

- 1) Ποια είναι η θέση στην οποία εργάζεστε (π.χ. υπάλληλος, προϊστάμενος τμήματος κλπ);
- 2) Ποιες είναι οι βασικές σας αρμοδιότητες (συγκεκριμένα καθήκοντα π.χ. ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς, απευθείας αναθέσεις κλπ);
- 3) Πόσα είναι τα συνολικά χρόνια που απασχολείστε στο δημόσιο τομέα;
- 4) Πόσα χρόνια εργάζεστε στην παρούσα θέση;
- 5) Ποιο είναι το επίπεδο σπουδών σας;

- 6) Συμμετέχετε τακτικά σε σεμινάρια και εξειδικευμένη επιμόρφωση σχετικά με προμήθειες ή άλλα οικονομικά θέματα; Πότε ήταν η τελευταία φορά που παρακολουθήσατε κάποια σχετική επιμόρφωση;

2ο ΜΕΡΟΣ – Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης

- 1) Θεωρείτε ότι η χρήση των Πληροφοριακών Συστημάτων της ΔΙΑΥΓΕΙΑΣ & του ΚΗΜΔΗΣ, βοηθούν στον περιορισμό του χρόνου που απαιτείται για την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας προμηθειών και σε ποιο κομμάτι θεωρείται ότι βοηθούν περισσότερο;
Ποια τα βασικά τους πλεονεκτήματα;
Ποια τα βασικά τους μειονεκτήματα;
- 2) Είστε ικανοποιημένοι με τον τρόπο που λειτουργούν οι επιτροπές αξιολόγησης διαγωνισμών και αν όχι, ποια θεωρείτε πως είναι τα βασικότερα προβλήματα λειτουργίας τους (π.χ. έλλειψη κατάρτισης, άρνηση υπαλλήλων, μικρής διάρκειας θητεία, καθυστερήσεις, άλλοι λόγοι);
- 3) Έχετε την απαραίτητη στήριξη της διοίκησης κατά την εκτέλεση των καθηκόντων σας και ποια θεωρείτε πως είναι τα κυριότερα προβλήματα κατά την εκτέλεσή της εργασίας σας;
- 4) Είναι το Τμήμα Προμηθειών που εργάζεστε επαρκώς στελεχωμένο και τι επίπεδου μόρφωσης θεωρείτε πως πρέπει να έχει το προσωπικό για να ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις της θέσης για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Τμήματος; Υπάρχουν κίνητρα για την συγκεκριμένη εργασία και αν όχι, τι κίνητρα νομίζετε πως θα έπρεπε να δοθούν για να υπάρχει προσέλκυση προσωπικού για την στελέχωση και αποτελεσματική του λειτουργία;
- 5) Η πρόσφατη αλλαγή της νομοθεσίας για τις προμήθειες (Ν.4412/2016) βοήθησε στην βελτίωση του χρόνου ολοκλήρωσης και επιτυχούς σύναψης δημόσιων συμβάσεων μέσω διαγωνιστικών διαδικασιών; Ποια είναι τα βασικότερα πλεονεκτήματα της νέας νομοθεσίας (π.χ. πρότυπα προκηρύξεων ΕΑΑΔΗΣΥ, κατάργηση δημοσιότητας σε πανελλήνιες εφημερίδες, κλπ); Ποια είναι τα βασικότερα μειονεκτήματα της;
- 6) Στόχος του ΕΣΗΔΗΣ και της διεξαγωγής ηλεκτρονικών διαγωνισμών, μέσω της διαδικτυακής πύλης του, ήταν η μείωση της γραφειοκρατίας και η μεγαλύτερη

προσέλευση μικρομεσαίων επιχειρήσεων με την υποβολή προσφορών σε διαγωνισμούς. Μετά από 4 χρόνια λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ στην ΠΚΜ, θεωρείτε ότι ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε και αν όχι, σε ποιους λόγους νομίζετε ότι οφείλεται αυτό; Σε ποια θέματα που αφορούν τη διαδικασία θεωρείτε πως διευκόλυνε και σε ποια θέματα τη δυσκόλεψε;

- 7) Ποιους θεωρείτε ως κυριότερους λόγους που κάποιοι οικονομικοί φορείς δεν επιθυμούν τη συνεργασία τους με το δημόσιο τομέα (π.χ. μεγάλες εγγυητικές, γραφειοκρατία, καθυστέρηση στην εξόφληση τιμολογίων, περίπλοκη νομοθεσία, άλλοι λόγοι);
- 8) Τι άλλο θεωρείτε σημαντικό και δεν έχει συζητηθεί παραπάνω, που προκαλεί καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της διαδικασίας προμηθειών της ΠΚΜ;

3^ο ΜΕΡΟΣ – Θέματα που αφορούν κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας

- 1) Τι θα προτείνατε να αλλάξει στον τρόπο λειτουργίας των επιτροπών αξιολόγησης διαγωνισμών της ΠΚΜ, για να λειτουργούν πιο αποτελεσματικά και να διεξάγονται γρηγορότερα οι διαγωνιστικές διαδικασίες;(π.χ. να απαρτίζονται από συγκεκριμένες ειδικότητες, να λαμβάνουν εκπαίδευση πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους, να έχουν περισσότερους πόρους, κλπ);
- 2) Τι νομίζετε πως θα βοηθούσε στην προσέλκυση περισσότερων οικονομικών φορέων, μέσω της εκδήλωσης ενδιαφέροντος με την κατάθεση προσφορών σε διαγωνισμούς της ΠΚΜ;
- 3) Τι θα προτείνατε να αλλάξει στην ΠΚΜ και θεωρείτε πως είναι εφικτό από άποψη νομοθεσίας, ως προς τον τρόπο που εγκρίνονται (Οικονομική Επιτροπή) και εκτελούνται οι προμήθειες για όλες τις διαδικασίες, που θα συντελούσε στη μείωση της γραφειοκρατίας και στην εξοικονόμηση χρόνου;
- 4) Τι τροποποιήσεις θεωρείτε πως θα έπρεπε να γίνουν στην νομοθεσία για τις προμήθειες, που θα βοηθούσε στη βελτίωση της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων;
- 5) Τι νομίζετε πως είναι περιττό ή τι θα μπορούσε να προστεθεί, αναφορικά με τις αναρτητέες πράξεις και τον τρόπο λειτουργίας των Πληροφοριακών Συστημάτων ΔΙΑΥΓΕΙΑ και ΚΗΜΔΗΣ, που θα βοηθούσε στην βελτίωση της διαδικασίας προμηθειών;

- 6) Ποιες ενέργειες θεωρείτε πως θα μπορούσαν να γίνουν από την πλευρά της διοίκησης της ΠΚΜ, που θα βοηθούσαν στην βελτίωση της λειτουργίας των Τμημάτων Προμηθειών και του κύκλου προμηθειών (π.χ. επαρκής στελέχωση, επιστημονικά καταρτισμένο προσωπικό, παροχή υλικοτεχνικών πόρων κλπ);
- 7) Τι θα μπορούσε να αλλάξει στη λειτουργία των Τμημάτων Προμηθειών της ΠΚΜ, όσον αφορά τις διαδικασίες ή τη συνεργασία τους με άλλες υπηρεσίες της ΠΚΜ, που θα είχε ως αποτέλεσμα την βελτίωση του κύκλου προμηθειών;
- 8) Θεωρείτε ότι ο τρόπος με τον οποίο εκτελούνται οι προμήθειες στην ΠΚΜ συντελεί στην εξοικονόμηση χρήματος για την ΠΚΜ;
- 9) Ποιοι θεωρείτε πως είναι οι κυριότεροι ανασταλτικοί παράγοντες στην ολοκλήρωση ενός διαγωνισμού και σε ποιο στάδιο κατά τη γνώμη σας εντοπίζονται τα μεγαλύτερα προβλήματα; Τι θα προτείνατε για την βελτίωση τους;
- 10) Τι άλλο θεωρείτε σημαντικό και δεν έχει συζητηθεί παραπάνω, που θα μπορούσε να συμβάλει στην βελτίωση του συστήματος προμηθειών της ΠΚΜ;

Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο που μου διαθέσατε και την συνεργασία σας, για την διεξαγωγή της έρευνας μου.

Ντάνου Χρυσάνθη
υπάλληλος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
κλάδου ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού με Β' βαθμό
Δ/νση Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος Π.Ε. Σερρών
τηλ. επικοινωνίας: .....
email επικοινωνίας: .....

Βιβλιογραφία

Επιτροπή Ανταγωνισμού (2014) Οδηγός προς Αναθέτουσες Αρχές – Ανίχνευση και πρόληψη συμπαιγνιακών πρακτικών σε διαγωνισμούς προμηθειών. <https://preview.tinyurl.com/yaty4ffh> [Πρόσβαση: 18.10.2018]

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Έγγραφο Καθοδήγησης για Επαγγελματίες. <https://tinyurl.com/yaoo9nu> [Πρόσβαση: 11.11.2018]

Ζαφειρόπουλος Κ. (2015) Πώς Γίνεται μια Επιστημονική Εργασία; Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Ζορμπαλά Μ. (1992) Το Κοινοτικό Καθεστώς Κατάρτισης Συμβάσεων Δημόσιων Προμηθειών και οι Επιπτώσεις του στην Ελληνική Νομοθεσία. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Αντ.Ν. Σάκκουλα

Κόντης Θ. (1988) Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική

Κυρούση Α. (2018) Σημειώσεις Μαθήματος Στρατηγική και Μάρκετινγκ. Λευκωσία: ΑΠΚΥ

Λάππα Π. (2018) Εκπαιδευτικό Υλικό Ηλεκτρονικές Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών και Υπηρεσιών μέσω ΕΣΗΔΗΣ. Θεσσαλονίκη: ΠΙΝΕΠ

Μάρδας Δ. (1999) Τα Οικονομικά των Προμηθειών του Δημοσίου. Θεσσαλονίκη: Ζυγός

Μελίδης Α., Κοντογιώργης Δ., Παπαζαρίφης Α., Ρουτζούνη Α. (2011) Εκπαιδευτικό Υλικό Κατάρτιση Εργαζομένων σε Μονάδες Διαφάνειας & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Θεσσαλονίκη: ΠΙΝΕΠ

Μπίζα Α. (2006) Διπλωματική Εργασία Προμηθευτικός Κύκλος – Αξιολόγηση Προμηθευτών Ιδιωτικού και Δημοσίου Τομέα. Πανεπιστήμιο Πειραιά <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/1564> [Πρόσβαση: 18.10.2018]

Ράικος Δ. (2017) Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα

- Σπηλιωτόπουλος Ε. (2011) Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (2000) Οδηγός για τη Βήμα - Βήμα Εφαρμογή του Διπλογραφικού Συστήματος στους Δήμους. <https://tinyurl.com/yatjak8r> [Πρόσβαση: 14.11.2018]
- Jacobs J., Chase R. (2011) Διοίκηση Λειτουργιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας. Αθήνα: Π.Χ.Πασχαλίδης

Ιστοσελίδες

www.pkm.gov.gr

www.promitheus.gov.gr ή <http://www.eprocurement.gov.gr/>

<https://diavgeia.gov.gr/>

<https://www.civilprotection.gr/el>

<http://www.eaadhsy.gr/>